

ÖP2025

*Skövde kommuns
översiktsplan*

Samrådsredogörelse

Upprättad av Näring- och samhällsbyggnadsenheten
2011-10-26

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Hur samrådet har genomförts	3
Länsstyrelsen Västra Götaland	6
Kommunala nämnder och råd	18
Tekniska nämnden.....	18
Utbildningsnämnden	18
Fritidsnämnden.....	20
Kulturnämnden.....	20
Omvårdnadsnämnden.....	21
Skolnämnden.....	21
Byggnadsnämnden	23
Rådet för funktionshinder.....	28
Folkhälsorådet	29
Övriga.....	30
Trafikverket.....	30
Västrafik AB	37
Västergötlands museum	39
Räddningstjänsten Östra Skaraborg	44
Avfallshantering Östra Skaraborg.....	44
Miljösamverkan Östra Skaraborg.....	45
Skövde Värmeverk AB	48
Västra Götalandsregionen	48
Försvarmakten Högkvarteret (HKV).....	49
Polismyndigheten i Västra Götaland.....	50
AB Skövdebostäder.....	50
Skövde Företagspark AB (SFAB).....	52
Näringslivsforum.....	53
Högskolan i Skövde	54
Fastighetsägarna Skövdedistriktet.....	56
LRF:s kommungrupp Skövde	57
Tidans vattenförbund.....	59
Sjogerstads EDF ek. för.	59
Tidans LRF.....	59
Svenska Kraftnät	60
Post- och telestyrelsen (PTS)	61

Vattenfall Eldistribution AB	61
Statens geotekniska institut (SGI)	62
Skövde Naturskyddsförening	62
Skövde Hembygdsförening	67
Politiska partier	68
Moderaterna	68
Centerpartiet	73
Folkpartiet	77
Kristdemokraterna Skövde	80
Socialdemokraterna	81
Miljöpartiet i Skövde	83
Sverigedemokraterna i Skövde	84
Kommuner	85
Hjo kommun	85
Tibro kommun	86
Mariestads kommun	86
Töreboda kommun	88
Falköpings kommun	89
Tidaholms kommun	89
Föreningar	89
Skövde Golfklubb	89
Medborgarsynpunkter	93
Ann-Charlotte Franzén	93
Dan-Erik Tivestam	94
Sture Haglind och Yvonne Andersson	94
Karin Lundberg & Mikael Berndtsson	95
Hans Carlsson	96
Magnus Bertilsson	97
Lennart och Maj-dol Johansson	98
Anders Oskarsson	99
Camilla Linder	101
Erik Andersson, Aina och Per Erik Nordqvist	103

Bakgrund

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som ska ge vägledning för beslut om kommunens användning av mark- och vattenområden samt om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Syftet med föreliggande planförslag är att revidera nu gällande översiktsplan (Framtidsplanen), genom uppdateringar och kompletteringar, så att kommunen har en aktuell översiktsplan som på ett bra sätt kan fortsätta fungera som ett strategiskt styrdokument. Den reviderade översiktsplanen som tas fram, ÖP2025, omfattar hela kommunens geografiska yta.

Hur samrådet har genomförts

ÖP 2025 Skövde kommuns översiktsplan, har varit utställd för samråd under perioden 2011-05-10 t.o.m. 2011-07-04. Utställningen har kungjorts i lokaltidningen Skaraborgs Allehanda (SLA). Handlingarna har varit tillgängliga på kommunens hemsida samt vid skärmutställningar på nio platser (Stadshuset, Stadsmuseet, Stadsbiblioteket, samt biblioteksfilialerna i Timmersdala, Södra Ryd, Stöpen, Värsås, Tidän och Skultorp). Utställningen vid Stadsbiblioteket var under två kvällar bemannad för att svara på frågor.

Det har inkommit totalt 59 skriftliga synpunkter på planförslaget under utställningstiden.

Ytterligare synpunkter, frågor och funderingar har framförts muntligt både före, under och efter utställningstiden.

Följande instanser har fått planen på remiss:

- Länsstyrelsen Västra Götaland
- Trafikverket
- Jernhusen AB
- Polismyndigheten i Västra Götaland
- Västtrafik AB
- Skogsstyrelsen Västra Götaland
- Skaraborgs regemente
- Skaraborgs Kommunalförbund
- Västra Götalandsregionen
- Kommunala Lantmäterimyndigheten
- Skövde Värmeverk AB
- Räddningstjänsten Östra Skaraborg
- Avfallshantering Östra Skaraborg - Skövde Flygplats AB
- Skövde Företagspark AB
- Miljösamverkan Östra Skaraborg
- AB Skövdebostäder
- Turistcentrum AB
- Högskolan i Skövde
- Kyrkogårdsförvaltningen
- Svensk Handel Väst
- Skanova Nätplanering Väst
- Skövde Elnät
- Vattenfall Eldistribution AB

- Fortum Distributions AB
- Vallebygdens Energi Ek för.
- Sjogerstad El distr. Ek. för.
- Västergötlands Idrottsförbund
- Skaraborgsvatten
- Tidans vattenförbund
- Västergötlands museum
- Skövde Naturskyddsförening
- Skövde Fågelklubb
- Friluftsförbundet
- Fastighetsägareföreningen
- Länsförbundet i Skaraborg, LRF
- Hushållningssällskapet Skaraborg
- Näringslivsforum
- Hyresgästföreningen
- Förpacknings- och tidningsinsamlingen
- Post- och telestyrelsen
- Posten
- Sveriges Åkeriföretag Skaraborg
- Volvo Personvagnar AB
- Volvo Powertrain Corporation
- Västsvenska Industri- och handelskammaren
- Tekniska nämnden
- Kulturnämnden
- Skolnämnden
- Utbildningsnämnden
- Byggnadsnämnden
- Fritidsnämnden
- Omvårdnadsnämnden
- Socialnämnden
- Kommunala pensionärsrådet, Eva Lotta Elovsson (OVK)
- Folkhälsorådet, Inger Hannu
- Jämställdhetsrådet, Eva Fager
- Rådet för funktionshinderfrågor, Ann-Charlotte Ström
- Brottsförebyggande rådet, Conny Bäck
- Kristdemokraterna, Ann-Katrin Jönsson
- Centerpartiet, Paula Bäckman
- Vänsterpartiet, Egon Frid
- Miljöpartiet de gröna, Jasmin Vizlin
- Moderaterna, Anders G Johansson
- Socialdemokraterna, Ann Lindgren
- Folkpartiet, Mikael Wendt
- Sverigedemokraterna, Jan-Åke Johansson
- Mariestads kommun
- Götene kommun
- Töreboda kommun
- Tibro kommun
- Hjo kommun
- Tidaholms kommun
- Falköpings kommun

- Skara kommun
- Skövde Hembygdsförening
- Norra Billingsens Hembygdsförening
- Sventorp-Forsby Hembygdsförening
- Häggums Hembygdsförening
- Vårsås Hembygdsförening
- Tidanbygdens Hembygdsförening
- Varola-Vretens Hembygdsförening
- Hagelbergs Hembygdsförening
- Skultorps Hembygds- o Fornminnesförening
- Wäring-Locketorps Hembygdsförening
- Binnebergsortens Hembygdsförening

Sammanfattning av genomförda åtgärder i planförslaget

Framförda synpunkter under samrådsutställningen har resulterat i ett antal åtgärder i planförslaget. De mest påtagliga ändringarna återges här i en kort sammanfattning. Utöver dessa har mindre uppdateringar, kompletteringar och justeringar gjorts.

- Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön inklusive lämplig sträckning för framtida ny väg, ersätts med ett utredningsområde.
- Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.
- Beskrivning och karta för Stadsskogens stadsdelscentra har justerats.
- Bäckravinen vid Södra Stallsiken är redovisad med en grön pil ”viktigt grönstråk”.
- Texten om gymnasiecampus har ändrats i planförslaget.
- Ett område väster om väg 26, i höjd med Norra Ryd har inarbetats i handlingarna som ett utredningsområde.
- Planen har kompletterats med de transportpolitiska målen.
- Avsnitten Trafik samt Energi- och klimatstrategi har kompletterats och omarbetats.
- Planbeskrivningen kompletteras och förtydligas i sin skrivning kring förslag till framtida sträckning av väg 26.
- Planen har korrigerats så att rätt sträckning från förstudien väg 49 finns illustrerad på karta A.
- Planen har förtydligats angående riksintresse för järnväg och att dess intressen ska säkerställas för framtida behov.
- Planen har kompletterats med ett avsnitt om Luftfart.
- Redovisning av bussgata i Södra Ryd har tagits bort i text och karta.

- En justering av friluftsområdet Billingen (Karta A) har genomförts så att området nordväst om Åsbotorpssjön ingår inom området.
- Planförslaget har kompletterats och utökats med ytterligare mark för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid Lången och Vristulven.
- Planbeskrivningen kompletteras med att kommunens stora opåverkade områden sammanfaller med de tysta områdena.
- MKB'n har reviderats i vissa textavsnitt.
- Områdena 14 (Stenhuggaren) och 21 (Södra Bissgården) för nya bostäder har ersatts med områden för befintliga bostäder, då nya detaljplaner har vunnit laga kraft för dessa områden.
- Område 22 (Skultorp, norr om Klagstorpsvägen) utgår ur planen.
- Mål och riktlinjer för diabastäkten har skrivits om.

Inkomna yttranden och bemötandet av dessa

Nedan följer en sammanställning av inkomna skrivelser. Skrivelserna är redovisade i sin helhet. Bemötande av skrivelserna markeras med indragen vänstermarginal och kursiv stil.

Länsstyrelsen Västra Götaland

Inledning

Rubricerat förslag har inkommit till Länsstyrelsen för samråd enligt 4 kap. 3 § plan- och bygglagen (PBL). Vid samråd om översiktsplan ska Länsstyrelsen enligt 4 kap. 5 § PBL särskilt ta till vara och samordna statens intressen och därvid bl.a.

- verka för att riksintressen enligt miljöbalken tillgodoses
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt
- ge råd om sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas och
- ge råd om tillämpningen av 2 kap. PBL.

Idag gäller Framtidsplan 2015 samt den fördjupade översiktsplanen för Skövde, Skultorp och Stöpen tätorter som antogs den 31 januari 2005. Länsstyrelsen tolkar det som att ÖP 2025 ska ersätta Framtidsplan 2015, både den kommunomfattande och fördjupningarna. Av den antagna översiktsplanen skall det framgå vilka fördjupningar som gäller parallellt med översiktsplanen. Vidare skall vid antagandet tas ställning till vilka fördjupningar av översiktsplanen som eventuellt avses upphävas.

Samlad bedömning

Länsstyrelsens samlade uppfattning är att översiktsplanen "ÖP2025" är tydlig och lätt tillgänglig och att den med kompletteringar kan komma att fungera väl inför kommande planeringsarbeten.

Planförslaget har tyngdpunkt på att beskriva centralortens utveckling men redovisar även de allmänna intressena samt de mindre tätorternas utveckling. Sammantaget utgör föreliggande

handling ett bra förslag till en visionär översiktsplan och mål och ställningstaganden i den är övervägande väl redovisade.

Till planen hör kartor med framtida mark- och vattenanvändning samt en karta med bestämmelser och allmänna intressen. En separat miljökonsekvensbeskrivning redovisas också. Hänvisning görs till ett flertal kommunala dokument som del av planeringsunderlaget.

RIKSINTRESSEN

Planförslaget berör ett flertal riksintressen såsom; friluftsliv, kulturmiljövård, naturvård, Natura 2000, värdefulla material, kommunikationer och totalförsvaret. Länsstyrelsen anser att dessa i stort har beaktats på ett bra sätt.

Länsstyrelsen anser att arbetet med att få en god standard på väg 26, väg 49 Skara-Axvall samt Västra Stambanan som riksintressen för kommunikationer är mycket angeläget för Skövdes roll i regionen.

Område 16 Simsjön. Ny bostadsbebyggelse vid Simsjön behöver utredas ytterligare för att klargöra om skada på riksintressena för naturvård och Natura 2000 kan uppstå.

Område 56 Husabykorset. Utbyggnadsområdet vid Hjövägen kan komma i konflikt med riksintresset för kulturmiljö Forsby.

Vindkraftsplanen innehåller områden som kan komma i konflikt med riksintresset för totalförsvaret. Se Försvarsmakten HKV yttrande.

I övrigt bedömer Länsstyrelsen att berörda riksintressen kan tillgodoses i nästa planeringskede.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Falköpings kommun har inga synpunkter på redovisningen och behandlingen av mellankommunala frågor.

Mariestads kommun ser positivt på att Skövde tar övervägda och strategiska steg för att utvecklas och stärkas som ort i delregion Skaraborg. Man framhåller vidare att den överordnade och gemensamma inställningen bör vara stärka delregionen Skaraborg och inte i första hand verka för förflyttning av arbetstillfällen och offentliga organisationers hemvist mellan de olika kommunerna i Skaraborg. Vikten av att stärka Resecentrum som nav för pendeltrafiken framhålls också.

Hjo kommun har inget att erinra mot ÖP 2025 för Skövde kommun.

Tibro kommun bedömer att Skövde pågående expansion i huvudsak är positiv även för Tibro, även om främst handels- och bostadsutbyggnaden i Skövde minskar utrymmet för kommunens egen utveckling inom dessa områden. Tibro ser gärna att Skövde är pådrivande i att få tillstånd förbättringar på väg 49 genom Skaraborg.

Töreboda kommun påtalar behovet av att skapa bra förutsättningar för kommunikationer mellan kommunerna. Man är positiv till pendelstation i Tidån och efterlyser vidare att översiktsplanen även lyfter fram bredbandsutbyggnaden i regionen.

Kommunikationerna är en mycket angelägen fråga med utbyggnad av E20, väg 26, väg 49 kapacitetsökning av Västra Stambanan, utveckling av resecentrum och etablering av en kombiterminal för järnvägstrafik som de mest centrala.

Beträffande förslag till tysta områden så överensstämmer de i stort med angränsande kommuner. Kommunen bör även redovisa sin syn på stora opåverkade områden.

Länsstyrelsen bedömer att de mellankommunala frågor som berörs kan ges en god samordning med andra kommuner.

LIS-OMRÅDEN Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelsen bedömer att de utpekade LIS-områdena är väl avgränsade och i överensstämmelse med de riktlinjer som lämnats i förarbeten till gällande strandskyddsbestämmelser om LIS.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljö kvalitetsnormerna redovisas tydligt och översiktligt för luft och vatten och i miljökonsekvensbeskrivningen framgår att de har goda förutsättningar att kunna tillgodoses.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Planen tar upp områdets riskfrågor på ett bra sätt under rubrikerna "Det robusta samhället" samt "Hälsa och säkerhet" med rekommendationer där mål och riktlinjer redovisas. Även en bedömning av behovet av klimatanpassning för framtida klimatförändringar bör göras. Länsstyrelsen har inget att invända mot redovisningen utan vill endast föreslå några mindre kompletteringar som framgår av nedanstående.

Inledning

Målsättningen i vision 2025 är kortfattad och välformulerad. De prioriterade utvecklingsområdena, regionen, natur och miljö, attraktiva boendemiljöer, tillsammans, kunskapsutveckling och arbete, vårt varumärke är bra ledord för den kommande planeringen. Länsstyrelsen delar Skövdes vision bedömningen att Skövde som arbetsmarknadsregion har goda förutsättningar att utvecklas och att kraven på Skövde och Skövde kommun ökar utifrån funktionen som en av fyra centralorter i Västra Götaland. Övriga kommuner i Skaraborg uttalar allt tydligare både krav och förväntningar på att Skövde ska leda och driva framtids- och tillväxtorienterade projekt och processer.

Målet med 60 000 innevånare år 2025 är realistiskt.

Turismstrategi och besöksnäringen med dess koppling till den fysiska planeringen framhålls vilket är angeläget.

Målbilden för kollektivtrafiken med förbättring av stråk och anslutningar och resor är viktigt att arbeta mot. Skövde Resecentrums roll som nav i Skaraborgs kollektivtrafik behöver också utvecklas.

Social hållbarhet

Utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv finns flera positiva aspekter i Skövdes förslag för ÖP 2025. Situationen för äldre, barn, funktionsnedsatta och utsatta grupper på bostadsmarknaden lyfts. Särskilt positivt är att Skövde poängterar vikten av att utveckla arbetsrutiner så att bostadsbehoven inom omsorgssektorn fångas och kommer in i ett tidigt skede i detaljprocessen.

Positivt är också att Skövde lyfter vikten av att bygga blandat, att boendeformer med stöd bör integreras i andra boenden, att tillgänglighet och folkhälsa betonas samt Skövdes plan att utarbeta en boendestrategisk plan.

En aspekt som saknas i Skövdes förslag till ÖP 2025 är en analys utifrån ett segregations- och mångfalds perspektiv samt en analys av nyanlända invandrares situation. Särskilt anmärkningsvärt är det eftersom Skövde har som uttalat mål att öka sin befolkning och invandringen står för en stor del av befolkningsökningen i kommunen. Länsstyrelsen har i sin dialog med kommunen informerats om att kommunen har svårt att uppfylla sin överenskommelse om mottagande av nyanlända flyktingar på grund av bristen på hyresrätter. För att öka befolkningen är det av vikt för kommuner att planera så det passar de grupper som ökningen kan förväntas bestå av.

Det är positivt att kommunen avser starta ett arbete med kartläggning av hur förutsättningarna för jämställdhet och mångfald ser ut för att kunna beakta frågorna i samhällsplaneringen. För att integrera ett jämställdhetsperspektiv i planprocessen behövs en kartläggning och analys av kvinnor och män, pojkar och flickors behov och förutsättningar i kommunen. En könsuppdelad statistik inom relevanta områden är en bra utgångspunkt. Därefter bör en konsekvensanalys avseende kön göras eftersom kvinnors och mäns, ofta olika levnadsvillkor och situationer innebär att de berörs av förändringar på olika sätt. Kvinnor har exempelvis i genomsnitt lägre inkomster än män. Det påverkar speciellt situationen på äldre dar, då kvinnor vanligtvis lever längre, men med lägre inkomst. Det kan också handla om skillnader mellan mäns och kvinnors pendlande där kvinnor använder kollektiva färdmedel i högre utsträckning än män.

Skövdes förslag till översiktsplanen skulle överlag gynnas av ett tydligare mångfalds- integrations- och jämställdhetsperspektiv. Dessutom är det av intresse att se hur samrådsprocessen och deltagandet i planprocessen sett ut och eventuellt kan förbättras utifrån dessa perspektiv.

Länsstyrelsen delar kommunens riktlinjer för att nå folkhälsomålen.

Barnperspektivet omnämns kortfattat, det är angeläget att det beaktas vid all planering.

Miljömålen redovisas översiktligt. Det är positivt att kommunen redovisar sin prioritering och sitt ställningstagande till miljökvalitetsmålen i miljökonsekvensbeskrivningen.

Det är positivt att kommunen tagit fram en energi- och klimatstrategi (den är nu på remiss), slutsatserna kan då inarbetas i översiktsplanen.

Miljökvalitetsnormer för luft och vatten behandlas på ett förtjänstfullt sätt.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att översiktsplanen inte negativt påverkar miljö- kvalitetsnormerna om den fysiska planeringen anpassas riktvärdena för luft och status för yt- och grundvattenförekomsterna.

ALLMÄNNA INTRESSEN

Riksintressen och Natura 2000

Planförslaget berör riksintressena; friluftsliv, kulturmiljövård, naturvård, Natura 2000, värdefulla material, kommunikationer och totalförsvaret. Länsstyrelsen anser att dessa i stort har beaktats på ett bra sätt.

Område 16 för ny bostadsbebyggelse vid Simsjön behöver utredas ytterligare för att klargöra om skada på riksintressena för naturvård och Natura 2000 kan uppstå.

Beträffande område 28 anser Länsstyrelsen att stor hänsyn skall tas till ändmoränformationen som är av riksintresse. En ny bebyggelse måste anpassas så att åsbyggnaden tydligt kan utläsas i landskapet. Vidare måste en utbyggnad anpassas då den berör ett visuellt tilltalande kulturlandskap i anslutning till en utvärderad kulturmiljö. Se vidare yttrande från Västergötlands museum.

Område 56 Husabykorset. Länsstyrelsen anser att utbyggnadsområdet vid Hjövägen kan komma i konflikt med riksintresset för kulturmiljö Forsby.

Länsstyrelsen gör samma bedömning som kommunen att väg 26 och dess passage förbi Skövde måste ges förbättrad framkomlighet och trafiksäkerhet genom att bygga om till planskilda korsningar för att långsiktigt säkerställa riksintresset.

Länsstyrelsen har i granskningsyttrandet över kommunens vindkraftsplan framfört att området för vindkraft som ligger inom bedömnings område för militär luftfart kopplat till Karlsborgs övningsflygplats ska utgå, alternativt att det tydligt framgår av översiktsplanen att konflikt med totalförsvaret kan komma att föreligga och särskilt samråd med Försvarmakten måste genomföras. Detta ställningstagande gäller fortsatt.

Framtida användning av mark och vatten

ÖP 2025 planering innebörd och konsekvenser

Under dessa rubriker ges en bred och väl motiverad beskrivning och konsekvensredovisning av ÖP 2025. Länsstyrelsen kommenterar detta vidare under respektive ämnesområde. Beträffande fortsatt arbete instämmer länsstyrelsen i det angelägna i att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för de centrala delarna av Skövde. Vidare är det viktigt att upprätta program för landsbygdsutveckling och att utarbeta riktlinjer för kompensationsystem för balans mellan grönytor och hårdgjorda ytor.

Trafik

Vägar

Länsstyrelsen instämmer i stort till redovisade mål och riktlinjer och hänvisar angående detaljsynpunkter till Trafikverkets yttrande. Länsstyrelsen har fått strategidelen av trafikplanen för Skövde för yttrande. I detta yttrande avser vi att lämna mer detaljerade synpunkter. Det är angeläget att väg 26 och väg 49 får en god standard och att deras passage genom Skövde får en god framkomlighet och bra trafiksäkerhet.

Föreslagen ny dragning av väg 26 öster om Västra stambanan och Södra Ryd innebär en vägförlängning och möjlighet att ansluta nya verksamhetsområden. Att förlägga den parallellt med Västra stambanan kan vara en fördel ur störningssynpunkt men ställer samtidigt stora krav på utformningen. Länsstyrelsen efterlyser en mer utförlig motivering och konsekvensanalys till fördelarna med denna dragning mot att ligga kvar i befintlig sträckning och hänvisar i denna del även till Trafikverkets yttrande.

Järnväg

Målsättningen är bra. Positivt att mark reserveras för en framtida tågstation i Tidån. I övrigt hänvisas till Västtrafiks och Trafikverkets yttrande.

Kollektivtrafik

Länsstyrelsen delar kommunens målsättning för en förbättrad kollektivtrafik och hänvisar i övrigt till Västrafiks yttrande.

Samhällsservice

Under rubriken ges en bra redovisning av förutsättningarna för utbildning och omsorg. Länsstyrelsen delar kommunens syn på behov och förslag till riktlinjer.

Handel

Länsstyrelsen delar kommunens mål och riktlinjer för hur handel kan utvecklas i kommunen. Inriktningen att förädla de befintliga och att inte öppna några nya handelsområden är väl motiverad.

Centrala Skövde

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att en fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde behöver tas fram. Länsstyrelsen vill framhålla några av utgångspunkter för utvecklingen som anges: blandningen av funktioner och utbud i stadskärnan är viktigt att bygga vidare på. Vidare att äldre bebyggelse med kulturhistoriskt värde skall bevaras. Större kvartersövergripande ingrepp som strider mot rutnätsstadens öppenhet och flexibilitet ska inte förekomma.

Länsstyrelsen delar kommunens syn på behovet av att utveckla av Arenaområdet i linje med den redovisade målbilden.

Länsstyrelsen ser det angeläget att kommunen tar fram ett gestaltungsprogram med råd och riktlinjer för utformningen och möbleringen i det offentliga rummet.

Bostäder och boende

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen avser att ta fram en boendestrategisk plan. Det är självklart viktigt att denna kopplas till översiktsplanen. Länsstyrelsen delar de föreslagna mål och riktlinjerna.

Bebyggelseutveckling på landsbygden

Länsstyrelsen delar uppfattningen att det är lämpligt att beskriva förutsättningarna för landsbygdsutveckling i ett landsbygdsprogram. Med ett sådant program som grund kan även de små tätorternas förutsättningar och samverkan med landsbygden bättre hanteras.

Nya områden för bostäder

1. och 2. Trädgårdsstaden

Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig över planprogrammet för området och anser att grönstråket från Linoljedammen österut genom Trädgårdsstaden bör redovisas som tätorts nära naturområden. Arkeologi och naturvärden är frågor som särskilt ska uppmärksammas.

3. och 4. Stadsskogen

Utbyggnaden av Stadsskogen är en naturlig fortsättning på Trädgårdsstaden. Länsstyrelsen instämmer i redovisningen av förutsättningarna och förslag till riktlinjer och vill särskilt understryka vikten av att få till stånd bra och funktionella kopplingar till Södra Ryd planskilt. Passagen av den föreslagna nya dragningen av väg 26 behöver också uppmärksammas. Länsstyrelsen kan inte tolka förslaget annorlunda än att avsikten är att etablera ytterligare ett han-

delsområde eftersom relativt stora ytor avsätts för handel vilket strider mot de egna riktlinjerna för handeln.

Beaktande av bullerstörningar och säkerhetsfrågor från Västra stambanan och väg 26 samt natur- och kulturvärden är viktiga att beakta i det fortsatta arbetet.

5. Vid Skogsvägen

Området är en naturlig fortsatt utbyggnad av Södra Ryd. Här är naturvärden och vattenfrågor viktiga att beakta.

Tillsammans med utbyggnadsområden 52 och 53 kommer det sammantaget att krympa utrymmet för det befintliga närreklamationsområdet för Södra Ryd. Det är viktigt att det blir en planering för ett tätortsnära natur- och rekreativs område i närheten av Södra Ryds bostadsområde.

6. Aspö

Följer planprogram som länsstyrelsen har yttrat sig över. Länsstyrelsen delar förslaget till riktlinjer.

7. Frostaliden

Följer planprogram som länsstyrelsen har yttrat sig över. Länsstyrelsen delar förslaget till riktlinjer. Här är vattenfrågor och bullerstörningar viktiga att beakta.

8. Hasselbacken

Följer planprogram som länsstyrelsen har yttrat sig över. Länsstyrelsen delar förslaget till riktlinjer och vill särskilt betona vikten av att beakta natur- och kulturvärdena.

9. Norr om Lerdalavägen

Länsstyrelsen delar förslaget till riktlinjer och vill påpeka att här finns område med nyckelbiotoper som inte bör exploateras.

10. Väster om Dälternavägen

Området sluttar delvis mot väster och berörs av lövskogs område, utströmmande vatten och fornlämningar. Det är ett litet område nära bergsbranten med höga naturvärden. Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om området allmänt är lämpligt med tanke på angränsande höga naturvärden och den skuggiga miljön.

16. Simsjön

Angående befintlig fritidsbebyggelse delar länsstyrelsen kommunens bedömning att karaktären ska bevaras och att det är positivt att husen kan anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Bebyggelsen har arkitektoniska och kulturhistoriska värden som bör beaktas, se vidare Västergötlands museums yttrande.

Beträffande föreslagen ny bebyggelse och ny väganslutning redovisar planen att de berör mycket höga natur- och kulturvärden. Av MKB framgår att områdena ska rymma 250-300 småhus. Beskrivningen av förutsättningarna är bristfällig liksom en redovisning av konsekvenserna. Frågor om daghem skola, fjärrvärme, kollektivtrafik och närhet till service måste beskrivas mer utförligt.

Länsstyrelsen är sammantaget tveksam till att en relativt litet bostadsområde lokaliserar isolerat från staden med svårigheter att få bra kollektivtrafik och service. Både för den nya väganslutningen och de nya bostäderna måste en utförlig utredning göras för att kunna bedöma om och hur Natura 2000 områdena i slutningsbranterna nedströms påverkas.

24. Skultorp, område vid Sofiero

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att det är ett lämpligt utbyggnadsområde för bostäder. Förutom bullerstörningar och vattenföring bör även naturvärden och eventuella fornlämningar beaktas.

Nya verksamheter

51. 52. och 53 Stadsskogen Norra Ryd mm

En etablering av dessa områden förutsätter en ny dragning av väg 26 öster om Södra Ryd. Förutsättningen för denna dragning bör som tidigare nämnts analyseras utförligare. Länsstyrelsen delar i övrigt i stort planens beskrivning av förutsättningar och riktlinjer. Kommunen bör i linje med riktlinjerna för handel verka för att dessa områden inte utvecklas till handelsområden.

55. Södra Stallsiken

Länsstyrelsen instämmer med förutsättningar och riktlinjer som anges men vill uppmana kommunen att i översiktsplanen redovisa bäckravinen som tätortsnära naturområde.

56. Husabykorset

Utbyggnadsområdet vid Hjövägen kan komma i konflikt med riksintresset för kulturmiljö Forsby, där det öppna landskapet är viktigt för upplevelsen av byn. Länsstyrelsen anser därför inte att nya verksamheter bör läggas söder om väg 49.

Trafikverket framför synpunkter på lämpligheten med hänsyn till framkomlighetsproblem. Länsstyrelsen anser det sammantaget tveksamt att lägga ut små verksamhetsområden isolerade från tätorter och annan service.

Utredningsområden

Länsstyrelsen instämmer i beskrivning och förslag till riktlinjer.

Tätorter i Ytterområdet

Fjället

Länsstyrelsen instämmer i beskrivning och förslag till riktlinjer.

Igelstorp

Länsstyrelsen har tidigare framfört att stor hänsyn skall tas till ändmoränformationen som är av riksintresse och att ny bebyggelse måste anpassas så att åsbildningen tydligt kan utläsas i landskapet. Vidare måste en utbyggnad anpassas då den berör ett visuellt tilltalande kulturlandskap i anslutning till en utvärderad kulturmiljö Sventorp kyrkby. Se även Västergötlands museum.

En nedläggning av Karlsborgsbanan bör ge lite andra förutsättningar för att utveckla Igelstorp.

Lerdala

Länsstyrelsen anser att nulägesbeskrivning och förslag till riktlinjer för Lerdala ger goda förutsättningar för tätorten att utvecklas.

Timmersdala

Föreslagna förändringar följer i stort tidigare förslag till fördjupad översiktsplan. Länsstyrelsen anser att riktlinjerna kan bidra till att Timmersdala som centralort kan behålla och utveckla nuvarande servicenivå.

Ulvåker

Länsstyrelsen instämmer i beskrivning och förslag till riktlinjer.

Tidan

Länsstyrelsen anser att riktlinjerna kan bidra till att Tidän som centralort kan behålla och utveckla nuvarande servicenivå.

Grundförutsättningarna är goda för en ny pendelstation i Tidän med goda möjligheter för busshållplats och pendelparkering. Länsstyrelsen delar dock Trafikverkets synpunkter på att förutsättningarna för ett stationsläge vid Stambanan behöver utredas vidare och att det krävs relativt stora satsningar för att få en sådan lönsam.

Väring

Länsstyrelsen instämmer i beskrivning och förslag till riktlinjer.

Värsås

Länsstyrelsen anser att riktlinjerna kan bidra till att Värsås som centralort kan behålla och utveckla nuvarande servicenivå.

Varola

Länsstyrelsen instämmer i beskrivning och förslag till riktlinjer.

Landsbygdsutveckling

LIS-områden

Länsstyrelsen bedömer att de utpekade LIS-områdena är väl avgränsade och i överensstämmelse med de riktlinjer som lämnats i förarbeten till gällande strandskyddsbestämmelser om LIS. Det är dock angeläget att strandskyddstillsyn sker vid de befintliga fritidshus- och bostadsområdena vid Lången och Vristulven, där kända problem med överträdelser finns. De nya LIS-områdena kommer att ansluta till de befintliga fritidshus- och bostadsområdena och fortsatta överträdelser kan komma att dels "smitta av sig" på de nya områdena, dels försämra förutsättningarna för ett attraktivt sjönära boende i de nya områdena. Beskrivningarna av LIS-områdena bör skiljas ut från den övriga beskrivningen av översiktsplanens påverkan på naturvärden i MKB: n. Det blir otydligt och rörigt som det ser ut nu.

Bygglovprövning och Sammanhållen bebyggelse

Avsnitten behandlar på ett bra sätt förutsättningarna för bebyggelse som inte omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Kulturmiljö

Kommunen har ställt upp mål och riktlinjer för kulturmiljön. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning av vad som är viktigt att uppnå. Dessa bör naturligtvis gälla vid planering av de nya områdena för bostäder och verksamheter.

Från kulturmiljösynpunkt vill länsstyrelsen understryka vikten av att det pågående arbetet med kulturmiljöprogram för Skövde stad och de mindre tätorterna inarbetas och återspeglas i översiktsplanen. Västergötlands museum har i sitt yttrande lyft fram centrala värden i Skövde stad som bör komplettera beskrivningen av stadens identitet. Stadens modernare bebyggelse

bör också lyftas fram, med Kulturhuset och Billingehusanläggningen som de kanske främsta exemplen.

Länsstyrelsen instämmer i att områdesbestämmelser kan vara ett bra sätt att tillgodose de kulturhistoriskt värdefulla områdena, i enlighet med redovisningen på sid. 98 - 100.

Översiktsplanen innehåller en mängd föreslagna områden för bostäder och verksamhet. Länsstyrelsen har inte möjlighet att granska alla dessa i detalj i detta skede, utan hänvisar till museets yttrande. Allmänt kan sägas att hänsyn bör tas till områdenas kulturvärden, både vid lokalisering och vid utformning av bebyggelsen. Vid planeringen av nya områden för bostäder är det angeläget att man redan i detta skede beaktar eventuell förekomst av fornlämningar inom föreslagna utbyggnadsområden så att man kan ta hänsyn till dem vid planeringen.

I redovisningen av gällande bestämmelser saknas Vaholms brohus bland byggnadsminnena. Vaholms brohus blev byggnadsminne 2010. (sid. 96)

På bestämmelsekartan ska byggnadsminnena vara redovisade, de är dock svåra att se och några saknas helt. Även kyrkor och begravningsplatser som omfattas av kulturminneslagen saknas på bestämmelsekartan.

Redovisning av befintliga områdesbestämmelser för riksintresset Berg saknas i texten (det finns dock med på bestämmelsekartan).

Rekreation och fritid

Beskrivning och riktlinjer är i stort bra.

Naturvård och grönytor

Länsstyrelsen anser att natur- och friluftslivsfrågorna i huvudsak är väl behandlade i översiktsplanen och att samtliga obligatoriska redovisningar finns med.

Beskrivningen av strandskydd på sidan 92 är felformulerad. Det ska inte stå "genom allemansrätten". Man kan beskriva strandskyddet som en förstärkt allemansrätt, men rent juridiskt har inte strandskydd med allemansrätten att göra.

Grönstruktur

Länsstyrelsen ser positivt på tankarna om att stärka grönstrukturen inom och i anslutning till kommunens tätorter. Tanken att utarbeta ett kompensationssystem för att kunna hålla balans mellan grönytor och hårdgjorda ytor är värdefull. Länsstyrelsen har under några delområden framfört synpunkter om komplettering av områden för tätortsnära natur.

Tysta områden

Det är positivt att kommunen har pekat ut tysta områden, det vore även värdefullt om man tar ställning till områden som även är opåverkade av exploatering, dessa sammanfaller ofta.

Det robusta samhället

Under denna rubrik redovisas på ett bra sätt hur dessa frågor hanteras i kommunen. Länsstyrelsen anser att kommunen även bör redovisa hur behovet av klimatanpassning för framtida klimatpåverkan kommer att påverka planeringen.

Hälsa och säkerhet

Skred

Det är angeläget att särskilda grundundersökningar för att utreda stabilitetsförhållandena görs tidigt i planeringsprocessen.

Buller

Översiktsplanen nämner även möjligheten till avsteg. Länsstyrelsen rekommenderar liksom Trafikverket att planbeskrivningen utökas med resonemang kring kommunens ställningstagande kring avsteg, särskilt vad man vill se som kriterier för avsteg. En fråga är även om det skall gälla för hela Skövde tätort, andra samhällen och/eller i vissa kollektivtrafikstråk.

Hästhållning och bebyggelse

Länsstyrelsen delar förslagen till riktlinjer. De följer i stort Boverkets nyligen framtagna vägledning för planering för och invid djurhållning. Rapport 2010:900.

Vindkraft

Länsstyrelsen har i granskningsyttrandet över kommunens vindkraftsplan framfört att området för vindkraft som ligger inom bedömnings område för militär luftfart kopplat till Karlsborgs övningsflygplats ska utgå, alternativt att det tydligt framgår av översiktsplanen att konflikt med totalförsvaret kan komma att föreligga och särskilt samråd med Försvarmakten måste genomföras. Detta ställningstagande gäller fortsatt.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen redovisas som ett separat dokument, den är kortfattad och länsstyrelsen instämmer i den avgränsning som är gjord. En kommunomfattande översiktsplan är omfattande och komplex och att uttömmande och rättvist beskriva miljökonsekvenserna är därför svårt. Länsstyrelsen anser att ansatsen är god och att både konflikt och konsekvens redovisningen kan fördjupas kring föreslagna förändringar.

I MKB redovisas förslag till uppföljning och fortsatt arbete det är bra. Länsstyrelsen anser att det är värdefullt att förslag till fortsatt arbete även redovisas för översiktsplanen som helhet. I en sådan redovisning kan målsättningarna och de konkreta åtgärderna prioriteras och tidsättas för att därmed tydligare koppla översiktsplanens roll till budgetarbete och de olika kommunala förvaltningarnas arbete.

Kartor

Kartorna är lättlästa och överskådliga.

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Trafikverket, Försvarmakten HKV, Statens Geotekniska institut, Västergötlands museum, Vattenfall, Västtrafik AB, Svenska Kraftnät, Telia-Sonera, Mariestads kommun, Hjo kommun, Tibro kommun, Tidaholms kommun och Töreboda kommun. Kopior av yttrandena som enbart har skickats till länsstyrelsen överlämnas till kommunen för kännedom.

Inför detta yttrande har berörda sakområden inom Länsstyrelsen beretts tillfälle att ta del av planförslaget och lämna synpunkter. Vidare har planförslaget remitterats till berörda statliga sektorsföreträdare. Vad som angivits ovan gäller som statens samlade myndighetsuppfattning vid en avvägning mellan olika framförda synpunkter.

Bemötande: Avsikten är att ÖP2025 ska ersätta Framtidsplan 2015 samt fördjupningen för Skövde Skultorp och Stöpen. Vindkraftsplanen ska gälla parallellt med ÖP2025.

Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med. Det samma gäller infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet. När det gäller Resecentrum pågår ett särskilt utredningsarbete angående nuvarande och framtida markbehov.

Parallellt med framtagandet av ÖP2025 pågår ett arbete med att ta fram en boende-strategisk plan för Skövde kommun. Planen beräknas vara klar till halvårsskiftet 2012. Planen behandlar vilka bostadsbehov som finns, även fördelat på olika kategorier. I arbetet ska även segregations- och mångfaldsperspektivet tas med.

Kommunen anser att de riktlinjer som Boverket tagit fram är tillräckliga och har inte tagit några ytterligare ställningstagen kring avsteg vid buller.

Åtgärder i planförslaget:

Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.

Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.

Planbeskrivningen kompletteras med att kommunens stora opåverkade områden sammanfaller med de tysta områdena.

Beskrivningen till område 28 har förtydligats ytterligare utifrån Länsstyrelsens och Västergötlands museums synpunkter.

Planbeskrivningen har kompletterats med samma skrivning som i Vindkraftsplanen när det gäller utpekade lämpliga vindkraftsområden som ligger inom totalförsvarets stoppområden. Områdena plockas inte bort ur planen, men det framgår att det finns en konflikt med Försvarsmakten och att särskilt samråd krävs.

Planbeskrivningen kompletteras och förtydligas i sin skrivning kring förslag till framtida sträckning av väg 26. Se vidare kommentarer till Trafikverket.

Beskrivning och karta för Stadsskogens stadsdelscentra har justerats. Kommunens avsikt är inte att skapa ytterligare ett handelsområde utan att skapa förutsättningar för ett stadsdelscentra som kan erbjuda den service som en stadsdel har behov av.

Bäckravinen vid Södra Stallsiken är redovisad med en grön pil "viktigt grönstråk".

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen har fått en egen rubrik i miljökonsekvensbeskrivningen.

Beskrivningen har kompletterats under rubriken "Kulturmiljö" avseende det pågående arbetet med ett kulturmiljöprogram för Skövde kommun.

Beskrivningen har kompletterats under rubriken "Det robusta samhället" med avseende på klimatanpassning.

Kommunala nämnder och råd

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har inga större synpunkter på samrådshandlingen, men vill att handläggare beaktar synpunkter enligt nedan.

- Planen ska kunna betraktas som en vision och i detta perspektiv borde kanske även en expansion av Skövde tätort mer österut vara möjlig.

- En ny väg upp till Simsjöområdet kommer att bli oerhört kostsam och det är mycket tveksamt om de tilltänkta exploateringsområdena kan bära dessa kostnader.

- Markområden för kommunal service (ex. förskola, gruppboheter, mm.) är något som kan behöva reserveras än mer i denna plan än vad som nu är fallet.

- Den kommunala VA-planeringen och hanteringen av framförallt avloppslösningar vid samlad bebyggelse på landsbygden är en viktig fråga som berör hela samhällsplaneringen. Vi vill betona att det **inte** är en utbyggnad av det kommunala VA-nätet som är lösningen i alla fall, utan att andra gemensamhetslösningar också måste studeras. Den uppnådda effekten i förhållande till områdets känslighet och ekonomin måste studeras i varje enskilt fall.

***Bemötande:** En eventuell expansion av Skövde tätort längre österut har inte bedömts vara aktuellt i det nuvarande arbetet med ÖP 2025, som är en revidering av Framtidsplanen 2015. I östra delarna av Skövde finns ett band med verksamheter som kräver ett visst skyddsavstånd (bl a reningsverk, slakteri, biogasanläggning och övningsområde för räddningsskola).*

Översiktsplanen redovisar markområden som lämpliga för bostadsbebyggelse, verksamhetsområden, mm. Större delen av de utpekade områdena kommer i nästa skede av planeringsprocessen att närmare detaljstuderas i ett planprogram eller fördjupning där områden för kommunal service mm kommer att redovisas.

***Åtgärder i planförslaget:** Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.*

Utbildningsnämnden

Utbildningsfrågorna lyfts fram i Vision Skövde där ett av de prioriterade utvecklingsområdena är "Kunskapsutveckling och arbete".

Gymnasium Skövde

Gymnasium Skövde erbjuder ett brett utbud av gymnasieprogram med flera inriktningar och profiler.

I Gymnasium Skövde ingår gymnasieenheterna Kavelbro och Västerhöjd som idag erbjuder i stort sett alla nationella program med praktiska och teoretiska utbildningar. Inom programmen finns flera inriktningar och profiler som är unika i sitt slag i Skaraborgsregionen och som ger eleven möjlighet till fördjupning, ex. Elitidrottsgymnasiet på Gymnasium Skövde en nationell idrottsutbildning i handboll och fotboll.

Inom Gymnasium Skövde finns även Gymnasiesärskolan med nationella och individuella program.

De lokaler där utbildningsförvaltningen idag bedriver sin verksamhet är inte fullt ut anpassade för dagens skola. En stimulerande arbetsmiljö och modern teknik är en förutsättning för att öka måluppfyllelsen och nya lokaler skulle ge möjlighet att tillämpa dagens moderna pedagogik fullt ut. Andelen elever från närliggande kommuner som studerar på Gymnasium Skövde uppgår till ca 40 % och närhet till goda kommunikationer är av största vikt.

I kommunen finns, förutom de kommunala gymnasieskolorna, även ett antal friskolor.

Vuxenutbildning Skövde

Vuxenutbildning Skövde erbjuder utbildning för vuxna, från grundskoleutbildning och Svenska för invandrare till gymnasieutbildning, reguljära kurser, uppdragsutbildning samt Yrkehögskoleutbildningar.

Utbudet av kurser och utbildningar inom vuxenutbildningen förändras hela tiden. Vissa utbildningar pågår under en bestämd tidsperiod andra har kontinuerlig intagning.

På Vägledningscentrum finns studievägledare som erbjuder kostnadsfri studie- och karriärvägledning.

De vuxenstudierande har stora möjligheter att påverka sina studier då studierna anpassas efter den studerandes egna mål och förutsättningar och det finns möjlighet att kombinera studier med arbete.

De senaste två åren har volymerna för studieplatser ökat kraftigt med hjälp av statliga medel som tillförts verksamheten.

Eftersom Vuxenutbildningen idag ligger separerad från övriga delar inom förvaltningen begränsas möjligheterna till samordning av både utbildning samt administration med Gymnasium Skövde.

Gymnasiecampus

ÖP 2025 beskriver Mariesjöområdet som ett utvecklingsområde för Högskola/Forskning/Innovationsföretag. Ett sådant område ger även möjligheter till plats för ett framtida gymnasiecampus. Utvecklingen av hela området kan ske i ett långsiktigt arbete genom omställning av lokaler i kombination med nybyggnation.

Ett gymnasiecampus, där Vuxenutbildningen ingår som en självklar del, är en förutsättning för en utveckling av utbildningsverksamheten på gymnasienivå i Skövde. Ett framtida gymnasiecampus skall inrymma både den verksamhet som idag bedrivs på Kavelbro och Västerhöjd samt Vuxenutbildningen. Först då kan en samordning fullt ut bidra till stora samordningsvinster vad gäller kompetens, utrustning och lokaler inom utbildningsförvaltningen.

Ett nytt gymnasiecampus skulle påverka hela kommunen och flera nämnders verksamhet då centralt belägna byggnader skulle frigöras och en nybyggnation skulle ge möjlighet till samordningsvinster även på den övergripande kommunala nivån. Därför bör man i ÖP 2025 också ta hänsyn till vilken verksamhet som skall bedrivas på exempelvis Västerhöjd eller Kavelbro när ett gymnasiecampus är ett faktum. Först då ser man samtliga de positiva effekter en nybyggnation för med sig.

***Bemötande:** Placeringen av ett nytt gymnasiecampus har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Möjligheter till förtätning av centrala Skövde bl a genom omställning kommer att studeras i samband med en fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde.*

***Åtgärder i planförslaget:** Texten om gymnasiecampus har ändrats i planförslaget.*

Fritidsnämnden

Under rubriken Rekreation och Fritid på sidorna 101-102 görs följande ändringar/tillägg.

Högst upp sidan 102 ”multihall” ersätts av ”friidrottshall/multihall”.

Samma sida andra stycket under rubriken Mål och riktlinjer: ”och vara viktig ur ett genusperspektiv” tas bort.

***Åtgärder i planförslaget:** Framförda synpunkter har beaktats.*

Kulturnämnden

Kulturnämnden föreslår följande ändringar i Översiktsplanen 2025.

ÖP 2025 och planering (s.32)

Vid planering av nya bostads- och exploateringsområden skall kulturella mötesplatser så som bibliotek, föreningslokaler och lokal för kulturella uttryck planeras in. Likaså skall konstnärlig utsmyckning på offentliga platser vara en del av en nyexploatering.

Skola – Utbildning (s.39-40)

Vid nyplanering av skolor skall de förses med bibliotek.

Centrala Skövde (s.47)

Framhäv torgens betydelse i staden historiskt och idag (ex Hertig Johans torg, Sandtorget, torget vid kulturhuset etc.) vilka utgör viktiga mötesplatser.

Kulturmiljöer (s.96)

Under 2011 har en utvecklingsplan för Helénsparken tagits fram vilken föreslår att förstärka parkens kvaliteter som kulturhistorisk oas i staden. Förslaget prioriterar en mötesplats för barn, småskalig kulturverksamhet och möjligheten till ytterligare bebyggelse i samma anda som befintliga inom parken.

Riktlinjer (Sid 96-97)

Här bör läggas till att arkitektoniska originaldetaljer så som fönster och dörrsnickeri är en viktig del av en byggnads uttryck och av stor vikt att bevara.

Kulturmiljöprogram (ändring) (s.95)

2009-11 genomfördes ett "Kulturmiljöprogram för Skövde kommun" med en omfattande inventering av staden med riktlinjer för planering och byggnation i samband med kulturmiljöer. Programmet indelades i Etapp 1 omfattande Skövde stad och Etapp 2 omfattande de nio mindre tätorterna kring Skövde: Vårsås, Ulvåker, Lerdala, Timmersdala, Stöpen, Våring, Tidån, Igelstorp och Skultorp.

Programmet kompletterar ovan nämnda tidigare genomförd inventering (1991) genom att omfatta miljöer och byggnader fram till 1985. Delvis omfattas även industrimiljöer.

Det sammantagna kulturmiljöprogrammet utpekar värdefulla kulturmiljöer, särskilt viktiga att värna om, och för varje område finns förslag till åtgärder. Programmet skall kunna användas som underlag inom kommunens plan- och byggplanering liksom upplysa kommuninvånarna om sin närmiljö.

Rekreation (s.101)

Skövde Kulturhuset fungerar som ett nav inom kulturverksamhet och i kommunen finns flera kulturella mötesplatser och lokaler för föreningsverksamhet.

Mål och Riktlinjer

Utifrån Folkhälsomålen är det viktigt att utveckla och erbjuda platser för kulturell verksamhet.

***Bemötande:** I samband med nästa planeringsskede av nya bostads- och exploateringsområden, såsom planprogram eller fördjupningar av översiktsplanen kommer de aktuella områdena att studeras närmare. Kulturfrågorna är en viktig del i planeringsprocessen och kulturförvaltningen ingår som en del i projekt- och samrådsgrupperna.*

***Åtgärder i planförslaget:** Framförda påpekanden kring textavsnitt har inarbetats i beskrivningen.*

Omvårdnadsnämnden

Omvårdnadsnämnden tillstyrker förslag till reviderad översiktsplan 2025.

***Bemötande:** Noteras*

Skolnämnden

Skolnämnden önskar lämna kompletteringar till ÖP 2025 rörande framtida behov av förskolor och skolor utifrån en lokalutredning som är klar i augusti. I övrigt har skolnämnden inget att erinra mot översiktsplanen.

I ÖP 2025, under rubriken Samhällsservice, beskrivs behovet av förskola och skola mer generellt. En lokalutredning pågår just nu i skolförvaltningen, som mer specifikt pekar ut framtida behov av framför allt förskola i alla delar av Skövde. Utredningen ska kompletteras utifrån en analys av förslagen till nybyggnation av bostäder som finns i ÖP 2025. Utredningen kommer att vara klar till skolnämndens augustisammanträde.

Grundskola och förskoleklass

Kommunen har en skyldighet att ordna förskoleklass för alla 6-åringar och obligatorisk skola för alla barn i åldern 7-16 år. Detta krav har funnits länge och därför finns skolor i alla kommunens olika delar.

Vid planering av nya områden som t ex Trädgårdsstaden är det naturligt och självklart att en tomt för en ny skola sätts av.

Problem uppstår när en förtätning av samhället sker i de centrala delarna av staden. Då behöver behovet av nya skollokaler analyseras långsiktigt i ett större helhetsperspektiv. Finns lämplig tomt för en nybyggnation eller kan befintlig skola byggas ut? Denna analys behöver göras utifrån de föreslagna förtätningarna som finns beskrivna i ÖP 25.

De äldre eleverna kan cykla eller gå till skolan under förutsättning att gångvägar och cykelvägar finns så att eleverna kan ta sig till skolan på egen hand på ett säkert sätt.

Utifrån de perspektiv som beskrivs i planen både när det gäller miljö och hälsa så bör planen göra en genomgripande beskrivning av gång och cykelvägar i kommunen. Då kan kommunen genom detta även minska föräldrarnas biltransporter till och från våra förskolor och skolor.

Förskolor

Förskolor för alla barn i åldern 1-5 år är snart en verklighet. Förskolan är nu även en egen skolform. När de första förskolorna byggdes var det inledningsvis enbart en liten andel av en årskull som gick på daghem, som verksamheten då kallades. Många ordnade sin barnomsorg genom dagmamma (dagbarnvårdare). Det har skett en stor förändring och numera är nära 95 % av en årskull inskrivna i förskolan. Detta beror på nya reformer med rätt till förskola för föräldralediga och arbetssökande. Allmän förskola för alla 3-5 åringar 15 timmar per vecka har införts. Allt färre önskar plats hos dagbarnvårdare.

Under hela denna tid har behovet av förskoleplatser ökat fortare än byggandet av nya förskolor, vilket har fått som följd att behovet av förskola har lösts genom en mängd paviljonger och tillfälliga lösningar. I ytterområdena har behovet av förskola delvis kunnat tillgodoses genom att en del av skolan byggts om till förskola.

I framtidsplanen behöver mark avsättas för förskolor helst i närheten av skolan för ett bra samutnyttjande av lokalerna. I de centrala delarna av staden är bristen på förskoleplatser som störst. Detta beror på flera saker. När de äldre bostadsområdena etablerades fanns inga tankar på förskola. När det nu sker en generationsväxling i stadens centralt placerade villor samtidigt som en förtätning sker så uppstår brist på förskoleplatser. De äldre områdena behöver därför analyseras utifrån detta perspektiv. När tillfälle ges bör lämpliga fastigheter köpas in som kan bli förskola.

Ett annat alternativ är att när nybyggnation sker i centrum ska krav ställas på de bostadsföretag som tänker etablera sig att de i bottenvåningen bygger förskola med 2-3 avdelningar, där det är lämpligt. Blivande hyresgäster vill ju ha tillgång till förskola. En fastighetsägare ska inte kunna säga ”Vi är inte intresserade av en förskola i vår fastighet” utan här behöver kommunen lägga in detta krav i förutsättningarna.

Målet är att ha en lika välutbyggd förskola som grundskolan med en bra balans i utbudet inom alla stadsdelar. Målsättningen är att alla ska få förskola i närområdet. Saknas förskola i något område så söker föräldrarna en placering i en central förskola nära arbetsplatsen.

Alla områden/stadsdelar behöver en blandning av villor, bostadsrätter och hyresrätter. Att samla alla hyresrätter i stora områden ökar segregeringen och om Skövde i framtiden ska vara en stad med mångfald så gäller det att planera både gamla och nya områden på ett klokt sätt. Detta påverkar våra förskolor och skolor i hög grad.

Några citat ur förskolans nya läroplan som kan vara vägledande i framtidsplanen:

”Förskolan ska erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet. Den ska inspirera barnen att utforska omvärlden.”

”Förskolan ska lägga stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro ska prägla verksamheten. Förskolan ska medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstå sin delaktighet i naturens kretslopp.”

Några citat ur skolans läroplan:

”Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska sträva efter att erbjuda eleverna daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.”

”Genom ett miljöperspektiv för eleverna möjlighet att ta ansvar för den miljö de direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.”

***Bemötande:** Översiktsplanen redovisar markområden som lämpliga för bostadsbebyggelse, verksamhetsområden, mm. Större delen av de utpekade områdena kommer i nästa skede av planeringsprocessen närmare att detaljstuderas i ett planprogram eller fördjupning där områden för kommunal service såsom förskolor mm kommer att redovisas.*

Byggnadsnämnden

Inledning

Enligt förordet ska ÖP 2025 visa på "hur kommunens mark och vatten bör användas på bästa sätt för att nå en attraktiv och långsiktigt hållbar plats att bo och leva på".

Mot denna bakgrund har byggnadsnämnden och dess förvaltning tagit del av förslaget och försökt analysera hur förslaget på bästa sätt kan vara ett bedömningsunderlag och ett stöd i det dagliga arbetet inom byggnadsnämndens verksamhetsområde. Det har dessutom visats sig vid överprövningen av BN:s beslut i både detaljplane- och bygglovärenden utanför planlagt område att det många gånger är av avgörande betydelse om beslutet har stöd i eller är i överensstämmelse med antagen översiktsplan.

BN för också fram ett antal förslag till kompletteringar/justeringar.

Men först några ord om byggnadsnämndens (BN) respektive Plan, Bygg o Lantmäteriförvaltningens (PBLF) funktion i samhällsutvecklingen.

Byggnadsnämnden är en myndighetsnämnd och myndighetsutövningen grundar sig på lagstiftning, varvid Plan och bygglagen men också Miljöbalken är av central betydelse. BN har därmed rollen som både tillstånds-, tillsyns- och kontrollmyndighet inom nämndens verksamhetsområde.

BN har som myndighet också en serviceroll i fråga om att lämna råd och upplysningar i frågor inom myndighetens verksamhetsområde.

För att bedriva den dagliga verksamheten på ett ändamålsenligt och effektivt sätt har myndighetsuppgifterna till stor del delegerats till tjänstemän inom PBLF. Det är endast ett fåtal ärenden av ett mer principiellt intresse som behandlas och avgörs vid nämndens sammanträden efter beredning av PBLF:s tjänstemän.

Allmänt

Redovisningen upplevs som en blandning av "stora svepande penseldrag" och påtagligt distinkta avgränsningar. Detta kan leda till missförstånd/feltolkningar i vissa fall.

Vi saknar en del av det regionala perspektivet utifrån visionsarbetets "Skövde-regionen". Tid och resurser bör sättas av för dessa avgörande frågor som högst påtagligt påverkar Skövdes tillväxt.

Intentionerna i ÖP2025 behöver konkretiseras/följas upp med fördjupade översiktsplaner alternativt planprogram, t.ex. Norrmalms handelsområde som ett centrumområde och Stadsskogen som ett annat exempel. För att undvika att man blir för detaljerad i redovisningen i ÖP 2025, skulle dessa områden tjäna på att redovisas som utredningsområden i ÖP 2025.

En fördjupad översiktsplan/planprogram för området i anslutning till norra delen av Volvos industriområde och "Nyexport" behöver upprättats snarast för att långsiktigt få en överblick över den ändrade markanvändning i området som kan förutses.

Området nordväst om Åsbotorpssjön. Området bör inlemmas i Billingens fritidsområde. En ev. tillbyggnad av befintliga byggnader eller en komplettering av komplementbyggnader inom hävdad tomtplats hindras inte av detta.

I höjd med Norra Ryd (område 52) väster om väg 26 finns ett område med öppen mark som mycket väl skulle kunna vara intressant för bostäder/verksamheter. Lämplig utfart till väg 26 kan ordnas via planerad trafikplats. Bör i så fall redovisas som utredningsområde i ÖP 2025.

Området norr om Fjället mellan allmän väg och Ösan skulle vara ett lämpligt område för en förtätning av bostäder i anslutning till vägen. Flera förfrågningar/bygglovärenden har aktualiserats under senare år. Området bör redovisas som ett utredningsområde i ÖP 2025.

Ett utbyggnadsområde bör studeras norr om Skultorp inom militärens område längs Skövdevägen söder om Kråkberget. Området bör redovisas som utredningsområde i ÖP2025.

De ev. nya bostadsområdena i anslutning fritidsbebyggelsen vid Simsjön behöver belysas ytterligare. BN uppfattar redovisat förslag som antingen att områdena ska vara av begränsad omfattning eller att områdena kan ha en större omfattning som i så fall förutsätter allmän service av olika slag.

En detaljplan bör så snart som möjligt initieras av kommunstyrelsen för att säkerställa och förhoppningsvis påskynda ombyggnaden av Skaravägen (allmän väg 49) mot Annero. I ÖP2025 bör även en korridor redovisas för en ev. fortsättning av vägen till rondellen vid Segerstorp.

För att säkerställa framkomligheten på allmän väg 26 behöver man säkerställa att nuvarande rondeller kan ersättas på sikt med planskilda korsningar.

Det är olämpligt att dela planerat bostadsområde vid Skogsrovägen (område 5, norra området) genom en förbindelseled.

En förbindelse över/under stambanan mellan Södra Ryd och Stadsskogen måste till förr eller senare. Detta bör framgå av ÖP2025.

Byggnadsnämnden motsätter sig en exploatering av verksamhetsområdet vid Husabykorset (område 56). Skälet är i första hand omsorgen om landskapsbilden. Det är en tilltalande bild man får när man närmar sig Skövde centralort från Tibrohållet som helt förändras om en exploatering kommer till stånd.

Zoner i anslutning till utbyggnadsområden

BN vill understryka det som sägs i inledningen att tidshorizonten för ÖP 2025 är just år 2025, men att planen ändå vill ge en fingervisning om den framtida utvecklingsinriktningen även efter år 2025.

Förslaget redovisar bl.a. tänkta utbyggnadsområden för både bostäder och verksamheter.

I anslutning till dessa områden finns zoner som redan idag är intressanta som platser för etablering av enstaka bostadshus eller verksamheter (t.ex. handel). I förslaget redovisas inget annat än pågående markanvändning. Dessa zoner borde långsiktigt "säkerställas" genom att redovisas som utredningsområden. Uppkommer önskemål om en ändrad markanvändning inom ett sådant område, får detta studeras särskilt genom upprättande av en fördjupad översiktsplan (alternativt upprättande av detaljplan) varvid man studerar frågor om infrastruktur, områdesavgränsningar, grannepåverkan via remissförfarande m.m.

Alternativet är att denna typ av etableringar prövas inom ramen av en förhandsförfrågan om bygglov eller efter en bygglovansökan. I denna situation är helhetsperspektivet inte lika tydligt och att hävda detaljplanekrav inte lika självklart.

BN lyfter fram följande exempel, det kan finnas fler:

Området söder och sydost om Skultorps tätort innanför allmän väg 26

Området öster om Horsås trädgårdsstad

Zoner i anslutning till tätorter i ytterområdet

PBLF konstaterar att det till och från kommer framför allt förfrågningar men också ansökningar om bygglov för etablering av enstaka bostadshus eller verksamheter i anslutning till övriga tätorter utanför gällande detaljplan och utanför redovisade utbyggnadsområden. I för-

slaget anges inget annat än pågående markanvändning. Viss kompletterade text finns under avsnittet Bygglovprövning.

Fjället

På kartan över Fjället (sid 71) med framtida användning av mark och vatten bör en korridor läggas in för den tvärväg som finns redovisad på karta A - Markanvändning.

Ulvåker

Fastigheten med den gamla stationsbyggnaden ska redovisas som mark för verksamhet (enligt gällande detaljplan är markanvändningen trafikändamål) (sid 79).

Tidan

Område för en eventuell framtida tågstation bör redovisas på kartan (sid 81). PBLF har fått flera förfrågningar om nybyggnad av bostadshus mellan Belleforsvägen och ån Tidån öster om tätorten. En exploatering av detta område skulle säkert te sig mer attraktivt än tänkt område bostäder söder om Belleforsvägen.

BN tillstyrker en bearbetning enligt ovan.

Värsås

Område för pendlarparkering bör redovisas.

Område för verksamhet i södra delen bör ändras med hänsyn till nyligen meddelat bygglov för förråd (40 x 50 m, BYGG.2010.448).

Landsbygdsutveckling

Det anges att historiskt sett har 20 % av bygglovansökningarna varit på landsbygden utanför Skövde centralort.

Statistiken för bygglov (nybyggnad av enbostadshus, landsbygd kontra centralort) ser ut som följer för de senaste åren:

2010	2009	2008
1/67	4/38	5/51

LIS-områden

Fyra LIS-områden har pekats ut i enligt förslaget. I förslaget noteras att avgränsningen av dessa områden "bör studeras mer i detalj i det fortsatta arbetet". PBLF konstaterar att det finns ett markägarintresse i området mellan de båda redovisade LIS-områdena vid Lången att en detaljplan upprättas som möjliggör viss kompletterade nybebyggelse av bostadshus inkl fastighetsbildning (befintliga fritidshus utgör byggnad på ofri grund).

PBLF konstaterar också att det har förekommit återkommande förfrågningar om etableringar av bostadshus både väster om fritidsstugeområdet Sjöheden (också en ansökan om avstyckning av tomtplatser för bostadshus (DNR 0096067) och en framställan om upprättande av detaljplan, (PLAN.2008.11)) och väster om det västra LIS-området vid norra delen av Vristulven.

BN tillstyrker en fortsatt bearbetning av förslaget i enlighet med ovan.

Kulturhistoriska byggnader och miljöer

För närvarande sker ett arbete av konsult att ta fram ett förslag till kulturmiljöprogram för Skövde kommun (sid 95-98). Arbetet är klart för Skövde centralort, men pågår beträffande övriga tätorter och landsbygden. I detta avseende finns inte upprättat fullständiga förslag till åtgärder. Det är också angeläget att kulturmiljöprogrammet förankras politiskt.

Förslaget till ÖP 2025 redovisar också generella riktlinjer (sid 97).

I ÖP 2025 (sid 97) anges att arbetet med att upprätta bevarandeplaner för Skövde centralort bör fortgå.

Områdesbestämmelser

I detta avsnitt under rubriken Mål och riktlinjer redovisas behovet av upprättande av områdesbestämmelser för ett antal utpekade kyrkor och bybildningar.

BN har ingen annan uppfattning i detta avseende.

Tillgängliga resurser inom PBLF

I avsnittet dels om kulturhistoriska byggnader och miljöer, dels om områdesbestämmelser framgår behovet av att dels upprätta bevarandeplaner för Skövde centralort, dels upprättande av områdesbestämmelser för ett antal utpekade kyrkor och bybildningar. För närvarande saknas resurser inom PBLF för att prioritera detta.

BN skulle vilja prioritera upprättandet av bevarandeplaner som initieras av kommunstyrelsen.

Sammanfattning

BN föreslår justeringar av förslaget för att tydliggöra kommunens intentioner för medborgarna och att BN/PBLF så snabbt, enkelt och tydligt som möjligt ska kunna ge besked eller fatta beslut på grundval av gällande lagstiftning, men också med stöd av bl.a. antagen översiktsplan.

En allmän reflektion är att en översiktsplan kan ha olika inriktningar och tyngdpunkter. Detta förslag ska redovisa "hur kommunens mark och vatten bör användas på bästa sätt för att nå en attraktiv och långsiktigt hållbar plats att bo och leva på". Mot denna bakgrund kan förslaget upplevas som alltför omfångsrikt med en sammanställning av information som kan återfinnas i andra källor. En hänvisning skulle i många fall räcka.

En fråga som behöver belysas i det fortsatta arbetet är också hur ÖP2025 i antaget skick ska publiceras för medborgarna och de medverkande aktörerna (både interna och externa) i samhällsutvecklingen. ÖP2025 i rapportform ska inte bara bli en "hyllvärmare". En bearbetning behöver göras för att innehållet ska bli mer åskådligt via digitala media (jmf Örebro kommuns ÖP).

***Bemötande:** Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med.*

Fjället: Bedömningen i nuläget är att det inte är lämpligt att lägga ett utredningsområde för nytt bostadsområde enligt framförd synpunkt, då detta inte ligger i direkt

anslutning till tätorten. För enstaka kompletteringsbyggnader gäller befintliga regler för byggande på landsbygden.

Tidan: Det föreslagna området för bostäder mellan Tidan och Belleforsvägen omfattas till stor del av strandskydd. Exploatering längre österut längs Belleforsvägen innebär en utsträckning av bebyggelsen och ökande avstånd från närheten till skola, handel och busshållplats.

Skövde – Skultorp (inom militärt område): Synpunkten om ett utredningsområde för bostäder längs Skövdevägen har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete.

Skogsrovägen (5) kommer i den fortsatta planprocessen, genom upprättande av planprogram eller detaljplan, att närmare detaljstuderas med avseende på trafiklösningar, befintliga motionsspår och anpassning till befintliga naturvärden.

Behovet av bra förbindelser mellan Södra Ryd och Stadsskogen framgår av beskrivningen under rubriken ”Nya områden för bostäder” område 3. Stadsskogen.

Inom områden som redovisas som ”pågående markanvändning” ska prövning av lämplighet ske i varje enskilt fall i enlighet med plan- och bygglagen och befintliga regler för byggande på landsbygden.

Av utställningshandlingens planbeskrivning framgår: ” Dåvarande Vägverket gjorde 2007 en fördjupad förstudie för sträckan Våmb-Annoro. Föreslagen sträckning enligt förstudien redovisas på karta A. Vid genomförandet av denna sträckning bör en fortsättning på ny vägsträckning direkt ut mot Segerstorps trafikplats på sikt studeras.” Någon korridor finns i nuläget inte att redovisa i ÖP 2025.

Åtgärder i planförslaget: *En justering av friluftsområdet Billingen (Karta A) har genomförts så att området nordväst om Åsbotorpssjön ingår inom området.*

Ett område väster om väg 26, i höjd med Norra Ryd har inarbetats i handlingarna som ett utredningsområde.

Områdena för ny bebyggelse vid Simsjön (16), ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.

Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.

LIS-områdena har utökats med ytterligare områden i anslutning till de tidigare utpekade områdena vid Lången och Vristulven.

Framförda påpekanden kring vissa av textavsnitten har inarbetats i beskrivningen.

Rådet för funktionshinder

Rådet är positiv till texten om tillgänglighet som finns under avsnittet Bygglovsprövning men ansåg även att funktionshinderperspektivet bör lyftas in under avsnittet Folkhälsomålen. Förslag till text under rubriken Folkhälsomål är:

Funktionshinderperspektiv

Skövde kommun arbetar för att funktionshinderperspektivet ska genomsyra all verksamhet i kommunen. Sverige har dessutom anslutit sig 2009 till FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionens principer är följande:

Respekt för allas inneboende värde, självbestämmande och frihet att göra egna val, icke-diskriminering, fullständigt deltagande i samhället, respekt och acceptering av olikheter, lika möjligheter, tillgänglighet, jämställdhet samt respekt för den fortlöpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning.

Folkhälsoinstitutets rapport "Motverka onödig ohälsa" visar att hälsan hos personer med funktionsnedsättning är sämre än vad den borde och kan vara. Ohälsan är snarare kopplad till andra faktorer än själva funktionsnedsättningen till exempel bristande inflytande och delaktighet i samhället, ekonomisk otrygghet och bristande tillgänglighet samt diskriminering.

Strategi

Skövdes handikappolitiska program ska revideras och baseras på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärder i planförslaget: Beskrivningen har kompletterats med delar av den föreslagna texten.

Folkhälsorådet

Folkhälsorådet ställer sig positiv till förslag på reviderad översiktsplan ÖP2025.

Bakgrund

Översiktsplanen är ett strategiskt dokument och syftar till att visa på hur kommunens mark- och vattenområden skall användas. ÖP 2025 skapar förutsättningar för att vår vision, Vision Skövde 2025, ska uppnås.

Ur ett folkhälsoperspektiv tydliggörs folkhälsans betydelse i samhällsplaneringen dels i avsnittet Visioner, Mål, Strategier, då Vision Skövde 2025 handlar om att människor ska bo, verka och må bra. Dels i samband med avsnittet Folkhälsomålen. Genomgående förklaras vikten av att bevara och utveckla gröna ytor, vikten av bra gång- och cykelvägar samt möjligheter till spontan aktivitet etc.

Synpunkter

Folkhälsorådet lämnar följande förslag på ändring gällande planförslaget;

Under rubriken Folkhälsomålen på sid. 21, "Ett nationellt folkhälsomål är antaget av riksdagen" ersätts av "Ett övergripande mål för folkhälsan är antaget av riksdagen". Detta med anledning av att det finns elva nationella folkhälsomål antagna av riksdagen.

Åtgärder i planförslaget: Beskrivningen har justerats enligt framfört förslag på ändring av texten.

Övriga

Trafikverket

Generella synpunkter

Översiktsplanen visar kommunens intentioner och mål fram till 2025. Även nationella och regionala mål beskrivs.

Trafikverket saknar dock rekommendationer för hållbar utveckling, fysiska planeringen, miljö och hälsa med utgångspunkt från de *Transportpolitiska målen*. Trafikverket anser att även de målen ska beskrivas för att lättare koppla till måluppfyllelse när det gäller föreslagna infrastrukturåtgärder.

I översiktsplanen visas nya bostads- och verksamhetsområden dels i Skövde tätort men även i de mindre tätorterna. Man ser också positivt på bostadsbyggande på landsbygden. Målet är att öka invånarantalet till 60 000 år 2025 och att vara en attraktiv och långsiktigt hållbart plats att bo och leva på. Trafikverket anser att det är svårt att i översiktsplanen se hur målsättningen ska kunna nås. Ett tydligare ställningstagande att prioritera andra trafikslag än bilen skulle ge bättre förutsättningar för att nå målet. Miljökonsekvensbeskrivningen pekar på att om inte en långsiktig trafikplanering och utbyggnad av gc-nätet samt satsningar på kollektivtrafiken görs kan negativa konsekvenser inte undvikas. I övrigt saknar MKB: n tydlig analys, den beskriver förslag till åtgärder men inga konflikter eller konsekvenser.

Ett alternativ till långsiktig trafikplanering är en integrerad samhälls- och trafikplanering där ny bebyggelse koncentreras till tätorter och stråk så att kollektivtrafiken kan försörja bostadsområden och verksamheter effektivt.

Planen borde på ett tydligare sätt visa att planeringen av nyexploatering, både på landsbygden och i tätorter, utgår från människors behov av att kunna förflytta sig på ett hållbart sätt. Självklart ska människor kunna bo på landet men hur kan man minska behovet av icke förnybar energi? Var finns närmaste kollektivtrafikstråk, pendelparkering, finns det gång- och cykelväg? Hur ser möjligheten ut att distansarbete, finns det bredband?

Även andelen kollektivtrafik till handeln borde öka, både för tillgängligheten och för att minska behovet av nya infrastrukturinvesteringar.

Med målet att kollektivtrafiken ska fördubblas blir resecentrums utveckling mycket viktig, dels för kommunen men även regionalt och i ett Skaraborgsperspektiv. För att kunna uppnå framkomlighet för kollektivtrafiken till resecentrum krävs ett annat tänk i centrala delar vad gäller biltrafik. Hur är tankarna kring att utveckla resecentrum? Hur ska man förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken in till resecentrum och ut? Hur ser man på resandeökningar kollektivt vid expansion av Skövde och ökat invånarantal? (För att kollektivtrafiken ska vara attraktiv ska den helst vara lika snabb eller snabbare än bilen och ett sätt är att prioritera för kollektivtrafiken in i centrum i trafiksignaler och med bussgator mm).

Det krävs även ett annat tänkesätt när det gäller barns möjlighet att ta sig på ett säkert sätt till förskola/skola. Kommunen medverkar i ett pågående projekt kring överflyttning av bilskjutande till och från skolan med förändrad syn på hur man följer barn till skolan (föräldrar kan också gå/cykla med sina barn). Beskrivning av detta saknas i översiktsplanen.

Trafikverket skulle önska att översiktsplanen på ett tydligare sätt visade hur man ska kunna uppnå gångvänliga miljöer i stadskärnan om man inte prioriterar ner biltrafiken.

Trafikplan, cykelplan, gångplan, parkeringspolicy är verktyg som kan användas kopplat till översiktsplanen för att visa hur man ska nå målen.

Kommunen har tagit fram en energi och klimatstrategi där målet är att enbart förnybar energi ska användas 2025. Integrerad trafik- och samhällsplanering borde ingå som ytterligare ett redskap att nå det målet.

Trafikverket önskar att det i översiktsplanen införs mer konkreta riktlinjer om hur man avser skydda de infrastrukturella riksintressena.

Specifika synpunkter

Väg

Kommunen föreslår i översiktsplanen en ny dragning av väg 26 norr om väg 200. Underhandskontakter internt i Trafikverket visar på en viss tveksamhet till om detta är en bra lösning. Översiktsplanen borde behandla ett alternativ där ny sträckning av väg 26 inte finns med av ekonomiska eller andra skäl. Trafikverket föreslår att samråd sker innan översiktsplanen ställs ut för att kunna utreda en långsiktigt hållbar lösning.

I handlingarna beskrivs att vissa verksamheter behöver god exponering mot väg 26. Trafikverket anser att en viktigare aspekt är hur mycket transporter som alstras av dessa företag.

Väg 49, ny infart till Skövde från Skara föreslås. Trafikverket tog 2005 fram en förstudie som visar olika alternativ, på kort och lång sikt. Översiktsplanen borde redovisa vad som framkommit i förstudien och hur kommunen ser på de olika alternativen.

Kommunen föreslår flera nya verksamhetsområden längs vägarna 26 och 49. Det övergripande väg och järnvägsnätet har som beskrivs i handlingarna stor betydelse för arbetspendling och näringslivets transporter. I och i närheten av Skövde tätort är trafikintensiteten relativt hög och i högtrafiklägen uppstår framkomlighetsproblem. En direkt följd av detta är att inga nya direktanslutningar eller cirkulationer bör tillkomma när det gäller väg 26 och 49.

Det utpekade verksamhetsområdet vid korsningen väg 49/194 anser Trafikverket inte vara lämpligt med tanke på de framkomlighetsproblem som är i korsningen idag och som kommer att förvärras med nya verksamheter. Området bör tas bort i avvaktan på förstudie för vägojektet Skövde – Igelstorp.

Igelstorp – pendelparkeringen är redan byggd.

Järnväg

Västra stambanan är av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T nätet. Banan sträcker sig från Stockholm till Göteborg. Banan är mycket viktig för person- och godstrafik och ingår även i det utpekade strategiska godsnätet.

Dessutom är sträckan Göteborg-Skövde ett viktigt pendelstråk för Västra Götaland. Den maximala kapaciteten är nu nådd och banan behöver öka både kapacitet och kvalitet. Trafikverket gör därför en serie punktinsatser på sträckan Göteborg–Skövde. För Skövdes del innebär punktinsatserna i dagsläget inga omedelbara fysiska åtgärder. Det kan dock inte uteslutas på

längre sikt att även Skövde kommun blir berört. När fortsatt planeringsprocess kan påbörjas är dock ännu oklart då pengar för närvarande saknas till detta i Nationell plan för transportsystemet 2010–2021.

Godstransporter/Omlastning av gods

Översiktsplanen är oklar i redovisningen av verksamhetsområden med spår, privata eller i kommunal regi. Trafikverket anser att översiktsplanen behöver kompletteras med ett utvecklat resonemang om behov och möjligheter av att erbjuda industrispår för nya och/eller etablerade verksamheter. Samtliga industrispår i kommunen är att betrakta som allmänt intresse och behöver få en tydligare redovisning i översiktsplanen om hur de avses skyddas och utvecklas.

Möjligheten till utbyggnad av ”bangårdsspår” till Västra stambanan vid Mariesjö kan möjligen bli ett kapacitetstillskott på längre sikt. Trafikverket ser positivt på om Skövde kommun säkrar utrymmet i översiktsplanen med redovisning i markanvändningskartan.

Om en ”godsterminal” (logistikcentrum/kombiterminal) vid Mariesjö är en av målsättningarna för utvecklingen av Skövde är det av strategisk betydelse och en fråga (markbehov, logistik, trafikalstring/-lösningar, buller och vibrationer mm), som enligt Trafikverket, behöver förtydligas i översiktsplanen.

Stationsläge Tidän

I planförslaget för utveckling av Tidän anges att Skövde kommun vill anlägga en station för resandeutbyte.

Avgörande för att det ska bli aktuellt med fler stopp är framförallt att det finns ett tillräckligt stort underlag av resenärer som vill och kan åka kollektivt. Något uppehåll för resandeutbyte i Tidän har inte utretts tidigare och ingår inte i några beslutade åtgärder för transportinfrastrukturen. Trafikverket kan därför inte ta ställning till möjligheten om ett ytterligare stationsuppehåll kan förverkligas på Västra stambanan. Det finns ett direkt samband mellan antalet stationsuppehåll och turtäthet. Om den nationella tågtrafiken Stockholm-Göteborg ska gå med hög frekvens samtidigt som ett utvecklat regionalt/lokalt kollektivtrafikupplägg, påverkar det möjligheten att göra uppehåll på ytterligare platser. Hur en ny station i Tidän norr om Skövde kan påverka banans kapacitet är inte klarlagt. Antalet möjliga uppehåll beror också på hastighetsskillnaden mellan regionaltåg, snabbtåg och godståg. Om skillnaden är stor så måste det kompenseras med färre uppehåll och lägre turtäthet.

Om Skövde kommun verkligen menar något med Tidän som ett utpekat utvecklingsområde för bostäder så bör inte *ett icke utrett* stationsläge vara den enda planeringsförutsättningen. Ett steg på vägen mot fler tågstopp kan därför vara att förbättra för gång-, cykel- och busstrafik samt att förtäta i befintliga bebyggelseområden.

Föreslagen ny förbindelselänk (”väg 26”) parallellt med och över Västra stambanan

En ny förbindelselänk över Västra stambanan är illustrerad på markanvändningskartan. Länken är illustrerad parallellt med Västra stambanan vid Södra Ryd. Tillräckligt utrymme måste finnas för Västra stambanans utvecklingsbehov och för drift och underhåll.

Trafikverkets bedömning är att järnvägsanläggningen och trafiken på Västra stambanan kan lida skada av förslaget i dess nuvarande utformning. Det behövs ett fördjupat samråd beträffande lämplighet och genomförbarheten innan Trafikverket kan ta ställning till förslaget.

Riksintresset Järnväg

Exploatering nära järnvägen får inte påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av järnvägsanläggningen.

Trafikverket har anmärkningar mot beskrivningen om säkerställande av riksintresset järnväg.

För järnvägar finns inga fastställda skyddsavstånd mellan bebyggelse och järnväg, utom vad gäller minsta avstånd enligt elsäkerhetsföreskrifter. För att kunna genomföra ett effektivt underhåll, ha utrymme för räddningsinsatser i händelse av olycka samt säkra utrymme för framtida utveckling av järnvägen bör ny bebyggelse normalt inte tillkomma inom 30 meter från spårmittpunkt. De områden av varierande bredd som gränsar till järnvägsområdet är viktiga influensområden för att trygga såväl järnvägsanläggningens nuvarande som framtida funktion. En konsekvensbedömning av bebyggelsens art i förhållande till järnvägen och belastningen på denna behöver ske i varje enskilt fall. Bostäder bör placeras så att de blir långsiktigt hållbara ur hälsosynpunkt. Det innebär bland annat att hänsyn bör tas till prognostiserade trafikförändringar.

Kartorna till översiktsplanen kompletteras förslagsvis med teckenförklaringen: ”Järnväg (Västra stambanan), ingen nybyggnation får ske inom 30 meter.”

Trafikverket vill även att Regumatorp, Skövde och Väring, som är mötesstationer (Skövde är även av betydelse för rangering och uppställning) tydligare skall knytas till beskrivningen av järnvägen samt att järnvägens befintliga breddutrymmen tydligare framgår av kartframställningarna.

I detta sammanhang är det även viktigt att kommunen överväger de framtida utrymmesbehoven för Skövde resecentrum (kollektivtrafiknod/bytespunkt) med pendel- och cykelparkering med angoring till tågen.

Flyg

Handlingarna saknar beskrivning av flygplatsen och de restriktioner som gäller, MSA yta och hinderfri yta bör beskrivas. Inte heller finns flygplatsen med på markanvändningskartan.

Buller och vibrationer

I avsnittet ”*Buller*” (sid 119-120) redogörs för vad som gäller, riksdagens antagande och Boverkets Allmänna råd. Riktlinjerna för järnväg framgår bland annat av skriften ”*Buller och vibrationer från spårburen linjetrafik, Riktlinjer och tillämpning, dnr S024235/SA60*” som går att finna på Trafikverkets hemsida.

Översiktsplanen nämner även möjligheten till avsteg. Trafikverket rekommenderar att planbeskrivningen utökas med resonemang kring kommunens ställningstagande kring avsteg, särskilt vad man vill se som kriterier för avsteg. En fråga är även om det skall gälla för hela Skövde tätort, andra samhällen och/eller i vissa kollektivtrafikstråk.

Flera av de utpekade utvecklingsområdena är belägna nära infrastruktur och kan påverkas av buller från väg, järnväg och luftfarten. Under respektive utvecklingsområde bör det även framgå om buller- och vibrationer behöver beaktas särskilt. När det gäller väg och järnväg rekommenderar Trafikverket att i ett tidigt skede i den fortsatta planeringsprocessen göra en bullerberäkning, utifrån en framtida bedömning om trafikmängd, för att klarlägga om och var det kan finnas behov av särskilda åtgärder för att klara en god boendemiljö.

Översiktsplanen kan också ange att utformningen av ny bebyggelse i områden nära järnväg ska utföras så att störningar från väg- och järnvägstrafiken minimeras, exempelvis genom att huskroppar nära järnvägen ska läggas parallellt i stället för vinkelrätt mot banan för att utgöra ett bullerskydd. Detta är även viktigt att ha som underlag inför exempelvis arkitektävlingar, parallella uppdrag och markanvisningstävlingar.

Som information vill vi framhålla att forskning visar att buller från flera olika bullerkällor uppfattas som mer störande i jämförelse med samma nivå för respektive källa var för sig. När det förekommer flera bullerkällor bör det enligt Boverkets Allmänna råd 2008:1 ställas särskilt höga krav på hänsyn och åtgärder för att skapa en godtagbar ljudmiljö.

Flygbuller från flygplatsen är en planeringsförutsättning som i någon utsträckning styr möjlig markanvändning i kommunen. Frågan om markanvändning inom områden för flygbuller bör utvecklas avseende Naturvårdverkets riktlinjer för Lmax 70 db A.

Vibrationer

Om lösa jordlager förekommer är det viktigt att vibrationer från järnvägstrafiken beaktas. Detta är inte minst viktigt att beakta vid byggnation av bostäder. *Riktvärdet för vibrationer i rum för sömn och vila är 0,4 mm/s vägd RMS samt 14 mm/s² RMS (ej 1.0 mm/s som nämns i handlingen, sid 121).*

SGU jordartskarta kan med fördel klippas in i översiktsplanen och illustrera om/var Skövde kommun har vibrationsbenägen mark.

Kollektivtrafik

I enlighet med det transportpolitiska funktionsmålet ”Förutsättningarna för att välja kollektivtrafik, gång och cykel förbättras” behöver planhandlingarna utförligare beskriva de nuvarande resandeförhållandena och vad som eftersträvas i framtiden. Det kan tydliggöras hur närheten till station/resecentrum/bytespunkt ska beaktas vid kommande detaljplaneläggning av utbyggnadsområdena. I text och på kartmaterial rekommenderar vi även att bytespunkter markeras för att skapa en helhetsbild av bebyggelse och transporter inom och mellan Skövde kommuns delar och angränsade kommuner. Handlingen kan även kompletteras med exempelvis hur resandeströmmarna ser ut idag (antal resor, trafikslag, restider o.s.v.), och hur kommunen vill att det ska se ut i framtiden. Detsamma gäller även för godstransporter och verksamhetsområden.

Hur ser kommunen på pendelparkeringar, gång- och cykelvägar och parkeringspolicy/norm? Finns det transportstrategi/strukturstudie för de resor som alstras på grund av föreslagen markanvändning? Detta bör behandlas för både bostäder och verksamheter. Finns det behov av fler säkra passager med väg och järnvägar för gång- och cykeltrafikanter?

I regionala samverkansprojekt som SPÅR 2050, HUR 2050 och K2020 har betonats vikten av att den regionala tågtrafiken kan utvecklas för att bidra till ett hållbart transportsystem och den regionala utvecklingsvisionen. I den regionala systemanalysen för Västra Götaland (september 2008) framhålls behovet av att öka kollektivtrafiken i hela regionen. Trafikverket hade gärna sett ett utvecklat resonemang i översiktsplanen om på vilket sätt Skövde kommun bidrar till de regionala målsättningarna och önskemålen som finns. Det saknas även tydliga kopplingar med strategier för kommunens måluppfyllande av ”Målbild för kollektivtrafiken år 2025 i Skaraborg”.

Sammanfattning

Trafikverket vill gärna se att Trafikplanens resultat arbetas in i översiktsplanen samt att vi ser fram emot ett fördjupat samråd angående markanvändningsfrågorna för väg och järnväg innan översiktsplanen ställs ut.

Kompletterat yttrande efter samråd tidens slut (2011-10-04)

Ärendet

Kommunen har reviderat och uppdaterat sin översiktsplan. En av utgångspunkterna i arbetet har varit målet att Skövde ska ha 60 000 invånare år 2025. ÖP 2025 visar hur kommunens mark och vatten bör användas på bästa sätt för att nå en attraktiv och långsiktigt hållbar utveckling. Efter samrådet har Trafikverket och kommunen haft ett möte om infrastrukturfrågorna. Här följer synpunkter som framkom vid samrådsmötet.

Strategi för gc-nät – finns ytterligare visioner?

Översiktsplanen innehåller redan utpekade beslutade åtgärder. Finns ytterligare målsättningar? Vilket är utvecklingsbehovet i hela kommunen? Finns behov av cykling från Skövde C till samtliga mindre tätorter. Mellan tätorter? Tillgänglighet till kollektivtrafik? Folkhälsa? Arbetspendling? Exempel Varolavägen, många bygglov för permanentboende, Trafikverket får synpunkter från boende om att vägen inte är trafiksäker för oskyddade trafikanter. Översiktsplanen borde visa att man kan pendla säkert även på landet. Vi ser en konflikt i översiktsplanen; förslag på gång- och cykelväg på Karlsborgsbanan mellan Skövde och Igelstorp men även behov av transporter på järnväg, hur löser ni det in till staden?

Väg 26

Översiktsplanens föreslagna standard anser vi vara rätt – ”Väg 26 ligger kvar i nuvarande läge med ombyggnad till 2+1/2+2 med planskilda korsningar. Ger bättre framkomlighet och möjlighet till högre hastighetsbegränsning”. Detta innebär breddning till minst 14 m mötesfri landsväg samt ombyggnad av cirkulationsplatser till planskilda trafikplatser. Även ombyggnad av järnvägsplankorsning till planskild korsning. Generella standardkrav nationell väg (väg 26): 100 km/h, avstånd mellan trafikplatser 1,5-2 km, lokalt gatunät som är ”uppsamlande”, gods 80 km/h, för lastbil kan man ej ha snäva cirkulationer som ger tidsförluster. Varken förslag till ny sträckning eller ombyggnad av befintlig väg finns med i gällande Nationell plan. Kommunen får ta upp frågan till kommunalförbundet som sedan för den vidare via Västra Götalandsregionen om alla i kommunalförbundet är överens. Troligen ligger denna ombyggnad långt in i framtiden om inte kommunen finansierar. Översiktsplanen borde också visa ett alternativ utan ny sträckning av väg 26 och utveckla tankarna på en integrering av stadsdelarna kopplat till infrastrukturen.

Stråk 5

Borde beskrivas mer i ÖP, hur förhåller sig kommunen till det av Västra Götalandsregionen utpekade stråket där inriktningen är att underlätta arbetspendling och åtgärder för jämn hastighet och säker väg. Åtgärder är föreslagna för framtida höjning till 80 km/h. Hänvisa gärna till stråkstudie 5 i ÖP.

Järnväg

Karlsborgsbanan – godshantering, heltåg gods kan hanteras men inte rangering (kräver flera spår). Dessutom krävs planskild korsning med väg 26.

Västra stambanans framtida utrymmesbehov - Trafikverkets framtida behov – bredare utrymme ska hävdas, vi rekommenderar att kommunen lämnar en bred korridor med argumentet att, om inte Götalandsbanan kommer krävs det kapacitetsförstärkning (förbigångsspår, förlängda mötesstationer, tre- eller fyrspar). 30 m bebyggelsefritt avstånd från järnväg (spår mitt på närmsta spår) krävs. Utrymmesbehov/måttsatser: 15 (10,5) meter för nytt dubbelspar, 25 meter ny väg till närmsta spår mitt (enl VGU)

Skövde RC ligger i regional plan, 2014-2017 (tot 34 mnkr, bidrag 17 mnkr). Beskrivningen i planen är enligt följande: Syfte: Förbättring av resecentrum för att möta framtidens behov. Åtgärden: Utökad

parkering för bil- och cykel med bättre tillgänglighet till RC. Fler uppställningsplatser för bussar och större vänthall.

Skövde C (användning mötesstation, rangering och uppställning). Finns 8 befintliga spår i snittet vid stationshuset, och att det sannolikt inte går att ha ytterligare breddanspråk vid stationen, men i förlängningen av bangården kan det finnas behov (det som talas om i ÖP-förslaget ”bangårdsspår” till Västra stambanan vid Mariesjö).

Södra Ryd /Nordöstra Ryd

Den nya stadsdelen på östra sidan av västra stambanan kommer att alstra mycket trafik, både buss och bil och kanske även ökad tågtrafik om kommunens planer på tågstopp i Ryd kan förverkligas. Översiktsplanens förslag på ny sträckning av väg 26 och en eventuellt utökad/breddad järnväg innebär en stor barriär mellan stadsdelarna. Risken för spårspring är stor om inte integreringen med Södra Ryd görs på ett bra sätt. För detta krävs en detaljerad utredning som borde ligga till grund för översiktsplanens förslag.

Måluppfyllelse

Kommunen har samtidigt arbetat fram klimatstrategi och trafikstrategi, det är svårt att se hur de hänger ihop med översiktsplanen. Om man ska uppnå det som sägs i klimatstrategin då behövs det mer i Översiktsplanen. Folkhälsa, miljö, långsiktig hållbar utveckling, sociala hållbarheten, allt behöver processas tillsammans, har de kompetenser varit med vid framtagandet av översiktsplanen som har tagit fram de andra strategierna?

I översiktsplanen saknas kopplingen till regional och nationell infrastrukturplanering, vad händer i Skaraborg, EU – nationellt – godsstrategi mm?

Sammanfattning

Trafikverket ser fram emot en fortsatt samverkan för att nå en långsiktig hållbar utveckling i Skövde och Skaraborg.

Bemötande:

Parallellt med arbetet att ta fram ÖP2025, pågår arbete med att ta fram en Trafikplan, en Energi- och klimatstrategi samt en plan för stadstrafikens utveckling. Dessa planer ska läsas parallellt och ger då en långsiktig strategi för hur kommunen ska jobba inom olika delar för att nå en långsiktig hållbarhet. I övrigt hänvisas till dessa planer. Flera av de framförda synpunkterna behandlas i dessa planer istället för i översiktsplanen.

Betydelsen av Resecentrum som kommunikationsnav, beskrivs i planen. Skövde kommun har påbörjat ett utredningsarbete för att kunna säkerställa resecentrums framtida markbehov.

Åtgärder i planförslaget:

Planen har kompletteras med de transportpolitiska målen.

Avsnitten Trafik samt Energi- och klimatstrategi har kompletterats och omarbetats.

Planen har korrigerats så att rätt sträckning från förstudien väg 49 finns illustrerad på karta A.

Planen har förtydligats angående riksintresse för järnväg och att dess intressen ska säkerställas för framtida behov.

Öp 2025 beskriver kommunens långsiktiga tanke med en förlängning av väg 26 i ny sträckning. ”I samband med den planerade utbyggnaden av Skövde vid Stadsskogen och Norra Ryd föreslås en framtida sträckning av ny väg, vilken långsiktigt bedöms vara sträckningen av väg 26. För att möjliggöra detta behövs förbindelser under Västra stambanan. En sådan

ny vägsträckning leder den nord-sydgående trafiken på ett naturligt sätt förbi/genom Skövde och ger ökad trafiksäkerhet och en trolig tidsvinst för trafikanterna. Den nya vägsträckningen är också viktig för den fortsatta expansionen av Skövde med utbyggnadsområdena i Stadsskogen och Norra Ryd. Den nya vägen öppnar för en god tillgänglighet till dessa. Stadsskogen är ett stort sammanhängande utvecklingsområde med både bostäder och verksamheter som ska studeras vidare i en fördjupning av översiktsplanen eller som planprogram. Då bör man även studera hur utbyggnaden av vägar och gator kan ske i olika etapper innan man når den slutliga målsättningen och vägstandarden. Området ska planeras utifrån ett hållbart transportsystem." Beteckningen på kartan för den nya vägen är: "Föreslagen framtida vägsträckning"

Område 56, Husabykorset, utgår.

Planen har kompletterats med ett avsnitt om Luftfart.

Västtrafik AB

Västtrafik är angelägna om att samtliga nya översiktsplaner tillgodoser kollektivtrafikens behov på ett bra sätt, dvs. i enlighet med Västtrafiks övergripande mål, strategier och befintliga planer. Som nämns i ÖP2025 har Skaraborgs kommunalförbund, i samverkan med bl. a. Västtrafik, Västra Götalandsregionen och samtliga kommuner i Skaraborg, tagit fram dokumentet "Målbild för kollektivtrafiken år 2025 i Skaraborg". Målbilden utgår från att resorna med kollektivtrafiken ska öka med 50 % fram till år 2025. Målbilden skapar förutsättningar för att på ett hållbart sätt arbeta för regionförstoring, bättre hälsa och ökad trafiksäkerhet och dokumentet bör därmed ligga som grund för all samhällsplanering i kommunen. Kollektivtrafiken måste integreras i stadsplaneringen och genomsyra översiktsplanen, såväl när det kommer till hur transportsystem och infrastruktur planeras och utformas, som till nya bostadsområdets placering och utformning, som att ge turister förutsättningar för ett hållbart regionalt och lokalt resande.

För att kommunen skall uppnå de nationella miljömålen samtidigt som samhället utvecklas med tillväxt krävs det en övergång av resenärer från personbil till kollektivtrafiken. Kommunens mål om en befolkningsökning från 51 400 invånare år 2011 till 60 000 invånare år 2025 ställer höga krav på att utnyttjandet av befintlig infrastruktur och utbyggnaden av ny infrastruktur sker på ett effektivt och hållbart sätt. Enligt Översiktsplanen är 85 % av befolkningen i Skövde kommun bosatt i tätorterna, vilket ger en bra förutsättning för planeringen av kollektivtrafiknätet. För att ta tillvara på den potentialen och öka kollektivtrafikens konkurrenskraft mot bilen måste infrastrukturen vara utformad efter kollektivtrafikens förutsättningar.

God framkomlighet skapar förutsättningar för korta restider och punktlighet, vilket är två faktorer i arbetet att stärka kollektivtrafiken position och för att skapa en effektiv trafik som är attraktiv för resenärer. Kollektivtrafiken måste prioriteras framför den privata bilen och Skövde kommun bör tydligt formulera en strategi som säger att all fysisk planering skall ske med ett medvetet hänsynstagande till kollektivtrafikens förmån och i de fall kollektivtrafiken hamnar i konflikt med den privata bilen skall kollektivtrafiken prioriteras.

Planen innehåller faktafel beträffande fördelningen mellan kollektivtrafikresor och bilresor i Skövde kommun. De siffror som presenteras för fördelningen av marknadsandelarna mellan kollektivtrafik och privata fordon i ÖP2025 är avrundade och blir därför missvisande. Den mer exakta andelen kollektivtrafikresor för Skaraborg, såsom buss, tåg och taxiresor, är 14 % och andelen resor med privata fordon, såsom bil, mc mm, är 86 %. För att få en tydligare bild

av hur invånarna i kommunen transporterar sig bör kommunen i ÖP2025 presentera en mer detaljerad fördelning av resorna samt väga in marknadsandelarna för oskyddade trafikanter, Särskilt inom det område som ingår i Skövde stadstrafik, finns ytterst goda förutsättningar för att uppnå en hög marknadsandel för resor med hållbarare transportmedel än den egna bilen. För riket i snitt ser färdmedelsfördelningen ut enligt följande (Svensk Kollektivtrafiks "Årsrapport 2010 Kollektivtrafikbarometern"): 19 % kollektivtrafik, 53 % bilförare, 9 % bilpassagerare, 2 % moped/mc, 7 % cykel, 10 % gång.

Vi anser att strategiska beslut om stadsplanering bör baseras på denna mer kompletta typ av fakta, då det annars kan leda till att felaktiga slutsatser dras, som i det här fallet att andelen invånare som reser med privata fordon är större än vad den i själva verket är och därför prioriteras på felaktiga grunder. Ett beslut som dessutom strävar mot målet om en hållbar samhällsutveckling. Genom att istället prioritera kollektivtrafiken framför den privata bilen kan kommunen vara med och bryta ineffektiva och ohållbara resemönster. Kommunen bör aktivt verka för att flytta över pendlingen med bil till pendling med kollektivtrafik, genom att öka tillgängligheten till bra kollektivtrafik i pendlingslägen med bra gång- och cykelvägar samt utbyggnad av pendelparkeringar. Kommunen bör sätta upp ett mål om och en strategi för att andelen som pendlar till och från Skövde med kollektiva färdmedel ska öka i förhållande till andelen som pendlar med bil. Kollektivtrafiken har de senaste åren vunnit marknadsandelar på bekostnad av biltrafiken och med medvetna satsningar på prioriteringsåtgärder för kollektivtrafik finns stora förutsättningar för att en allt större andel av invånarna väljer att resa på ett mer hållbart sätt.

Utbyggnaden av pendelparkeringar är en förutsättning för att arbetet med en överflyttning av resenärer från privat fordon till kollektivtrafik skall bli framgångsrikt. Pendelparkeringen i Igelstorp som föreslås i ÖP2025 är redan färdigställd, men det finns ett behov av att fler pendelparkeringar byggs ut längs pendlingsstråken. Förutom de redan nämnda platserna ser Västtrafik ett behov av utbyggnad av pendelparkering vid bland annat Ulvängen utmed väg 200, för boende i Ulvåker. Pendelparkeringen bör då också kompletteras med gc-väg från Ulvåker.

Nya bostadsområden bör placeras så befintlig infrastruktur och befintlig kollektivtrafik utnyttjas så effektivt som möjligt. Om kollektivtrafik finns på plats när inflyttning sker i nyexploaterade områden ger det dessutom förutsättningar för att hållbara transportvanor skapas. Kommunen bör i översiktsplanen formulera ett mål om att nya bostadsområden endast skall uppföras i anslutning till redan befintliga kollektivtrafikstråk, för en långsiktigt hållbar utveckling. När kommunen bedömer lämpligheten för exploatering av bostäder i nya områden måste kollektivtrafikförsörjningen vara en faktor som ligger till grund. Kommunen bör revidera de föreslagna nya bostadsområden med försörjning av kollektivtrafik som utgångspunkt. Där bör en analys av befintliga förutsättningar samt eventuella åtgärder för att uppnå en god kollektivtrafikförsörjning ingå. Exempelvis är den planerade exploateringen av området vid Simsjön troligtvis inte tillräckligt underlag för vanlig stadstrafik, Skogsstaden kan ha behov av centralt placerad bussgata för effektiv trafikering och Aspö behöver nya hållplatser.

Översiktsplanen pekar ut tre handelsområden för vidare utveckling, varav två är externa handelsområden. Externa handelsområden, där personbilen har bättre tillgänglighet än kollektivtrafiken, uppmanar till ökad biltrafik. För att busstrafiken skall uppfattas som ett attraktivt alternativ till bilen bör hållplatser vara strategiskt placerade nära entréer, gärna närmare entréerna än parkeringsplatserna för privata bilen, med effektiv körväg med hög framkomlighet till och från dessa hållplatser. Kommunen bör ha som mål att tillgängligheten till kollektivtrafik skall prioriteras framför den privata bilen vid externa handelsområden.

En förutsättning för utvecklingen av Resecentrum är att det finns både regional trafik och anslutande lokal kollektivtrafik som fungerar tillfredställande. En väl fungerande kollektivtrafik lokalt och regionalt ökar tillgängligheten och därmed även kommunens attraktivitet. Alla större vägar in mot Skövde är i Målbilden utpekade som stråk eller anslutningar med hög potential för ökat resande med kollektivtrafik och det är därför extra viktigt att samtliga infarterna fram till resecentrum erbjuder högre framkomlighet för busstrafiken än biltrafiken, för att öka kollektivtrafikens attraktivitet jämfört med bilen. Som exempel har Västtrafik framfört önskemål om bussfil eller bussgata österifrån utmed väg 49, men behovet finns även väster och norr ifrån. Om kommunen är proaktiv i sin stadsplanering och vågar satsa på effektiva kollektivtrafiklösningar kan det bidra till att uppnå de mål och visioner som kommunen satt upp med hållbar tillväxt och att vara dragkrok i Skövde-regionen.

I ÖP2025 formuleras mål för kommunens ledning vid extraordinär händelse och under höjd beredskap. Det är av yttersta vikt att kommunikationer och infrastruktur fungerar även vid en extraordinär händelse. Västtrafik anser därför att det bör finnas beredskap för en alternativ plats för resecentrum vid exempelvis bombhot, så att kommunens ledningsorganisation har förutsättningar att upprätthålla fungerande kommunikationer.

Den 1 januari 2012 kommer en ny kollektivtrafiklag att börja gälla i Sverige. Den innebär bl.a. att kollektivtrafiken släpps fri för marknaden, men där vissa sträckor som ej antas vara intressanta ur ett kommersiellt perspektiv men som är viktiga ur ett samhällsperspektiv, kommer att upphandlas av en kollektivtrafikmyndighet. Den nya lagen ställer ytterligare krav på marknadsanpassade, flexibla lösningar för kollektivtrafiken.

***Bemötande:** Parallellt med arbetet att ta fram ÖP2025, pågår arbete med att ta fram en Trafikplan, en Energi- och klimatstrategi samt en Plan för stadstrafikens utveckling. Dessa planer ska läsas parallellt och ger då en långsiktig strategi för hur kommunen ska jobba inom olika delar för att nå en långsiktig hållbarhet. I övrigt hänvisas till dessa planer.*

Betydelsen av Resecentrum som kommunikationsnav, beskrivs i planen. Skövde kommun har påbörjat ett utredningsarbete för att kunna säkerställa resecentrums framtida markbehov.

Åtgärder i planförslaget:

Planen har kompletterats med de transportpolitiska målen.

Avsnitten Trafik samt Energi- och klimatstrategi har kompletterats och omarbetats.

Texten har korrigerats med avseende på uppförda pendelparkeringar.

Västergötlands museum

Övergripande synpunkt

Den övergripande synpunkt museet har är att det pågående arbetet med kulturmiljöprogram (KMP) för delar av Skövde kommun (staden och de mindre tätorterna) bör återspeglas i ÖP-dokumentet i betydligt större omfattning. Det är mycket angeläget att **KMP** följs upp och integreras mer i översiktsplanen.

KMP omfattar allt som allt 42 större kulturmiljöer i staden. I de nio mindre tätorterna

finns totalt 46 större kulturmiljöer, varav i Igelstorp 5, i Lerdala 2, i Skultorp 12, i Stöpen 4, i Tidan 6, i Timmersdala 5, i Ulvåker 2, i Våring 6 och i Vårsås 4. I det befintliga KMP-underlaget 2011 finns förslag till riktlinjer/åtgärder för säkerställande av kulturvärden för varje kulturmiljö som presenteras. **KMP** bör kunna vara ett gott underlag för komplettering och utveckling vad gäller kulturmiljöer/kulturvärden i ÖP.

Synpunkter ÖP:

s 15ff Visioner, mål, strategier m.m.

Bland de prioriterade utvecklingsområden som tagits fram för visionen 2025 finns inte kulturmiljö med. Med tanke på den rikt differentierade kulturmiljö som präglar Skövde kommun, och som har sin bakgrund bl.a. i det unika västgötska platåbergslandskapet, Vallebygden m.m. är kulturmiljön i hög grad en faktor att räkna med, Lex. vad gäller god livsmiljö, val av bostadsort, och som underlag för entreprenörskap inom upplevelsenäring etc.

s 47-49

Genomlysningen av stadens identitet bör även kompletteras från KMP: s analys av historiska karaktärsdrag/profiler för Skövde stad. Skövde delar en nationell och regional historisk utveckling med en mängd andra städer, men har definitivt också en särart, en egen karaktär som kommer till uttryck i stadens kulturmiljöer. Exempelvis: Stenstaden (Villastaden, Vasastaden, Västermalm) är en stor och exklusiv kulturmiljö för en stad av Skövdes storlek, en stark exponent för både järnvägsstaden och regementsstaden Skövde, två faktorer som efter över hundra år fortfarande spelar en dynamisk roll i stadens utveckling. I Stenstaden ingår även stadsplanerna med trädgatorna/de små esplanaderna som ger centrala staden både särprägel och stark egen identitet samt hör till stadens gröna rum. Det moderna Skövde är kopplat till framväxten av både industristaden och skolstaden/kunskapsstaden Skövde och uttrycks i flera mycket förnämliga modernistiska kulturmiljöer från 1900-talets senare del till nutid, som återberättar Skövdes moderna, mest expansiva tillväxtperiod och förvandlingen från småstad till en av Västra Götalandsregionens centralorter. Handelsstaden Skövde kommer däremot till uttryck i ÖP:s befintliga skrivning i och med den historiskt sett ursprungliga kopplingen till det gamla Skövde med rutnätsstaden och spåren av medeltidstaden i centrum.

Liknande identitetsskapande historiska karaktärer/profiler redovisas i KMP även för de nio mindre tätorterna.

Nya områden för bostäder

Här redogörs för planerade bostadsområden fram till 2025.

Västergötlands museum rekommenderar att man generellt i ÖP ska vara uppmärksam på kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som kan finnas inom eller i anslutning till berörda utbyggnadsområden. Det gäller både enstaka byggnadsobjekt och större kulturmiljöer som uppmärksammas i kulturmiljöprogrammet (KMP).

Fornlämningar skyddas generellt av Kulturminneslagen, men det är mycket angeläget att man redan i detta skede beaktar eventuell förekomst av fornlämningar inom föreslagna utbyggnadsråden.

s 55 -69 Planerade bostadsområden i Skövde stad, Skultorn och Stöpen

Flera av dessa utbyggnadsområden tycks inte ha några direkta större beröringspunkter med den befintliga byggda miljön, men andra områden har däremot beröring med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Exempelvis kan nämnas utbyggnadsområde nr 13 Sommarvägen som berör kulturmiljö Sommarvägen och Höstvägen i KMP. Områdena nr 9 och 10 kan beröra

enstaka värdefulla byggnadsobjekt som är en återstod av småskalig utkantsbebyggelse från 1800-talet vid f.d. Gamla Lerdalavägen.

Utbyggnadsområde nr 16, Simsjön har i nuläget inte omfattats av KMP-arbetet eftersom Simsjön räknats till landsbygdsdelen av kommunen. Här bör man vara uppmärksam på eventuella kulturmiljöaspekter på främst den lite tidigare fritidsbebyggelsen. Numera finns generellt ett växande kulturhistoriskt intresse för fritidsbebyggelse som exponent för modernismen och 1900-talets välfärdssamhälle. Ett uttryck för detta intresse är den inventering av Simsjöns fritidshus som kommunen nyligen låtit utföra.

s 70ff Tätorter i ytterområdena Nya områden för bostäder

s. 70 Vid utbyggnaden av Fjället är det mycket viktigt att uppmärksamma den kulturhistoriskt värdefulla Fjällakvarn.

s. 72-73 Igelstorp.

I Igelstorp föreslås två utbyggnadsområden:

Det ena berör Sventorps kyrkby som utgör tätortens norra del, norr om väg 49, och är skarpt åtskild från villa- och f.d. stationssamhället Igelstorp söder om vägen. Kyrkbyn är en egen enklav med stark agrar karaktär och tydlig prägel av gammalt sockencentrum med typiska funktioner. Byn är belägen uppe på den stora ändmorän som ingår i naturvårdens riksintresseområde. I planförslaget föreslås ett område med bostadsbebyggelse i direkt anslutning till den befintliga bybebyggelsens västra del. Där påtalas att stor hänsyn till naturvärdena måste tas vid byggnation på ändmoränen. Däremot omnämns inte att kyrkbyn redan 1988 uppmärksammades som en värdefull kulturmiljö. I KMP har kulturmiljön dessutom utvidgats västerut så föreslaget utbyggnadsområde ligger helt inom kulturmiljön. Hänsyn bör således även visas de stora kulturvärdena.

Museet anser att det är bra att bostäder byggs även i kyrkbyn, men att man, istället för att samla de nya bostäderna i ett enda bostadsområde, noga bör överväga alternativet att fördela dem på några mindre enheter. Detta för att bättre integrera de nya bostadshusen i den genuina bykaraktär som präglar Sventorps kyrkby. I KMP framhålls att det är mycket viktigt att bevara det traditionella, distinkta byläget på den mäktiga ändmoränen, som är det utpräglade karaktärsdraget för kyrkbyn. Där framhålls också vikten av att tätorten kan expandera med en fortsatt bibehållen tydlig åtskillnad mellan det moderna villasamhället söder om vägen och den samlade kyrkbyn uppe på ändmoränen i norr. Större sammanhängande villaområden bör mot den bakgrunden placeras i anslutning till befintligt villasamhälle i söder. Det kan inte uteslutas, att om man hakar på kyrkbyn ett sammanhängande villaområde, *så finns risk att man luckrar upp både bykaraktären och gränsen mellan kyrkbyn och villasamhället, så att upplevelsen av det distinkta byläget påverkas negativt.* Utbyggnadsområdet berör även en fornlämningsmiljö vilket är viktigt att uppmärksamma.

Det andra utbyggnadsområdet berör villasamhället Igelstorps äldsta del, stationssamhället. Utbyggnaden är förknippad med att Karlsborgsbanan inte kommer att återtas i drift. Denna del av tätorten är uppmärksammad i KMP, kulturmiljö Igelstorps stationssamhälle. Framväxten av den moderna Igelstorps tätort beror helt på järnvägen som således är en fundamental del av ortens historiska identitet. Mot den bakgrunden framhålls i KMP; att i händelse av att järnvägen läggs ner och spår och ledningar avlägsnas etc., så är det mycket angeläget att man bevarar minnet av den i fysisk form, t.ex. genom att spara delar av banvall, perrong m.m. och komponera in dem i en liten parkanläggning vid den f.d. stationen förslagsvis.

s.74ff

Vad gäller Lerdala, Tidan, Timmersdala, Ulvåker, Väring och Värås tycks planeringen av nya bostadsområden i nuläget inte närmare beröra några större kulturmiljöer. Som tidigare nämnts måste dock eventuella fornlämningar uppmärksammas. Museet har lite synpunkter på befintlig beskrivning/ karaktärisering av några av dessa tätorter i ÖP: n, där den bebyggelsehistoriska bilden skulle behöva kompletteras mer.

Om Lerdala skrivs att där främst finns villabebyggelse. Det gör det i den centrala delen med stationssamhällsbebyggelsen från tidigt 1900-tal och i den sydvästra delen som helt domineras av villor från 1950-tal till nutid. Men den nordöstra delen, vid sockenkyrkan och nordost därom, präglas helt av Lerdala by med traditionellt sockencentrum och flera bondgårdar, både aktiva och f.d. jordbruksfastigheter.

Timmersdala har i och för sig genomgått förändringar, men det utmärkande för tätorten är att karaktären av stationssamhälle är så väl bibehållen. Vid sidan av det betydligt mindre Lerdala, är Timmersdala idag det främsta exemplet i Skövde kommun på stationssamhällsbebyggelse. De fem större kulturmiljöerna i Timmersdala speglar tillsammans på ett mycket åskådligt sätt en skaraborgsk liten tätorts utveckling från kyrkby, stationssamhälle, småindustriort och storkommuncentrum till dagens villasamhälle och kommundelscentrum. Här finns även mycket kvalitativa modernistiska kulturmiljöer med offentliga byggnader och samhällsfunktioner.

Tidan har en särprägel bland Skövdes mindre tätorter genom sin starka industrihistoriska förankring. Denna uttrycks framför allt i yllefabrikens kulturmiljö med fabriksbyggnader, arbetarbostäder, disponentvilla, bank m.m., men även i en kraftverks- och sågverksmiljö, också från 1910-talet. Agrarhistorisk småindustri och Tidans centrum i omgivande jordbruksbygd uttrycks i en intressant centrummiljö med sällsynt garveribyggnad från 1800-talet samt två mejerier och centralförening från 1900-talet. Festplats från 1930-talet, idrottsplats från 1940-talet, modernistiskt kondis från 1950-talet och fina exempel på modernismens flerbostadshus från 1950- och 1960-talet är några ytterligare exempel på Tidans mångfald i kulturmiljöhänseende.

Tidan är för övrigt den enda tätorten i kommunen som har en riksintressant kulturmiljö, framför allt innefattande den industrihistoriska miljön med yllefabriken, den agrara förhistoriska miljön vid skeppssättningen Rane stenar, samt Vaholms herrgårdsmiljö med byggnadsminnet Vaholms bro.

Vad gäller Väring är det väsentligt att nyansera beskrivningen ytterligare, i tätorten har uppmärksammas inte mindre än sex större kulturmiljöer i KMP. 1990-talets viadukt och järnvägsombyggnad fick förvisso direkt negativa konsekvenser för en del av stationssamhällets ursprungliga bebyggelse i Väring. Däremot finns fortfarande några kulturmiljöer som återspeglar stationssamhället, främst vid Väringsvägen och Årekullsvägen. I ÖP omnämns också de många kulturhistoriskt värdefulla enstaka byggnadsobjekt som finns i tätorten. Vid spårområdet östra sida, och eventuellt hotat av spårområdets utvidgning, finns framför allt stora magasin som bär en viktig vittnesbörd om Väring som lokalt centrum för handel/agrar småindustri i omgivande jordbruksbygd.

Även Skultorp och Stöpen borde få tydligare liknande beskrivningar, oavsett att de mer kopplas samman med centralorten Skövde i ÖP.

s.94ff Kulturmiljö

Landskapsanalysen på s. 94f bör även innehålla en övergripande analys/karaktärisering av det mångfasetterade agrara kulturlandskapet i Skövde kommun. En stor mängd kulturmiljöer är relaterade till det agrara kulturlandskapet och här finns ett stort kunskapsbehov av en översyn.

KMP för Skövde omnämns i ÖP men inte mycket i nuläget. KMP bör refereras kortfattat med mål och innehåll samt vilka de 42 kulturmiljöerna i staden och de sammanlagt 46 kulturmiljöerna i de nio mindre tätorterna är.

Överhuvudtaget är det mycket angeläget att underlaget till kulturmiljöprogrammet kan få möjlighet att utvecklas till att omfatta hela kommunen, eftersom landsbygden inte ingår i nuläget. Skövde kommuns mycket mångfasetterade landsbygd inrymmer en riklig och varierad mångfald av mycket stora kulturvärden i den fysiska miljön. Flera värdefulla områden uppmärksammades redan 1988, men på det kvartssekel som passerat sedan dess har andra synsätt och värderingar utvecklats i takt med samhällets förändring. Exempelvis uppmärksammades varken kulturlandskap eller industriminnet 1988. Inte heller det kyrkliga kulturarvet uppmärksammades i den tidens inventeringar. Bebyggelseutvecklingen efter 1945 är inte heller uppmärksammasad.

I planförslaget är det positivt att flera tidigare utpekade kulturmiljöer på landsbygden, varav flera inom kulturmiljövårdens riksintresseområden, föreslås få områdesbestämmelser. Det vore önskvärt att även samtliga kyrkomiljöer omfattades av detta och på sikt även samtliga uppmärksammade kulturmiljöer där områdesbestämmelser är tillämpliga.

s. 103ff Naturvård och grönytor

Vad gäller Skövde stad är Stadens gröna rum, en av de identitetsskapande profiler/huvudkaraktärer som framhålls i KMP. Kanske får de gröna rummen i en stadsmiljö ännu större betydelse när där inte finns något större vattendrag?

Kulturmiljöerna Villastaden, Vasastaden och Västermalm står för några av de mest karaktärsfulla gröna rummen i Skövde. De karaktäristiska stadsplanerna med de trädkantade esplanaderna, är djupt förankrade i stadsmiljöns identitet. Även de tidiga stadsparkerna Kyrkparken och Boulognerskogen är, jämte Garpaparken och Nyströms kullars park- och kulturlandskap, centrala stadens gröna lungor. Dit hör även de tre kyrkogårdarna, samtliga är karaktäristiska parkkyrkogårdar. Karstorps koloniträdgårdar är en skön grön kulturmiljö med folkrörelseprägel från 1900-talets industristad.

I de mindre tätorterna bör särskild uppmärksamhet fästas vid t.ex. naturmiljön kring Tidans forsar och fall i Tidans tätort, samt i det kulliga kamelandskapets backar och bäckraviner i centrala Skultorp. Tätortsnära kulturlandskap är av stor betydelse i Skövde kommun, i ÖP nämns t.ex. naturreservaten Våmbs ängar och Ryds ängar för tätorten. De tätortsnära kulturlandskapen vid Skultorps gamla by, Timmersdala och Lerdala är också andra exempel som bör lyftas fram.

***Bemötande:** Kulturmiljöprogrammet kommer att bli ett mycket värdefullt planeringsunderlag vid komplettering och utveckling av nya och befintliga områden.*

***Åtgärder i planförslaget:** Framförda påpekanden kring vissa av textavsnitten har inarbetats i beskrivningen.*

Räddningstjänsten Östra Skaraborg

Räddningstjänsten Östra Skaraborg avger följande yttrande:

I Översiktsplanen redovisas en vision om att Skövde kommun omkring år 2025 skall ha en folkmängd om ca 60 000 invånare. Tätorten förväntas främst expandera i riktningarna norr, nordost, ost och syd. Den redovisade visionen kan efter hand komma att medföra att dagens brandstation kan behöva omlokaliseras för att klara insatstider till de olika delarna av tätorten. Dagens vakt och beredskapsstyrkor för tätorten kan komma att behöva utökas. Det är för närvarande svårt att säga var brytpunkten för en ambitionsökning ligger. Flera faktorer såsom befolkningsutveckling och aktuell riskbild spelar in. För närvarande finns en heltidsstyrka om en styrkeledare och fyra brandmän med en anspänningstid om 90s och en beredskapsstyrka om en styrkeledare och två brandmän med en anspänningstid om tio minuter (deltidsstyrka). Genom avtal med Volvo Powertrain AB tillförs ytterligare två deltid brandmän. Härutöver finns en förbundsgemensam insatsledare utgångsgrupperad i Skövde.

I övrigt noteras att huvudparten av Räddningstjänstens tidigare avgivna synpunkter (B 649, 2010-05-06) inarbetats i planen.

Avslutningsvis noteras att den hittillsvarande kylanläggningen vid Billings isbana under våren har avvecklats och kommer att ersättas av en modernare anläggning med betydligt mindre mängd ammoniak som kylmedel. Mot bakgrund av detta kan Länsstyrelsen komma att ompröva klassningen som farlig verksamhet.

Avsnittet om fjärrvärme bör justeras så att det framgår att oljepannor för reservdrift även finns vid Lövängsverket och att värmepannorna vid Volvo Powertrain AB (olja) numera ingår i Skövde Värmeverk AB.

Åtgärder i planförslaget: Framförda synpunkter har beaktats.

Avfallshantering Östra Skaraborg

Sista meningen i tredje stycket om avfallshantering på sidan 130 är felaktig; Texten bör därför ersättas med följande formulering; ”Risängens avfallsanläggnings betydelse för behandling av avfall från industri och företag har gradvis minskat till följd av olika deponeringsförbud. Efter att deponeringen helt upphörde under 2008 kvarstår anläggningen i princip som mottagare av avfall lämpliga för sluttäckningsändamål. Industri och företag anlitar istället olika behandlingsföretag varav Skövde Värmeverk AB intar en särställning i närområdet”

Beslut om insamling av matavfall har fattats av direktionen vilket innebär att antalet sopkärl kommer att utökas kraftigt, vilket i sin tur accentuerar behovet av att beakta tillräckliga utrymmen för fastighetsnära avfallshantering i översiktsplanen.

Lämplig plats för en eventuell återvinningscentral bör reserveras i det framtida området ”Norra Ryd”.

Omnämning av nedlagda deponier och sotsandsutfyllnader bör övervägas på sidan 123.

I likhet med Simsjön bör avfallshanteringen vid Vristulven omnämnas i planen.

Åtgärder i planförslaget: Framförda påpekanden kring vissa av textavsnitten har inarbetats i beskrivningen.

Miljösamverkan Östra Skaraborg

Allmänt

Inledningsvis anser nämnden att översiktsplanen är en bra grund för Skövdes framtida utveckling. Strategierna för att nå en hållbar utveckling bör dock göras tydligare. Miljönämnden saknar t ex strategier för långsiktigt hållbara vägdragningar och trafiklösningar.

I förslaget till översiktsplan anges på flera punkter att planer och utredningar håller på att tas fram eller behövs. Exempelvis VA-plan, energiplan, översvänningsutredning, lokala miljömål, nya vattenskyddsområden med föreskrifter och ett landsbygdsprogram. Miljönämnden vill understryka vikten av att dessa färdigställs och sedan arbetas in i planen. Genomförandebeskrivningar saknas generellt.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) ska främst inriktas på konsekvensbeskrivningar av åtgärdsförslagen i översiktsplanen. Den aktuella MKB: n innehåller många förslag på åtgärder som är intressanta och utvecklande, men som ska flyttas till planen. Med nuvarande disposition är det svårt att förutsäga vilka åtgärder som kommunen har för avsikt att förverkliga.

De övergripande konsekvenserna i MKB: n är delvis otydliga och bitvis svåra att förstå. Miljönämnden anser att en del av konsekvenserna falskt kan tolkas positiva. Till exempel kan en ökad biltrafik inte innebära en förbättrad miljö, vilket sista stycket på sidan 13 i MKB: n ger intrycket av

" ... planens förslag till kommande utveckling av kommunen leder till ökad trafik som kan ha negativ påverkan på luft- och bullersituationen, men översiktsplanens förslag till lokalisering och utformning av nya bostadsområden bidrar till att minimera ökning i biltrafik och på detta sätt bidra positivt till dessa miljöaspekter. "

Lokala miljömål och hållbar utveckling

Miljönämnden anser att det saknas konkreta mål och strategier för att uppnå en hållbar utveckling. Hur gynnar man till exempel det lokala och närproducerade? Hur ska kretsloppen slutas?

Landsbygdens utvecklingsmöjligheter bör belysas ytterligare, eftersom landsbygden är i förändring. Jordbruksstöden är på väg att försvinna, vilket kan medföra att jordbruksföretagen blir större eller blir beroende av binärningar.

Energi och klimat

Miljönämnden anser att de exempel på åtgärder som föreslås på sid 18 i MKB: n, om att styra uppvärmningsformerna till miljövänliga system, är mycket viktiga. Om dessa åtgärder står för kommunens viljeinriktning, ska de föras in i planen.

I planen saknas det en diskussion om översvänningsrisker och klimatförändringar i LIS-områdena. Innan dessa områden fastställs bör frågan ha utretts. Det är viktigt med en väl fungerande kollektivtrafik till kommunens handelscentrum. Transporterna inom t.ex. centrala

delar av Skövde och Stallsiken kan med fördel kompletteras med cyklar för utlåning alternativt uthyrning.

Miljö kvalitetsnormer

Planen innehåller en bra generell beskrivning av vad miljö kvalitetsnormer (MKN) är. Det gäller särskilt MKN för vatten. MÖS saknar dock en sammanställning på vilka vattenförekomster som inte uppfyller god status, samt en tydlig viljeinriktning hur god vattenstatus ska uppnås.

Vattenmyndigheterna har tagit fram åtgärdsprogram för att se till att de miljö kvalitetsnormer som har föreskrivits, uppfylls senast den 22 december 2015. Av programmet framgår att kommunerna ska inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för de kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen. Målet är att dricksvattentäkterna långsiktigt ska bibehålla en god kemisk och kvantitativ status.

Vidare framgår att kommunerna i samverkan med länsstyrelserna, behöver utveckla vatten- och avloppsvattenplaner. Det är särskilt viktigt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk respektive kemisk och kvantitativ status.

Det är bra att Skövde kommun har tagit fram en vattenförsörjningsplan och en dagvattenpolicy, samt arbetat in dem i översiktsplanen. Dessutom har arbetet med att fastställa nya vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter påbörjats. MÖS anser dock att en tidsplan bör redovisas för fastställande av resterande vattenskyddsområden och framtagandet av den VA-plan som beskrivs i översiktsplanen.

När det gäller miljö kvalitetsnormerna för luft så är Skövde kommun medlem i luftvårdsförbundet Luft i väst. Förbundet lägger upp program för mätningar och övervakar luftkvaliteten för Skövdes räkning.

Luft i väst har nyligen presenterat resultat från mätningar i Skövde genomförda 2010 på mätplatsen Kulturhuset vid Stationsgatan. Av resultaten framgår att uppmätta halter av små partiklar, så kallade PM 10, understiger miljö kvalitetsnormen med god marginal. Även den nedre utvärderingströskeln underskrids. Skrivningen i planen bör uppdateras med denna information.

Samlokalisering

Att samlokalisera verksamheter och bostäder innebär ofta risker både för verksamheter och för människor som bosätter sig på platsen. De boende kan störas av buller, lukter, transporter m.m. Verksamheterna kan tvingas till dyra investeringar för att minska störningar. I slutändan kan ändå en flytt av verksamheten bli nödvändig om inte störningarna kan reduceras på befintlig plats. Samma resonemang gäller för pubar och barer som har bullrande verksamhet igång sent på kvällar och nätter.

Verksamheter av mindre störande karaktär som exempelvis kontor och handel, kan med fördel samlokaliseras med bostäder.

Buller

Miljösamverkan anser att planen bör innehålla beskrivning av det totala samhällsbullret, dvs. buller från trafik, järnväg, industrier och annan verksamhet. Längs större vägar och järnvägar finns bullerkarteringar men även andra verksamheter ger upphov till buller. En kartläggning

av bullersituationen i Skövde skulle vara ett värdefullt instrument inför den fortsatta planeringen av Skövde tätort. Se till exempel http://www.stenungsund.se/webdav/files/Dokument/Milj%C3%B6och%20natur/Noisesurf/nsrfddata/_main/noisesurf.html

Miljösamverkan instämmer i att det är viktigt att om man anlägger handels- och centrumområden mot järnvägen i syfte att skapa en buffertzona för buller och vibrationsstörningar för t.ex. Stadsskogens centrumdel måste buller, vibrations- och säkerhetsfrågor från trafikanläggningar i närområdet utredas noga.

Område 16 Simsjön

I MKB:n anges att utvecklingen av Simsjöområdet inte har den omfattning att det kan bli någon god kollektivtrafikförsörjning till och från Simsjön. Detta är olyckligt och påståendet bör följas upp i planen med en redogörelse för olika alternativ för kollektivtrafikförsörjning, t.ex. anropsstyrd trafik.

Miljönämnden anser att alternativa vägdragningar till området ska studeras ytterligare i en fördjupning av översiktsplanen.

Simsjön är en viktig bad- och rekreationssjö för Skövde. En utökad exploatering runt Simsjön kommer att medföra en högre belastning på sjön, exempelvis på grund av ökat badande och tillförsel av dagvatten. Även om kommunala ledningar dras för avloppet kan totalbelastningen på sjön öka. Planen bör belysa detta.

Förorenade områden

Handlingsplanen för förorenade områden som refereras till på sidan 123 är inte längre aktuell och bör strykas ur materialet.

Hästhållning och bebyggelse

Nämnden vill informera om att Boverket nu tagit fram "Vägledning för planering invid djurhållning" (rapport 2011:6). Boverket föreslår inte några nya standardiserade skyddsavstånd i sin vägledning. Istället pekar de på krav för planläggningen och bygglovgivningen som anges i lagen och förhållanden som påverkar möjligheterna att uppnå dessa krav. Boverket anger att anledningen till ställningstagandet är att riktlinjer för rekommenderade skyddsavstånd i stor utsträckning har kommit att tillämpas som bindande föreskrifter.

Hantering av farliga ämnen

MÖS har inte antagit någon policy för förvaring av kemikalier som anges på sidan 117. Det är däremot viktigt att kemikalier förvaras och hanteras på miljömässigt godtagbart sätt. Ju närmare det är mellan bostäder och verksamheter samt ju farligare kemikalier, desto högre blir kraven på försiktighetsmått för kemikaliehantering.

***Bemötande:** Vid utpekande av LIS-områden i planen har befintligt kartunderlag för skred och översvämning använts.*

MKB'n har reviderats i vissa textavsnitt.

***Åtgärder i planförslaget:** Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsätt-*

ningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.

Framförda påpekanden kring vissa av textavsnitten har inarbetats i beskrivningen.

Skövde Värmeverk AB

- Kommentar sid 130 stycke avfallshantering

Idag förbränner vi ca 60 000 ton avfall istället för ca 55 000 ton avfall

- Kommentar sid 130 stycke fjärrvärme

Idag förbränner vi ca 60 000 ton avfall istället för 55 000 ton avfall. Förslag är att lägga till att även i Timmersdala är det pellets som eldas.

Det finns även reservpannor(olja) på Lövängsverket.

Under hösten 2011 kommer panncentralen i Tidån att startas. Här kommer vi elda pellets samt ha olja som spets och reservbränsle. Detta bör nämnas.

Åtgärder i planförslaget: Framförda synpunkter har beaktats.

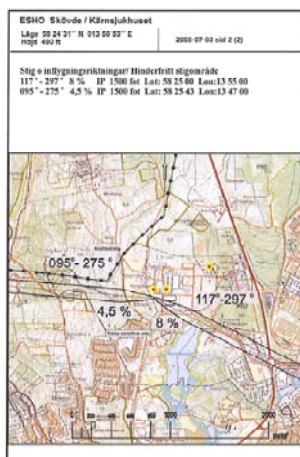
Västra Götalandsregionen

Ang helikopterflygplats Kärnsjukhuset, I Göteborgs ÖP skrevs:

”Luftfarten

Byggnadsverk med en höjd av 40 m eller högre ska, oavsett läge anmälas till Luftfartsstyrelsen i enlighet med bestämmelser för Civil luftfart (BCL.F). Reglerna för inflygning, korridorer, och höjdbegränsningar runt Göteborg City Airport visas på vidstående karta i marginalen. Enligt bestämmelse för Civil Luftfart (BCL.F) får inte de angivna hinderytor som redovisas på kartan penetreras av byggnader eller andra hinder.

På Sahlgrenska och Östra sjukhuset finns helikopterlandningsplatser med tillhörande in- och utflygningskorridorer. I dessa får inte permanenta eller tillfälliga hinder uppsättas. Se vidare luftfartsstyrelsens förtydligande (LS 2007-1497)”

Utöver hinder så bullrar vi.

Vid närmande till flygplatsen anvisas helikoptern normalt flyghöjd under 1500 fot av luft-
rummets övervakare. Flygplatsen anbefaller de hinderfria in- och utflygningsssektorerna för
start och landning. Ljudnivåer på 90 dB LpAFmax förekommer under in- och utflygning intill
landningsplatsen.

Åtgärder i planförslaget: Framförda synpunkter har beaktats.

Försvarmakten Högkvarteret (HKV)

Synpunkter på texten

Texten på sid 26 och 27 om totalförsvaret är i stort sett riktig. Bjärsjö skjutbanor som nämns
ligger i Falköpings kommun och bullret påverkar inte Skövde kommun. Skövde kommun be-
rörs av riksintresset Karlsborgs övningsflygplats och kravet på hinderfrihet runt flygplatsen.
Detta bör beskrivas i texten om totalförsvaret. I Försvarmaktens beslut 2010-10-04 är områ-
det specificerat.

Synpunkter på kartor

På Markanvändningskarta B är det hinderfria området runt Karlsborgs flygplats inritat med en
svag grå linje. Samtidigt redovisas prioriterade vindkraftsområden innanför linjen. Försvars-
makten kommer att yttra sig negativt om vindkraftsprojekt blir aktuella inom det s.k. stopp-
området. Försvarmakten hänvisar till Miljööverdomstolens dom i mål nr M 9290-10. Målet
rör en vindkraftsetablering i anslutning till Såtenäs flottflygplats och Råda flygplats som
påtagligt skulle försvåra utnyttjandet av och därför förbjudas. Miljödomstolen har i sina dom-
skäl citerat Försvarmaktens beslut av den 4 oktober 2010 vad gäller Försvarmaktens be-
skrivning av militära flygplatser och de krav som den militära flygverksamheten ställer. Mil-
jödomstolen konstaterar att ”miljödomstolen saknar anledning att ifrågasätta Försvarmaktens
ställningstagande att vindkraftsetablering på den aktuella platsen påtagligt skulle kunna be-
gränsa flygverksamheten taktiskt eller operativt. Miljödomstolen gör därför samma bedöm-
ning av tillämpningen av 3 kap. 9 § miljöbalken som länsstyrelsen gjort”. Miljööverdomstolen
delar miljödomstolens bedömning. Domen är prejudicerande.

De föreslagna prioriterade vindkraftsområdena inne i stoppområdet bör utgå ur planen.

Försvarmakten har inga synpunkter på övriga vindkraftsområden.

Ett nytt område för verksamheter (nr 60) föreslås på mark som ägs av Fortifikationsverket och
som nyttjas av Försvarmakten. Det har i detta skede inte gjorts någon analys av om det är
praktiskt möjligt för Försvarmakten/ Fortifikationsverket att avvara denna mark.

Det bullerpåverkade området runt övnings- och skjutfältet är rätt redovisat på markanvänd-
ningskarta B. Ett hinderfritt område finns också runt fältet men inom detta redovisas inga
vindkraftsområden.

*Åtgärder i planförslaget: Planbeskrivningen har kompletterats med samma skriv-
ning som i Vindkraftsplanen när det gäller utpekade lämpliga vindkraftsområden
som ligger inom totalförsvarets stoppområden. Områdena plockas inte bort ur pla-*

nen, men det framgår att det finns en konflikt med Försvarmakten och att särskilt samråd krävs.

Framförda påpekanden kring vissa av textavsnitten har inarbetats i beskrivningen.

Polismyndigheten i Västra Götaland

Polismyndigheten, Polisområde Skaraborg har, efter att ha tagit del av samrådsförslaget, ingen erinran.

Förslaget behandlar i huvudsak användningen av kommunens mark och vatten på bästa sätt för att nå en attraktiv och långsiktig hållbar utveckling fram till år 2025.

Polismyndigheten, som i huvudsak har att granska förslaget ur ett ordnings- och säkerhetsperspektiv, har därför för närvarande svårt att lämna några synpunkter i dessa hänseenden.

Samråd i ärendet har skett med chefen för Polisenhet Östra Skaraborg.

Bemötande: Noteras

AB Skövdebostäder

Allmänt

Det är i grunden ett förtjänstfullt och väl genomarbetat förslag till översiktsplan som bl.a. framställts med syftet att bidra till uppfyllande av målbilden avseende att Skövde ska ha 60 000 invånare år 2025 . Även om befolkningsprognoser pekar på en inte lika stor ökning av antalet invånare är ansatsen och målbilden tillväxtinriktad och bra.

Enligt bolagets uppfattning är dock rapportens förslag i alldeles för liten omfattning utformad med tanke på de exploateringar av flerbostadsbebyggelse i attraktiva lägen som är nödvändiga för att målbilden ska uppnås. Inte minst möjligheten till ökad tillkomst av bostäder med hyresrätt som upplåtelseform är av väsentlig betydelse för orter som menar allvar med sina tillväxtambitioner. Hyresrätten är en upplåtelseform som till sin natur uppmuntrar till rörlighet på bostadsmarknaden, vilket är nödvändigt inte minst för yngre som annars har svårt att flytta till eget boende i Skövde.

Det är av stor betydelse att öka hyresrättsalternativen även ur äldres perspektiv. I takt med att det blir allt fler äldre som är i behov av mer bekvämt boende kommer också efterfrågan på hyresrätter att öka. På så vis kan då äldre (och billigare) lägenheter och småhus tillgängliggöras på marknaden för unga och barnfamiljer som kanske inte har råd att efterfråga nyproducerade bostäder.

Det noteras i översiktsplanen att det är en stor arbetsinpendling till Skövde. Många ungdomar lämnar också Skövde efter sina studier och flyttar sedan inte så ofta tillbaka. Den givna förutsättningen för att öka befolkningen är naturligtvis att kunna erbjuda bostäder i attraktiva lägen. De lägen som är mest attraktiva i Skövde är centrala lägen och i anslutning till Billingen från norr till söder. Översiktsplanen bör ytterligare ta sin utgångspunkt i detta.

Gång- och cykelvägar, kollektivtrafik

I förslaget till översiktsplan berörs trafikfrågor och gång- och cykelvägar. Bolaget anser att den GC-väg utmed Vadsbovägen mellan Frostaliden och Aspö som finns med för framtida behov behöver prioriteras upp. Detta eftersom den tillgängliggör hela Karstorsområdet och är helt nödvändig inför kommande bostadsbebyggelse i området. GC-vägen är den sista felande länken som knyter ihop befintliga GC-vägar med nya och gamla bostadsområden och ger tillgång till naturvärdena i Karstorp och Aspö fritidsområde på ett miljövänligt sätt.

Bolaget avstyrker förslaget till den bussgata i Södra Ryd som planeras byggas och som diskuteras i översiktsplanen. Bolaget kommer att avge sina synpunkter härvidlag i det pågående samrådet kring linjenätsöversynen för tätortstrafiken som pågår.

Nya områden för bostäder

I förslaget till översiktsplan finns de områden med som också sedan tidigare finns med i bolagets planer för bostadsbebyggelse de närmaste åren. Områden som Aspö, Frostaliden, Fältspaten, Trädgårdsstaden, Ekedal och Mossagården finns med. Det är naturligtvis bra. Bolaget anser dock att översiktsplanen ändå inte innehåller tillräckligt med framtida områden i attraktiva lägen för flerbostadsbebyggelse.

Det känns mycket angeläget att en djupare analys görs kring ytterligare möjliga områden för flerfamiljshus där framtida större (och mindre) exploateringar kan ske. De stora områdena Trädgårdsstaden, Norra Trädgårdsstaden, Stadsskogen, Norra Ryd och Simsjön som översiktsplanen pekar på är inte avsedda för flerfamiljsbebyggelse och är heller inte attraktiva för den typen av exploateringar.

För att Skövde ska kunna växa så som är önskvärt måste ytterligare planläggning och markupplåtelse för större exploateringar ske. Det viktigaste är då att det sker i attraktiva lägen. För flerfamiljsbebyggelse i allmänhet och för hyresrätter i synnerhet är då antingen ett centralt läge eller annan attraktivitet av avgörande betydelse för möjligheten att locka till sig framtida boende för Skövdes utveckling.

Det är nödvändigt att ta fram ytterligare möjliga förtättningsprojekt.

Samhällsekonomiskt finns det mycket att vinna eftersom det förutom attraktivitetsmässigt också finns stora fördelar avseende infrastruktur och förvaltning. Ekonomiska perspektiv spelar också en väldigt stor roll i möjligheten att locka till sig boende. Förtättningsprojekt är ofta billigare än helt nya områden. Bolaget välkomnar den fördjupning av översiktsplanen som skall genomföras för centrala Skövde, inte minst ur bostadssynpunkt.

Här nedan följer några exempel på områden som borde kunna utredas vidare för eventuell kommande bostadsbebyggelse där i flera fall flerfamiljsbebyggelse skulle kunna vara aktuell.

Fyren, Norra Billingen (i anslutning till Skanskas diabasbrott), Södra Billingen (norr om Brandstorsvägen), Sleipner, Alströmersgatan (Nyströms kullar), Kåpplunda gruva, Området mellan Åsenvägen-Kapellvägen-Ekängsvägen, Väster om Vadsbovägen mellan Vippan och Vadden, Ljungbackarna söder om Storegården, utmed Karstorsvägen söder om infarten till Ädelstensvägen, kommunägda områden i anslutning till Södra IP, Mariesjö i anslutning till Xenia, m.m.

Bolaget anser också att det i översiktsplanen är för stora områden avsedda för begravningsplatser i attraktiva lägen och att det borde vara rimligt att delar av den marken istället används för bostadsbebyggelse.

En del av ovanstående resonemang och exempel kommer säkerligen att beröras i den boendestrategiska plan som Kommunstyrelsens stab, Näring- och samhällsbyggnadsenheten håller på att ta fram. Det är bolagets förhoppning att det arbetet också kommer att bidra till ytterligare attraktiva exploateringsområden.

Avslutande kommentar

Det är en positiv och offensiv ansats som Skövde kommun antagit i målbilden att antal invånare i Skövde skall uppgå till 60 000 år 2025. Det betyder att ca 280 lägenheter behöver tillföras marknaden per år. Om Skövdebostäder ska ta sitt ansvar och tillföra marknaden motsvarande sin marknadsandel, som idag uppgår till ca 17 %, betyder det att bolaget bör producera i genomsnitt ca 50 lägenheter per år fram till 2025. Det är bolagets avsikt att minst uppfylla sin del av den nödvändiga bostadsproduktionen.

Förslaget till översiktsplan ger en planberedskap för minst 60 000 invånare år 2025. Bolagets uppfattning är att inte tillräckligt stor del av planberedskapen berör möjlig flerbostadsbebyggelse i attraktiva lägen. Ytterligare ansträngningar bör därför göras för att möjliggöra nödvändig tillväxt.

***Bemötande:** ÖP2025 har en god planberedskap för 60 000 invånare. Dels genom de nya markområden för bostäder som redovisas och dels genom förädling och förtätning i centrala delen av Skövde. För centrala Skövde föreslås en fördjupning av översiktsplanen då det inte är möjligt att hantera detaljfrågorna i en kommunomfattande översiktsplan.*

Parallellt med framtagandet av ÖP2025 pågår ett arbete med att ta fram en boendestrategisk plan för Skövde kommun. Planen beräknas vara klar till halvårsskiftet 2012. Planen behandlar vilka bostadsbehov som finns, även fördelat på olika kategorier, och ska beskriva mål och åtgärdsförslag för kommunens fortsatta bostadsplanering.

***Åtgärder i planförslaget:** Bussgatan har slopats i förslaget.*

Skövde Företagspark AB (SFAB)

SFAB vill göra följande justering och komplettering till beskrivningen av Mariesjöområdet.

Detaljplanen Tegelbruket 5 har vunnit laga kraft. Detaljplanen innehåller en sammanhållen bebyggelse om fyra huskroppar och i ett senare skede ytterligare en byggnad centralt.

SFAB anser att området norr och nordost om Mariesjöterminalen fram till Horsåsvägen också bör disponeras för Högskola/Forskning/Innovationsföretag. Området gränsar till högskolan och förbindelse(GC) finns under stambanan.

***Bemötande:** Området mellan Mariesjöterminalen och Horsåsvägen är ett av de få områden i Skövde med närhet till ett befintligt industrispår(järnväg) och har därför*

avsetts för verksamheter som kräver spåranslutning. Detaljplan finns för en gods-terminal inom området.

Näringslivsforum

Näringslivsforum i Skövde (NLF) vill tacka för att vi får möjlighet att lämna våra synpunkter på rubricerat dokument.

Inledningsvis vill vi uttrycka vår tillfredsställelse med ett hög kvalitativt dokument som vi väljer att kommentera i vissa delar nedan.

ÖP 2025 är ett viktigt styrdokument i att förverkliga Vision 2025 och mot bakgrund av att det har gått kort tid mellan vision och ÖP tror vi att det är av vikt att man under kommande utställning aktivt tittar på kopplingarna för att kunna gå från vision till förverkligande.

Infrastruktur

Ett centralt område för att Skövde skall bli välkomnade och växande och en bra kommun att verka och må bra i. Här tycker vi att Skövde på ett tydligare sätt måste visa ambitioner som ställer krav på region och stat men också visa att man är villig att bidra på ett fruktbart sätt.

Två delar ser vi som särskilt viktiga för Skövde som arbetsmarknadsregion och tillgänglighet för industrin.

- Väg 49 öst - västlig riktning; har redan idag och kommer med Skövdes ambitioner få kapacitetsproblem, att åtgärda de identifierade punkterna är då hög prioriterat och då tycker vi att skrivningar citat "En ny infart från Våmb via Annero bör på sikt ..... genomföras" känns alltför svaga.
- Väg 26 östra leden; här vill vi trycka på bibehållande av kapacitet och framkomlighet.

Boende

Ett utvecklingsområde i Vision 2025, "förutsättningar för nybyggnation av bostäder ska utvecklas och vi ska stimulera intressenter att investera i Skövde".

Detta är ett område som omgärdas med långa ledtider och vi vill se att Skövde skapar möjligheter och resurser för:

- Strategiska markköp
- Långsiktighet i planberedskap
- Stimulera upplåtelseformer
- Medverka till omställning av "centrala" verksamhetsområden.

Det pågående arbetet med boendestrategisk plan BP 2015 kommer här att vara av stor betydelse och det är av största vikt att den tydliggör hur kommunen ska jobba med ovanstående punkter. Avslutningsvis är vi tveksamma till om redovisade områden kan komma att förverkligas i den takt som krävs för att stödja målet om 60 000 innevånare 2025.

Landsbygdsutveckling

Skövde har en landsbygd som har en potential till utveckling inom företagande och boende. Viktiga områden att peka på för kommunens stöd till denna utveckling:

- Kommunikation, it, vägar och kollektivtrafik
- Stimulera boendeformer

- Skapa möjligheter för etableringar

Vi tror att det landsbygdsprogrammet som omtalas i dokumentet är av stor betydelse får att sätta fokus på frågan och tillsätta resurser för förverkligande.

Avslutning

Skövde kommun har ambitioner att utvecklas i en takt som aldrig tidigare vilket vi till fullo stödjer. Skall vi lyckas med det tror vi att kapaciteten i förverkligandet kommer att vara helt avgörande. Vi menar att en översyn av organisation och resurser, personellt och ekonomiskt är av största vikt.

***Bemötande:** Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med. Det samma gäller infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet.*

Parallellt med framtagandet av ÖP2025 pågår ett arbete med att ta fram en boende-strategisk plan för Skövde kommun. Planen beräknas vara klar till halvårsskiftet 2012. Planen behandlar vilka bostadsbehov som finns, även fördelat på olika kategorier, och ska beskriva mål och åtgärdsförslag för kommunens fortsatta bostadsplanering.

Synpunkter angående resurser mm noteras och förs vidare till kommunledningen.

Högskolan i Skövde

Sammanfattning:

Negativa till placeringen av gymnasiecampus

Fortsatt goda järnvägsförbindelser

Förbättra busstrafiken

Närhet till studentbostäder önskvärt

Studiedestination Skövde.

Högskola i Skövde har ett mycket vackert campus och det är nära till det mesta, t.ex. finns det studentbostäder nästan inne på campus. Detta är mycket attraktivt för vår studentrekrytering och vi önskar såklart att ytterligare stärka högskolans attraktivitet för nya studenter (svenska och internationella) och alla (nya och befintliga) anställda. Några synpunkter på Skövdekommuns översiktsplan-samrådshandling redovisas nedan.

s. 38 Järnväg

För högskolan är det av yttersta vikt att förbindelserna till Skövde är fortsatt goda, såväl regional som tågtrafik mellan de stora orterna (Stockholm, Göteborg, Linköping). Det finns ett behov av att förbättra busstrafiken i Skövde kommun men också mellan de 15 närmaste kommunerna. Studenter har normalt inte tillgång till bil och önskar ta sig på ett bekvämt sätt runt om i Skövde t.ex. upp på Billingen. Cykelbanorna är många och det är bra men räcker inte till för de personer som inte har bil. Det är olyckligt att busstrafiken verkar vara anpassad efter personer som har en arbetstid mellan Id. 7 och 17 på vardagar.

s. 41 Gymnasiecampus

"ÖP 2025 beskriver Mariesjöområdet som ett utvecklingsområde för Högskola, Forskning och Innovationsföretag. Ett sådant område ger även möjligheter till plats för ett framtida gymnasiecampus. Utvecklingen av hela området kan ske i ett långsiktigt arbete genom omställning av lokaler i kombination med nybyggnation."

Det ovan angivna området som fram till nu beskrivits som ett utvecklingsområde för högskola/forskning/innovationsföretag måste få fortsätta att vara just det. En modern högskola som med ambitionen att vara en plats för nationella och internationella studenter, forskare, lärare, administratörer måste ha ett campus som erbjuder goda möjligheter till möten och studiesociala aktiviteter. Högskolan ser ett ökande behov av t.ex. sport- och idrottslokaler men även kaféer, dagligvarubutiker m.m. för att kunna fortsätta stärka rekrytering av såväl studenter som lärare, inte minst för att stödja den internationalisering som vi nu påbörjat. I den internationella enkät som Högskolan i Skövde deltog i under våren visade det sig att just brister i närområdets utbud av studiesociala aktiviteter, t.ex. idrott, sport, rekreation, gav högskolan låg placering i ett internationellt perspektiv. 203 varav 16 svenska internationella lärosäten deltog i studien som riktade sig till internationella master/magisterstudenter. Högskolan i Skövde placerade sig på plats 2 (av 203) när det gällde lärande vilket är ett alldeles utmärkt betyg och vi önskar förstås förbättra oss i alla parametrar, t.ex. studiesociala aktiviteter för det betyder på sikt att vi ökar våra chanser att fortsättningsvis attrahera betalande utomeuropeiska studenter. Ett gymnasiecampus mitt i högskola/innovationsföretag är tyvärr inte en bra lösning, samverkan med grund- och gymnasieskola kräver inte sådan närhet, däremot kan det verka störande för verksamheten på högskolan. Detta finns det många exempel på runt om i Sverige. Högskolan i Skövde är således negativa till planerna på ett gymnasiecampus med den placering som föreslås utan föredrar att planering gör för idrotts/sportanläggning i kombination med andra serviceanläggningar (dagligvaror mm).

Studentbostäder

I likhet med synpunkterna ovan vill högskolan ha närhet, det betyder att studentbostäder såväl möblerade rum som mindre lägenheter helst ska ligga inom gångavstånd. Det ger Högskolan i Skövde en enorm fördel jämfört med de stora universiteten i Göteborg, Stockholm eller Malmö. Det är i likhet med ovan sådana fördelar som skapar en attraktiv Studiedestination för högskolan. Vilket i sin tur innebär att nya människor etablerar sig i Skövde och i närområdena, med ökad tillgång till välutbildad arbetskraft för samhället och näringslivet.

Bostadsbehov 2016 Högskolan i Skövde

Högskolans bedömning av bostadsbehovet för studenter bygger på högskolans prognoser fram till 2016 samt studentenkäten HT 2011 angående upplevd bostadssituationen hos nya studenter HT 2011.

Högskolan i Skövde grundades 1977. Vid starten 1977 hade verksamheten cirka 300 helårsstudenter. 1983 fick Högskolan i Skövde högskolestatus och vid det laget hade Högskolan 600 helårsplatser. Högskolans utbildningsområden var i början inriktade mot ekonomi, teknik och datavetenskap. Under 1980-talet skedde en stark tillväxt av Högskolan och på 1990-talet inrättades ytterligare utbildningsområden inom humaniora, samhällsvetenskap/juridik samt vård. I slutet av 1990-talet hade Högskolan 3 000 helårsplatser. År 2010 hade Högskolan 4 475 helårsstudenter Detta motsvarade ca 11 000 studenter. Då departementet tydligt framfört att högskolornas expansion framgent inte kommer att fortgå i på samma höga nivå så ligger högskolans prognos fram till 2016 med en ökning motsvarande ca 100 helårsplatser per år. Behovet av bostäder till våra studenter förväntas öka ca 50 % av motsvarande ökning. Detta

medför att Högskolan räknar med att ha en produktion motsvarande ca 5 000 helårsprestationer 2016.

Möjligheten att enkelt få bostad nära högskolans campus är mycket viktig del för att kunna rekrytera studenter. Oroande är att 35 % av studenterna som svarade på studentenkäten kring bostadsfrågor ansåg att det var svårt eller mycket svårt att få tag på boende. Detta då övrig expansion i det omgivande samhället, så som försvarsmakten och det lokala näringslivet, normalt tränger bort studenter då de i normalfallet inte är lika kapitalstarka. Vidare kommer möjligheten att kunna erbjuda bostäder, ofta möblerade, till betalande och utbytesstudenter från våra partneruniversitet i Europa vara en viktig faktor för att kunna expandera utanför departementets givna ramar.

***Bemötande:** Parallellt med framtagandet av ÖP2025 pågår ett arbete med att ta fram en boendestrategisk plan för Skövde kommun. Planen beräknas vara klar till halvårsskiftet 2012. Planen behandlar vilka bostadsbehov som finns, även fördelat på olika kategorier, och ska beskriva mål och åtgärdsförslag för kommunens fortsatta bostadsplanering.*

Placeringen av ett nytt gymnasiecampus har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete.

***Åtgärder i planförslaget:** Texten om gymnasiecampus har ändrats i planförslaget.*

Fastighetsägarna Skövdedistriktet

På uppdrag av Fastighetsägarnas Skövdedistrikt lämnas härmed följande synpunkter på planförslaget Öp2025:

”Fastighetsägarnas Skövdedistrikt ser positivt på den omfattande planering som görs för att Skövdes invånarantal ska växa. Vår uppfattning är att den ambitiösa översiktsplanen i hög utsträckning svarar mot de krav som kommer att ställas på en expanderande kommun.

Vi anser dock att hyresrättens fördelar som boendeform i många fall är unika och erbjuder en oslagbar flexibilitet. En kraftfull satsning på hyresrätter kan mycket vara en betydande framgångsfaktor för en stad med tillväxtambitioner.

Vi efterlyser därför, i den mån det låter sig göras, att de områden i översiktsplanen som öronmärks för flerbostadshus i lämplig omfattning även reserveras för just hyresrätter, alternativt ägarlägenheter som i viss mån kan fungera på samma sätt och med liknande lagstiftning.

***Bemötande:** Parallellt med framtagandet av ÖP2025 pågår ett arbete med att ta fram en boendestrategisk plan för Skövde kommun. Planen beräknas vara klar till halvårsskiftet 2012. Planen behandlar vilka bostadsbehov som finns, även fördelat på olika kategorier, och ska beskriva mål och åtgärdsförslag för kommunens fortsatta bostadsplanering.*

LRF:s kommungrupp Skövde

LRF:s kommungrupp i Skövde har beretts tillfälle att lämna synpunkter över kommunens förslag till översiktsplan 2025. Vi lämnar härmed LRF:s samlade synpunkter och vill, som landsbygdens samlade företagargrupp, se att förslaget till Översiktsplan 2025 för Skövde, kompletteras utifrån nedanstående kommentarer.

LRF ser positivt på att kommunen lyfter att jord- och skogsbruk är av nationell betydelse och att sådan mark endast skall tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt. Dock tycker vi att det är tråkigt att kommunen inte verkar ha några visioner över landsbygdsutvecklingen eller på vilket sätt de gröna näringarna kan bidra till att kommunen når en attraktiv och långsiktig hållbar utveckling. Vi ser med förhoppning fram emot att kommunen påbörjar arbetet med landsbygdsutvecklingen kring frågorna viljeinriktning, målsättning och riktlinjer.

De gröna näringarna ger betydande bidrag till ekonomi och sysselsättning i Skövde kommun och har på så sätt en viktig roll när det gäller kommunens utveckling. Totalt omsätter kommunens jord- och skogsbruk ca 390 miljoner kronor där 91 % av intäkterna kommer från jordbruket inklusive trädgårdsnäringen. Enligt den senaste aktuella kommunala SCB-statistik vi tagit del av ger detta 620 heltids årsarbetstillfällen. Sammantaget är de gröna näringarna basen för 9,7 % av sysselsättningen i kommunen varav 6 % i produktionen (direkt och indirekt) och 3,7 % i detaljhandel, kommunal service m.m. (s.k. inducerad sysselsättning). Kommunens egna jord- och skogsbruk svarar för en jämfört med riket ganska stor del av sysselsättningseffekterna. Det innebär att de gröna näringarna i Skövde skapar sysselsättning även i andra kommuner. Våra källor till detta är Nationalräkenskaperna (NR), Statistiska centralbyrån (SCB). Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB. Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS), SCB. Bygger på samkörningar av olika register, bl.a. arbetsgivarnas kontrolluppgifter, länsstyrelsernas momsregister samt taxeringsuppgifter.

Kommunens lantbrukare är mångsysslare och det vi bidrar med utöver att producera livsmedel är viktiga tjänster för samhället att ha snabbt tillgängliga med hög kompetens, t ex snöskottning och grönyteskötsel. Utan lantbruket som bas blir det svårt att erbjuda många andra tjänster i Skövde kommun.

För att de gröna näringarna fortsättningsvis skall kunna ge ett betydande bidrag till ekonomi och sysselsättning samt hjälpa till så att visionen ”Skövderegionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor, möts verkar och mår bra” uppfylls krävs det att kommunen fortsättningsvis beaktar jord- och skogsbrukets möjligheter till företagande när planering av åtgärder genomförs. Det gäller vid planering av nya bostadsområden där hänsyn måste tas till att lantbrukets transporter kan komma fram, så att befintliga jordbruk inte blir instängda eller att brukandet av marken försvåras eller omöjliggörs. Det gäller vid avstånd mellan bebyggelse och jordbruksverksamheter för att minimera den luktproblematik som kan uppstå. Det är för LRF synnerligen viktigt att kommunen tydlig informerar närboende om att gödselspridning på åkermark är en naturlig del av ett kretslopp och inte en sanitär olägenhet. Spridning sker ju ofta när andra människor vill vistas utomhus.

När det gäller anläggandet av ny bebyggelse är vår förhoppning att kommunen grundligt undersöker om annan mark än jord- eller skogsbruksmark kan tas i anspråk för detta. Till exem-

pel anser vi att det rimligtvis borde finnas annan lämplig mark än åkermark att tillgå i anläggandet av ny verksamhet vid Forsbykorset i punkt 56 i markanvändningskarta A.

Vi vill betona att kommunen med en positiv grundinställning till att vårda jordbruksmarkens produktionsvärde kan anta en ny utmaning i planen genom att se och använda de företagare som har djur- och livsmedelsproduktion som entreprenörer i den viktiga kunskapsspridning som är eftersatt vad gäller insikten om naturens värde och hållbar livsmedelsförsörjning. Gröna lungor som också producerar mat och mångfald är viktiga för staden, vårt mänskliga behov av att använda den gröna cellens verksamhet kan aldrig underskattas. Som exempel kan nämnas de naturbetesmarker och hagmarker med höga naturvärden som uppskattas av många människor inom området. Utan våra betesdjur eller vår skötsel skulle inte dessa områden hålla denna rara flora de idag gör.

För att nå en positiv utveckling inom boende och företagande i hela kommunen är den digitala infrastrukturen mycket betydelsefull. Behoven av ett bra bredband ökar snabbt och då måste infrastrukturen hänga med. Framförallt gäller detta på landsbygden eftersom tekniken genomgående levererar en lägre kapacitet än i tätorterna. Dessutom har marknadskrafterna inte alls samma intresse att investera i ökad bandbredd där kunderna är få och avstånden stora.

Regeringens mål är att 90 % av befolkningen och företagen ska ha tillgång till minst 100 mbit/s år 2020. Vi kan konstatera att nivån i de glest befolkade områdena i Skövde enligt PTS senaste mätning är 1,5 %. I tätorterna är nivån 44,5 %. Både jämfört med länet och med landet i övrigt är dessa mycket låga nivåer, vilket visar att det finns enormt mycket att jobba med. Nya PBL ger kommunerna ett tydligt ansvar för denna fråga och därför behöver bredbandet in i arbetet med översiktsplanen. Tyngdpunkten bör läggas på de områden som marknaden inte av egen kraft klarar att bygga ut.

Idag finns många koncept för hur bredbandsutbyggnad kan göras i samarbete mellan kommuner, företag och lokalt föreningsliv. LRF anser att kommunen måste ta initiativ till att ett sådant arbete kommer igång och att man tar fram en strategi för hur det ska gå till.

För att kommunen skall nå upp till sin vision krävs det även att de människor som inte väljer att bosätta sig i Skövde tätort har tillgång till en bra service. Förutom tillgång till bra vägar och bredband gäller detta också givetvis bra tillgång till barnomsorg och skola. Genom att kommunen satsar på de skolor och den barnomsorg som finns på landsbygden ökar chansen till att fler människor väljer att verka och leva här - och förhoppningsvis även må bra med närheten till den natur som vi inom de gröna näringarna tillhandahåller och vårdar.

Med kommunens mål om att växa till 60 000 personer anser vi att kommunens arbete gällande slamhanteringen bör framgå redan i översiktsplanen. Enligt proposition 2004:05:15 skall 60 % av fosfor i slammet tillföras produktionsmark varav minst hälften till jordbruksmark senast år 2015. Med utgångspunkt i detta ligger det i markägarnas intresse, och borde så även ligga i kommunens intresse, att kommunen deltar i miljöarbetet gällande slammet och att man ser till att det slam som sprids uppfyller de allmänna vedertagna miljöcertifieringar som finns, som exempelvis dagens Revaq.

Avslutningsvis ser vi, utifrån våra och övriga remissinstansers synpunkter, fram emot en fortsatt dialog i denna viktiga fråga fram till dess kommunfullmäktige tar sitt beslut och förstås även därefter när planens ambitioner skall förverkligas.

Bemötande: Kommunen arbetar med frågor för näringslivet på landsbygden bla genom kommunens näringslivsutvecklare. Tillgång till bredband på landsbygden är en sådan fråga.

Åtgärder i planförslaget: Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.

Tidans vattenförbund

Enligt EU:s vattendirektiv ska ett avrinningsområdesperspektiv prägla den kommunala planeringen. Planförslaget bör kompletteras med beskrivning av hur det påverkar Tidans m.fl. avrinningsområden.

Översiktsplanen bör samlat beskriva det arbete som, enligt av Vattenmyndigheten beslutat åtgärdsprogram, kommunerna ansvarar för, d. v.s. punkt 32 - 38 på den s.k. 38-listan. Tidans och Ösan ska ha uppnått God ekologisk status till 2021 vilket inryms i planförslagets planeringshorisont på 2025. Det bör också närmare redovisas hur åtgärdsprogrammet påverkat utformning av planförslaget.

Tidans Vattenförbund har ett ansvar för underhåll inom Tidans avrinningsområde på sträckor som inte omfattas av vattenföretag och där påverkan från förbundets medlemmar bedöms medföra ett underhållsbehov. En ny underhållsplan antogs av stämman 2011 och omfattar åtgärder under perioden 2011-2020. Vid ianspråktagande av mark i anslutning till i denna underhållsplan berörda vattendragssträckor bör hänsyn tas så att framtida underhållsåtgärder inte i försvåras.

***Bemötande:** Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) har kompletterats angående berörda ytvattenförekomster i Skövde kommun och dess status. MKB'n är av övergripande karaktär och omfattar hela kommunen. Den går inte in och fördjupar sig i detalj.*

Sjogerstads EDF ek. för.

Sjogerstads Eldistributionsförening har inget att erinra mot planen under förutsättning att hänsyn tas till befintliga ledningar inom områdena och att möjlighet till lämpliga ledningsdragningar och transformatorstationsplatser ges i nybyggnadsområdena.

***Bemötande:** Noteras*

Tidans LRF

Tidan ligger i ett intensivt lantbruksområde . Många lantbruk samarbetar med maskiner och maskiner går på entreprenad det finns en större spannmålsmottagning i Tidans detta har gjort att trafiken med lantbruksmaskiner har ökat.

Vi värnar om väg 200 genom Tidans, den ger underlag för tappens kondis och affär men genomfarten är farlig och behöver förbättras.

Det går tidvis breda lantbruksmaskiner genom Tidans och på vissa sträckor går det ej att mötas.

Detta gäller vid Vads kvarn kyrkan bron över Tidans vid gamla Vivohuset och på vägen upp mot Bellefors.

Vi föreslår:

- att Vabron rätas ut från södra brofästet och går rakt förbi Vads Kvarn.
- att en cykelväg ordnas på höger sida förbi kyrkan och gamla skolan och ut genom samhället, denna sträcka är idag mycket farlig mellan staket och kyrkomur.
- 30 km fartbegränsning ligger kvar.
- att räcket mot Skeppsbrobäcken vid gamla Vivo flyttas ut.
- att framkomligheten förbättras på Belleforsvägen genom Tidån.
- att det byggs en cykelbana mellan Götlunda och Tidån.

***Bemötande:** Synpunkterna noteras och lämnas vidare till tekniska kontoret då dessa är mer av detaljfrågor som inte hanteras i en kommunomfattande översiktsplan. Parallellt pågår även ett arbete med Trafikplan och handlingsprogram.*

Svenska Kraftnät

Svenska Kraftnät har tagit del av samrådshandlingarna för rubricerad översiktsplan och har följande synpunkter:

1 Nuläge - utbyggnadsplaner

Svenska Kraftnät har en 400 kV-ledning tillhörande stamnätet i kommunens västra del.

2 Svenska Kraftnäts magnetfältspolicy

Svenska Kraftnäts magnetfältspolicy följer de försiktighetsprinciper som Strålsäkerhetsmyndigheten tillsammans med Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket och Socialstyrelsen, rekommenderar.

Vår tillämpning av myndigheternas rekommendationer har resulterat i en policy för magnetfältsnivåer. Vid all nyprojektering av 220 och 400 kV växelströmsledningar i det svenska stamnätet tillämpar Svenska Kraftnät en magnetfältspolicy som innebär att "vid planering av nya växelströmsledningar utgår Svenska Kraftnät från 0,4 mikrottesla som högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas varaktigt". I samband med att tillstånd förnyas för våra växelströmsledningar vidtar vi ofta åtgärder för att minska magnetfälten eller erbjuder oss att köpa fastigheter som står så nära ledningen att magnetfältet överstiger 4,0 mikrottesla.

Ytterligare information om Svenska Kraftnät och magnetfält finns på vår hemsida, www.svk.se.

3 Slutsats

Svenska Kraftnät vill även påminna om att byggnationer i närheten av transformatorstationer och ledningsstråk kan medföra svårigheter vid eventuella framtida förändringar i stamnätet.

Svenska Kraftnät önskar att kommunen tar motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga stamnätsledningar som Svenska Kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. Det avstånd som anges nedan i förhållande till vår ledning är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet, för att kunna säkerställa att magnetfältsnivån ryms inom den magnetfältspolicy vi tillämpar.

För att innehålla Svenska Kraftnäts magnetfältspolicy skall nya byggnader där människor vistas varaktigt placeras minst 130 meter från en 400 kV-ledning. Enligt Svenska Kraftnäts

generella beräkningar och för att säkerställa att magnetfältsnivån från vår kraftledning inte ska överstiga 0,4 mikrotTesla, enligt vår magnetfältspolicy, rekommenderas att ett avstånd på minst 130 meter hålls från ledningen.

Slutligen vill Svenska Kraftnät att det i någon av kommunens kartor tillhörande översiktsplanen ska framgå sträckningen av vår befintliga 400 kV-ledning tillhörande stamnätet.

***Åtgärder i planförslaget:** Beskrivningen har kompletterats under rubriken "Elektromagnetiska fält" och bestämmelsekartan (karta B) har kompletterats med den befintliga 400 kV-ledningen.*

Post- och telestyrelsen (PTS)

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar - sektorsansvar - inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga
- verka för att tillgodose totalförsvarets behov av post- och elektronisk kommunikation under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar i näten för elektronisk kommunikation i fred

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område att besvara remissen. I detta fall torde det vara lämpligt att kontakta Telia Sonera, Tele2, Telenor, Tre, NET1 samt Teracom. Även kommunen bör ha en förteckning över vilka ledningsägare som blir berörda. Sen i slutet av 2010 har ett system för begäran om ledningsanvisning, "ledningskollen.se" varit driftsatt i hela landet. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

PTS har inga ytterligare synpunkter.

***Bemötande:** Ledningskollen.se används inom Skövde kommun som en inarbetad rutin vid framtagandet av kartmaterial mm.*

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har delvis områdeskoncession inom Skövde kommun vilket visas som tjock blå heldragen linje i bifogad karta. Kartan visar också Vattenfalls befintliga högspänningsnät inom översiktsplanen (över 10 kV). Som innehavare av områdeskoncession åligger det Vattenfall att försörja alla slutkunder med el inom området.

Vid framtida planering och byggnation skall hänsyn tas till Elsäkerhetsverkets Starkströmsföreskrifter. Enligt dessa skall exempelvis säkerhetsavståndet till byggnad från spänningsförande ledare vara minst 6 m från yttersta fasen för en 40 kV ledning och minst 10m för en 130 kV ledning.

Beträffande elektromagnetiska fält finns inga fastställda gränsvärden utan vi förutsätter att försiktighetsprincipen tillämpas av exploitörer och kommun vid uppförande av ny bebyggelse nära våra befintliga kraftledningar.

Vattenfall flyg besiktigar alla luftledningar med en spänning från 10 kV. Riktlinjer förflyg besiktning tas fram av Transportstyrelsen.

För att minimera olycksrisken vid flygning bör det horisontella avståndet från hinder till kraftledning uppgå till minst 100 meter för

- vindkraftverk med en höjd av högst 50 meter
- master över en höjd av 50 m utan stag

samt ett avstånd av 200 meter till kraftledning för

- vindkraftverk högre än 50 meter
- master över en höjd av 50 m och alla master med stag

Åtgärder i planförslaget: Beskrivningen har kompletterats under rubrikerna "Kommunalteknisk försörjning" och "Luftfart".

Statens geotekniska institut (SGI)

Statens geotekniska instituts (SGI) yttrande över översiktsplan för Skövde kommun omfattar bedömning av hur planförslaget beaktar geotekniska riskfaktorer (t.ex. ras, skred, bergras och översvämning). Yttrandet omfattar inte markmiljötekniska frågor.

Skövde kommun har låtit revidera och uppdatera Framtidsplanen 2015 som SGI avgett yttrande över 2006-04-21, dnr 5.2-0512-0784. SGI fann att redovisningen av geotekniska riskfaktorer var tillfyllest. Motsvarande redovisning har gjorts i ÖP 2025 och SGI har inga invändningar mot delta.

Beträffande LIS-områden vill vi dock uppmärksamma att sådana områden ofta är berörda av risk för olyckor i olika grad genom det faktum att områdena ligger vid stränder. SGI föreslår därför att redovisningen av geotekniska riskfaktorer för valda LIS-områden utvecklas i översiktsplanen.

Översiktliga bedömningar kan göras bl a utifrån geologiska och topografiska kartor. Eventuella oklarheter beträffande risk för naturolyckor bör tydligt redovisas för de föreslagna LIS-områdena. Är förhållandena sådana att det är osäkert om bebyggelsen blir lämplig med hänsyn till risk för naturolyckor bör detta tydligt redovisas liksom behov av ytterligare utredningar för att klarlägga lämpligheten och behov av eventuella åtgärder.

Bemötande: Framtida exploatering av LIS-områdena ska föregås av upprättande av detaljplaner, där markförhållandena och de geotekniska förutsättningarna ska studeras mer i detalj.

Skövde Naturskyddsförening

Skövde naturskyddsförening har ca 1000 medlemmar i Skövde kommun.

Ett av föreningens viktigaste verksamhetsområden är att vi vill värna och gärna utveckla naturvärden i kommunen. Vi har därför lagt ett omfattande arbete på att noggrant studera ÖP och de eventuella konflikter med naturvärden som kan uppstå. Därför har vi i flera områden föreslagit att bebyggelseområden skall minskas ner eller i en del fall tas bort. Detta för att inte förstöra naturvärden i området.

Vi har besökt i stort alla områden där någon verksamhet planeras i tätorten Skövde och även något område utanför tätorten. Nedan följer våra kommentarer på respektive område.

NYA OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER

Område 1, Trädgårdsstaden

Befintliga lövdungar måste sparas. En fin dunge finns t ex vid koordinaten 1383285 x 6478307.

Det är också viktigt att grova lövträd och bärande träd såsom oxlar och sötbär sparas vid en exploatering i området. Grova träd finns t ex vid den nu rivna Södergården.

Område 2, Norra Trädgårdsstaden

Den värdefulla allén som finns vid Ingebrotomten måste sparas.

Område 3, Stadsskogen

Större delen av området är det helt OK med byggnation, men det finns vissa områden som måste tas bort ur planen. Det gäller framför allt en del områden längs med bäckarna i den nordvästra delen av området. Vid bäckarna finns höga naturvärden.

Område 4, Stadsskogen, centrumdel

Verkar i stort sett helt OK för ny bebyggelse.

Område 5. Vid Skogsrovägen

Det större västra delområdet bör tas bort ur planeringen för bebyggelse. Eventuellt skulle det kunna flyttas västerut mot väg 26. I området finns skyddsvärda sumpskogar av nyckelbiotopskvalitet med bland annat en mycket rik flora.

I det östra delområdet är det däremot OK med bebyggelse.

Område 6. Aspö

Skövde Naturskyddsförening är emot bebyggelse i Aspö-Karstorpsområdet och beklagar att delar av området nu troligen skall bebyggas.

Kommer byggnation ändå till stånd är det mycket viktigt att de återstående delarna av området skyddas från framtida exploatering. Detta skulle bäst ske om dessa områden får bli naturreservat.

Vid en eventuell byggnation i Aspö-området måste mycket stor hänsyn tas till de grova träden som finns inom det planerade området. Dessa får inte tas ner eller skadas vid en eventuell byggnation. Träden har stora naturvärden och på dem finns flera sällsynta och/eller hotade lavar och svampar.

Område 7. Frostaliden

Skövde Naturskyddsförening är emot bebyggelse i Aspö-Karstorpsområdet och beklagar att delar av området nu troligen skall bebyggas

Kommer byggnation ändå till stånd är det mycket viktigt att den återstående delen av området skyddas från framtida exploatering. Detta skulle bäst ske om dessa områden får bli naturreservat.

Om Frostaliden bebyggs anser vi att bebyggelseområdets östra del inte får inkräkta på betesmarken intill Vadsboleden.

I det planerade området för ny bebyggelse växer hotarten åkerkulla på några ställen. Dessa bestånd måste räddas eller skyddas på något sätt.

Område 8, Hasselbacken

Vi tycker inte att man skall bebygga den västra delen av det norra delområdet. Där finns en rik och vacker flora. Området bör i stället bli en slåttermark, som slås först i augusti månad och där höet samlas upp.

Område 9, Norr om Lerdalavägen

Här tycker vi det är OK med bebyggelse.

Område 10, Väster om Däldernavägen.

Detta område är ur natursynpunkt OK, men ändå tveksamt pga. närheten till Billingelevens naturreservat.

Område 11, Mossagården

Vi tycker det är OK med byggnation i det gamla industriområdet, men föreslår att det kvarvarande koloniområdet inte exploateras. Det behövs som en blomsterrik lunga i ett område där det finns allt för mycket asfalt, betong och skötta gräsmattor.

Område 12, Fältspaten

Här tycker vi det är OK med bebyggelse.

Område 13, Sommarvägen

Här tycker vi det är OK med bebyggelse.

Område 14, Stenhuggaren

Här tycker vi det är OK med bebyggelse. Vi tycker dock att några lönnar mot Norra Bergvägen bör sparas.

Område 15, Hentorp södra

Området bör inte exploateras i sin helhet. Ett litet område väster om Juristvägen bör sparas som ängsmark. Området är mycket rikt på den sällsynta växtarten ängsklocka och här finns mycket fjärilar.

Område 16. Simsjön

Här tycker vi det är OK med bebyggelse.

Vi tycker däremot att den nya vägen upp till Simsjön över bl a golfbanan, bågskyttebanan mm måste få en annan sträckning. En eventuell väg kommer att skära igenom ett Natura 2000 område vilket inte är acceptabelt. Föreningen har till kommunen tidigare föreslagit en väg upp från Skaravägen väster om Eklunds bilskrot upp på Billingen. Föreningen föreslår i stället att lövskogsområdet mellan Claesborgs naturreservat och golfbanan också införlivas i naturreservatet.

Område 17, Ekedal

Vi är tveksamma till flerbostadshus så nära Boulognerskogen.

Område 18, Östergatan

Vi tycker att det är OK med ny bebyggelse i detta område under förutsättning att allén öster om området inte rörs.

Område 19, Hasslum

Området är en liten fin lövskog alldeles öster om de nybyggda husen i Hasslum. Vi tycker att

denna lövskog skall finnas kvar och att man i stället flyttar bebyggelsen norrut mot område 20 och Horsåsvägen.

Område 20, Norr om Horsåsvägen

Vi tycker att det är OK med ny bebyggelse i detta område.

Område 21, Södra Bissgården

Vi tycker att det är OK med ny bebyggelse i detta område.

Område 22, Norr om Klagstorpsvägen

Vi tycker att det är OK med ny bebyggelse i detta område.

Område 23, Skultorp, Östra Skogen

Den sydvästra delen av området bör ingå i ett T-område. Området har vissa naturvärden.

Område 24, Område vid Sofiero

Vi tycker att det är OK med ny bebyggelse i detta område, men ta bort skiftet längst i väster. Det är ett fint lövskogsområde.

Område 25, Stöpen Björkebacken

Det är OK om bebyggelsen sker på de stora hyggena som finns här. Däremot bör inte skogen längst i söder tas med i bebyggelseplanen.

Område 26, Stöpen, Västra Stöpen

Nordöstra delen av området är en värdefull sumpskog av nyckelbiotopklass. Den får inte tas i anspråk för bebyggelse utan måste tas bort ur planen och få ett ordentligt skydd.

NYA VERKSAMHETER

Område 51, Stadsskogen

Södra delen av området är inte lämpligt för ny verksamhet. Här finns en fin sumpskog av nyckelbiotopkaraktär.

Område 52, Norra Ryd

I området finns en f d betesmark med en delvis värdefull flora. Detta område bör inte exploateras.

Område 53, Vid planerade anslutning N Ryd - väg 26.

Området består av skog. Längs med den gamla vägen finns på några ställen en värdefull svampflora.

Område 54, Vid Horsårondellen

I kanterna på detta område växer bl a den hotade arten luddvicker. Dessutom förekommer andra sällsynta arter i området. Vid en exploatering i området är det därför viktigt att en remsa på 5-10 meter längs med Östra vägen - Törebodavägen inte exploateras.

Område 55, Södra Stallsiken

I området finns en värdefull ravin som är omnämnd och högt klassat i MKB: n som är gjord för Stallsikenområdet. Denna får inte fyllas igen utan måste bevaras i sin helhet.

Område 56, Husabykorset

Vi tycker det är OK med nya verksamheter i området.

Område 57, Mejselvägen

Vi tycker det är OK med nya verksamheter i området.

Område 58, Timboholm

Vi tycker det är OK med nya verksamheter i området.

Område 59, Södra Aspelundsvägen

Vi tycker det är OK med nya verksamheter i området.

Område 60, Skultorp, Trafikplats Skultorp-väg 26

Vi tycker det är OK med nya verksamheter i området.

Utredningsområden

Område 81, Stadsskogen

Ej besökt

Område 82, Loringa

Området ligger öster om ett av Sveriges finaste naturreservat. Floran från detta område kan tänkas sprida sig till detta utredningsområde. Vi tycker därför inte att man skall exploatera detta område.

KARTOR

Vi har också studerat kartorna som skickades med ÖP 2025. Nedan kommer några synpunkter som inte eller bara i förbifarten nämns i texten.

Aspö-området

Vi tycker inte att Billingeovs idrottsområde skall omfatta sjön Trinningen och ett område väster om den. Västerut finns en gammal grusgrop som delvis har en fin flora med flera ganska ovanliga arter. Detta område bör tas bort i Idrottsområdet. Behövs mer plats för Idrott tycker vi man kan utvidga området norrut i närheten av Karstorpsvägen som i dag är betesmark eller på den f d åkermarken öster om Trinningen (där fågeltornet står).

Väg över Södra Brottet

Föreningen är emot att man drar en väg över Södra Brottet. Brottet är idag en bra fågelokal och en lugn plats. En väg över brottet skulle förstöra denna lugna plats och inskränka på det rika fågellivet här. En ny eventuell väg måste läggas längre norrut och i stället passera genom Rockwools gamla industriområde. Om ändå en väg läggs över brottet måste denna ligga i en tunnel vid passagen över Södra brottet.

Vägen till Simsjön

Föreningen är emot att det byggs en ny väg till Simsjön enligt kartskissen. Vägen kommer att gå genom eller alldeles i kanten av ett Natura 2000-område och stora ingrepp måste göras i Natura 2000-området söder om Bågskyttebanan. Detta är inte acceptabelt. Dessutom är vägen planerad genom ett fint lövskogsområde som egentligen borde införlivas med reservatet. Föreningen har föreslagit att en ny väg upp till Simsjön i stället skall byggas från Skaravägen väster om Eklunds bilskrot. Vägen dras längs med slutningen upp till Billingen platå.

Bemötande: Den föreslagna framtida sträckning för väg 49 som redovisas och som berör Södra Brottet följer den förstudie som dåvarande Vägverket tog fram 2007.

För Aspöområdet finns ett godkänt planprogram som översiktsplanen hänvisar till. Frågan om bildandet av ett nytt naturreservat hanteras inte i ÖP2025 utan får beredas i särskild ordning.

Åtgärder i planförslaget: Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.

Framförda påpekanden kring vissa textavsnitt har i samråd med kommunekologen inarbetats i beskrivningen.

Skövde Hembygdsförening

Skövde Hembygdsförening vill lämna följande synpunkter och kommentarer på förslaget till ny översiktsplan.

- I avsnittet Kulturmiljö (s 94ff) görs en uppräknig av kulturhistoriskt skyddade miljöer i Skövde kommun. Här saknas Vallby Sörgården, Skaraborgs enda kulturresevat.
- Det hänvisas ofta de till äldre byggnadsinventeringarna gjorda omkring 1990. Dessa inventeringar berör i huvudsak de bebyggda kulturmiljöerna, dvs. tätorterna. Vi efterlyser en beskrivning av kulturlandskapet - med betoning på landskapet (se även nästa punkt). Kommunen har i många stycken ett unikt kultur- och naturlandskap. Hur kommer de senaste gjorda kulturhistoriska inventeringarna, som ännu inte är färdigställda, att tas beaktas?
- Sverige har nu ratificerat den Europeiska Landskapskonventionen (ELC) som denna trädde i kraft 1 maj 2011. Det står inget om denna. Däremot skriver man om landskapsbildsskydd (sid 108) som fanns med i den tidigare naturvårdslagen. Vi har förståelse för att ELC är ett nytt instrument och att det fortfarande finns många oklarheter kring hur den kommer att användas men den bör kanske vara omnämnd i ett planinstrument som sträcker sig fram till år 2025.
- På sid 110 skriver man att "i tätortsnära skog är det särskilt angeläget att värna om naturvärden och sociala värden. Områden där det är extra viktigt att ta hänsyn till naturvård är bland andra Billingens slutningszoner och Nordbillings kalkplatå."

Skogsvårdslagen anger i § 30 att hänsyn ska tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intresse. Förslår därför att det görs ett tillägg om kulturvärden. Detta framför allt med tanke på att Billingenslutningens höga naturvärden samtidigt är områden med höga kulturvärden. Överhuvudtaget så saknas en diskussion kring kulturmiljövärden i samband med skogsbruk. Stycket bör därför kompletteras.

- Man har ett kapitel om *Rekreation och fritid*. Inledningsvis skriver man att ”ett rikt och varierat kulturliv ska bidra till ökad livskvalitet.” Sedan berörs endast det fritidspolitiska programmet. Vi saknar något om kommunens kulturpolitiska ambitioner. Det har länge funnits tankar på t.ex. konserthus, utökat bibliotek för att inte tala om någon lösning för stadsmuseet och övriga museer mm.
- Enligt SCB har 96 procent av Skövdes invånare mindre än 300 m till ett grönområde. En stor del av dessa grönområden representeras av parker och andra öppna ytor i tätorterna. I dag sker en förtätning av framför allt centralorten Skövde. Det är viktigt att dessa gröna lungor inte bebyggs eller förtätas.

I övrigt stödjer vi Skövde stadsmuseums, museichef Jennie Gustafssons, synpunkter.

Åtgärder i planförslaget: Framförda påpekanden kring vissa textavsnitt har inarbetats i beskrivningen.

Kulturmiljöprogrammet kommer att bli ett mycket värdefullt planeringsunderlag vid komplettering och utveckling av nya och befintliga områden.

Politiska partier

Moderaterna

Övergripande synpunkter

Processen

Översiktsplanen är framtagen på så vis att politiken kommer in först i ett sent skede. Inför kommande översiktsplaner bör övervägas en process med antingen en särskild politisk styrgrupp eller, än hellre, att befintlig planberedning används som ett forum för att i ett tidigare skede forma beslutet.

Planen

Planen är omfattande i språkbruk, volym och har en hög detaljupplösning. Däremot är den sparsmakad avseende viljeinriktningar, analys, de stora dragen och det längre perspektivet bortom 2025. Vi menar att planen skulle tjäna på att vara mer koncis och att de omfattande infrastrukturinvesteringar som planeras måste ske på underlag som även blickar långt bortom 2025.

Planen medför utöver förtätning att Skövde växer i huvudsak mot nordost. Vi saknar en diskussion i planen/processen kring alternativen till att växa i denna riktning.

Övriga synpunkter

Större vägar

Planen specificerar på ett bra sätt nuvarande problem med överbelastade vägar. Saknas gör en analys av de förändringar som sker i dagens trafikflöden och utifrån dessa en framskrivning av trafikens utveckling, liksom en bullerkarta som kan genereras från dessa data som underlag i analysen.

Vi menar att mer kraft bör läggas på denna analys och prognos. I synnerhet bör trafikbeteendet 2025 simuleras. Är planens infrastrukturlösning fullgod för att täcka ökad inpendling,

ökad besöks- och handelstrafik samt trafik till de nya stadsdelarna? Är den utbyggbar bortom 2025 när behoven ökar ytterligare?

Riksväg 49

Vägens genomfart är i behov av att rätas ut, snabbas upp och ledas bort från centrala Skövde. Bilden på sidan 115, som visserligen gjorts för annat syfte, gör tydligt genomfartstrafikledernas oönskade zick-zack dragning genom Skövde och att båda genomfartstrafikflödena, längs väg 26 och längs väg 49, under en sträcka söder om trafikplats Mariesjö tar samma väg.

Infarten från Skara föreslås få ny dragning fram mot IP. Det är mycket välkommet. Det sägs vidare i planen i ord att denna vägdragning bör dras hela vägen till östra leden i riktning kavallerivägen vid Segerstorp. Vi delar denna uppfattning. Vägdragningen, ”kavallerileden”, från Skara, raka vägen genom regementsområdet, fram till Östra leden kommer effektivt att avlasta centrala Skövde från oönskad tung genomfartstrafik och möjliggöra centrumutveckling. Den nya vägdragningen bör ritas in i sin helhet hela vägen till rondellen vid Segerstorp. Detta ser vi som en lägsta nivå, eller som första steg, till trafiklösning för väg 49 i stråket Skara-Skövde-Tibro.

Ett annat mer omfattande sätt, och möjligt andra steg, för att avlasta centrala Skövde är att leda förbi genomfartstrafiken förbi trafikplatsen Mariesjö. Här möts idag de två stora trafikflödena på väg 26 och väg 49. En ny dragning av väg 49 ”förfart Igelstorp” öster Igelstorp till Segerstorp alternativt den planskilda korsningen söder om Segerstorp skulle förlägga denna mötesplats till strax norr om skjutfältet och helt söder om centrum, varvid all genomfartstrafik i väst-östlig riktning skulle välja att gå helt söder om staden.

Vid denna lösning, passerar genomfartstrafiken inte Husebykorset och inte heller trafikplats Mariesjö, vidare avlastas Igelstorp genomfartstrafik. Detta alternativ bör planen medge att förverkliga i framtiden.

Riksväg 26

26:an är i behov av att rätas ut och snabbas upp. Planen gör det motsatta. Väg 26 gör idag två svängar i rät vinkel söder om Ryd. Planen medför en ny och längre sådan tvärväg norr om Ryd.

Omfattande ny vägdragning av väg 26 föreslås i planen likväl blir den nya genomfarten längre och passerar fler trafikplatser. Den inkluderar nuvarande sträckning i de delar där problemen med höga trafikflöden redan är som mest uttalade, vid Stallsiken och trafikplats Mariesjö. Lösningen riskerar att accentuera nuvarande problem. Likaså gör skisserad markanvändning in på vägen framtida lösningar av dessa problem än svårare.

Vi poängterar vikten av att de stora trafikflödena går smidigt och snabbt. Detta är avgörande för kommunens förutsättning att utvecklas som centrum i ett växande arbetsmarknadsområde. Ett arbetsmarknadsområde vars främsta avgränsning utgörs av restiden för inpendlande. Den nya vägdragningen av väg 26 norr om staden bedöms därför inte som en långsiktigt hållbar lösning, i sig självt. Likaså är goda kommunikationer av vikt för transporterna till och från vår tunga industri och handel.

Östra leden föreslås få en dragning norrut längs stambanan. Härvid kommer östra delen av Södra Ryd, i tillägg till intermittent buller från stambanan, att utsättas för konstant buller från denna nya vägdragning. Storleken på denna problematik och hur den kan minimeras bör utre-

das och vägdragningen är möjligen mer lämpad som tillfart, medan genomfart kan ledas längre österut.

Nya bostadsområden

Planen pekar ut många områden för nya bostäder, även i yttertätorter och förtätning i befintliga stadsdelar, vilket är mycket bra.

5. Nytt bostadsområde föreslås norr Södra Ryd. Området delas av en tillfartsväg. Bostadsområdet bör hellre läggas vid sidan av tillfartsvägen till Södra Ryd och angöras från en egen väg. Hänsyn till befintligt motionsspår bör tas, men detta innebär inte att spåret, som i förslaget, måste utgöra avgränsning för området, eller att motionsspåret inte till del kan ges en ny sträckning. När hänsyn tas till motionsspårets nuvarande funktion, snarare än nuvarande dragning bör ett större, alternativt fler, nybyggnadsområde/-n kunna rymmas här.

Grundvattennivån och förutsättningarna att avvattna området bör undersökas, liksom för område 26, västra Stöpen. Vilket i nordost är en hölja och möjligen lämpar sig bättre som tätortsnära natur, medan boende kan ges en mer västlig placering, högre upp i slänten.

Verksamhetsområden

54. Horsås rondellen, är en av kommunens hårdast trafikerade korsningar. Nya verksamhetsområden bör därför ej förläggas inpå trafikplatsen på så vis att det blir omöjligt att i framtiden göra den planskild. Denna avvägning bör göras för samtliga korsningar efter exempelvis östra leden. Vid denna avvägning bör blicken lyftas även bortom 2025.

56. Husebykorset föreslås på samma vis byggas in med nya verksamhetsområden. Plats bör här lämnas för att kunna göra korsningen planskild, liksom att på längre sikt kunna ansluta denna trafikplats norrifrån genom en ny förbifart ”öster Östra leden” för vilken även korridor bör lämnas genom den nya stadsdelen stadsskogen, alternativt utgöra dess nordöstra begränsning, varvid verksamhetsområdet 51 och vägdragningarna i dess närhet bör ges ny utformning. För att på sikt, bortom 2025, medge denna förbifart för att avlasta östra leden.

Verksamhetsområdet 51 bör därför förläggas i sträckning nordväst (Stambanan) till sydöst (Horsåsvägen, Ösan) och omges av grönområde där det gränsar till stadsskogen, med plats för denna vägkorridor i dess mitt.

Verksamhetsområden kan förläggas till det tallskogsbälte som idag skiljer västra och början av östra Skogsrovägen i Södra Ryd från befintlig dragning av väg 26 mellan Tema och Horsås rondellen. Denna remsa har skyltläge mot nuvarande dragning av väg 26 och kan angöras från Skogsrovägen. Planen bör kompletteras med detta.

Simsjöområdet

Simsjöområdet bör göras till föremål för mer utredningsarbete. Vi föreslår att det utpekas i planen som ett utredningsområde. Vägdragningen mot norr tillför inte mycket utöver vad befintlig väg, mellan samma målpunkter, redan gör. Bättre vore att investera dessa medel i en kompletterande anslutning i annan riktning, förslagsvis i riktning mot Heneporten.

Det sägs i miljökonsekvensbeskrivningen att nuvarande exploateringsgrad inte möjliggör en fullgod kollektivtrafikanslutning. Vi anser att, i synnerhet med bättre kommunikationer i fler riktningar, att exploateringen på denna plats kan ökas kraftigt i förhållande till vad som skisseras i planen, med fler ytor.

Skultorps nabbe är en sådan del som kan exploateras i högre utsträckning och tillför en milsvidd utsikt till värdet av ett sjönära läge.

Som lösning på kollektivtrafikförsörjning och för att knyta samman byggnation och verksamheter på bergets högplatåer med samhället nedanför och överbrygga naturvärden och höjdskillnader bör kommunen göra en jämförande studie av kostnad/nytta på alternativa former av kollektivtrafiklösningar i form av fasta installationer såsom gondolbanor/funikulärer relativt anropsstyrd trafik och linjetrafik. Vad skulle t.ex. en sådan fast kommunikation mellan Simsjöområdet och Skultorps samhälle medföra för de två områdenas tillgång till samhällservice, kollektivtrafik och friluftsliv?

LIS-områdena och andra styrdokument

Det är bra att möjligheten att utpeka LIS-områden tas tillvara.

Vi anser att ianspråktagande av områden vid Lången och Vristulven som Landsbygdsutvecklingsområde i sjönära läge förutsätter att gemensamhetsanläggningar för VA försörjning inrättas i dessa områden.

Som nämnts berör och berörs översiktsplanen av flera andra planer. Till översiktsplanen finns som tematiskt tillägg redan en vindkraftsplan. Revideringen av översiktsplanen föranleder en genomgång av vindkraftsplanen för att fastställa om den behöver revideras som en följd av den nya ÖP: n.

Vi anser vidare att det till översiktsplanen bör fogas en VA-plan som ett sådant tematiskt tillägg för hur man tänkt sig VA försörjningen och att den nya översiktsplanen utgör en naturlig start för det planeringsarbetet. Vattenförsörjningsplanen som nämns på sidan 125 bör ingå i denna men kompletteras till att täcka tillkommande exploateringsområden. Denna plan bör även inkludera dessa områdens reservvattenförsörjning. Staden växer i huvudsak i riktning nordost i ett område med sparsamma grundvattenförekomster. Det sägs på sidan 126 att en andra barriär utreds i Skaraborgsvattens ledningsnät. Upphandling av denna barriär, i form av UV-reningssteg pågår i skrivande stund och planen bör uppdateras därvidlag till de förhållanden som råder när planen ställs ut på nytt efter detta samråd.

Likaså bör vattenskyddsområden och föreskrifter för dessa utarbetas.

Att boendestrategisk plan och trafikplanen kommer att harmonisera med översiktsplanen är likaså angeläget. Översiktplanen nämner exempelvis högskolans men inte försvarsmaktens kommande bostadsbehov i avsnittet mål- och riktlinjer.

Att trafikplanen inte omfattar yttertätorterna är en stor brist, som behöver täckas upp bland annat avseende GC-vägnätet.

Billingehus, fritidsområdet och slalombacken.

Vi anser att slalombacken bör utvecklas genom att den breddas och förlängs och att detta tydligare bör framgå av planen. Därvid bör även möjligheten undersökas att i anslutning till den utvecklade anläggningen ha en backe anpassad för barn.

Miljökonsekvensbeskrivning

Delar av vad som sägs i miljökonsekvensbeskrivningen, exempelvis under rubriken energi- och klimat, utgör klok planering och kan med fördel föras in i planen. Det gäller förtätning som strategi, och extra fokus på energieffektivt byggande där fjärrvärme ej är tillgängligt.

Hälsa och säkerhet

Utöver vad sägs om skred bör risken för erosion och underminering genom bortsköljning beaktas vid exploatering nära Ösan och dess biflöden samt vid eventuell kulvertering av större vattenflöden, även större flöden av avloppsvatten och dagvatten i mosand.

Om översvämningensrisken sägs att risken ökar vid exploatering och hårdgörning samt att tillfredsställande underlag saknas över vilka delar som är mest utsatta. Dessa brister i underlagen är otillfredsställande, översvämningar/höga flöden medför inte endast ökat vattenstånd utan även ökad risk för bl. a. skred. Som sagts ovan om en sammanvägd bullerkartering, utgör även en detaljerad översvämningsskartering ett värdefullt kartlager/verktyg och ska därför utvecklas och användas vid fysisk planering.

Innan det byggs i låglänta skredkänsliga områden behöver det bringas klarhet i dessa faktorer så att tillräcklig säkerhet uppnås vid exempelvis grundläggning och dimensionering av avvattningsanordningar. Vidare bör denna kunskap finnas även för befintlig bebyggelse och utgöra en del av underlaget till den Risk- och sårbarhetsanalys, som nu tas fram.

Det västra nybyggnadsområdet i Tidans samhälle är ett område som kan löpa en hög översvämningensrisk, om området exploateras bör det ske först efter en grundlig analys och tekniska säkerhetsåtgärder bör övervägas.

***Bemötande:** Öp2025 är en revidering av Framtidsplanen. Översiktsplanen ska ge vägledning för kommunens planering vid användning av mark och vatten, vilket bla innebär att underlagsarbetet till öp'n innefattar utredningar, avvägningar och bedömningar av lämpligheten för redovisade markområden. Behovet av ett arbete med kommunens strategier för det riktigt långsiktiga utvecklingsperspektivet lyfts till kommunledningen. Detta gäller även infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet.*

Parallellt med arbetet att ta fram ÖP2025, pågår arbete med att ta fram en Trafikplan, en Energi- och klimatstrategi samt en Plan för stadstrafikens utveckling. Dessa planer ska läsas parallellt och ger då en långsiktig strategi för hur kommunen ska jobba inom olika delar för att nå en långsiktig hållbarhet. I övrigt hänvisas till dessa planer.

Skogsrovägen (5) kommer i den fortsatta planprocessen, genom upprättande av planprogram eller detaljplan, att närmare detaljstuderas med avseende på trafiklösningar, befintliga motionsspår och anpassning till befintliga naturvärden.

Kommunen har idag planeringsunderlag angående skredbenägen mark samt risk för översvämning i form av GIS-underlag. Det är naturligtvis värdefullt att dessa underlag kompletteras och uppdateras.

Skövde vindkraftsplan ska gälla parallellt med ÖP2025.

***Åtgärder i planförslaget:** Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.*

Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.

Centerpartiet

Visioner, Mål, Strategier

ÖP i nuvarande skrivning siktar på 2025, men vi tycker att det är viktigt att inkludera en djupare analys vad händer under perioden 2025-2050, samt att i översiktsplanen märka ut fler utredningsområden.

Framtida användning av mark och vatten

Centerpartiet understryker vikten av att ett landsbygdsprogram arbetas fram under mandatperioden. Några saker som är viktiga att belysa för landsbygdens utveckling är tillgången till bredband, skolor, förskolor, handel och omsorg. Vi anser att det i översiktsplanen skrivs in att den kommunala service som idag finns utanför centralorten idag ska vara kvar. Centerpartiet ser även att den i vissa fall även bör utökas.

På samtliga orter i ytterområdena ska det finnas pendelparkeringar.

Riksväg 49 anslutning från Skara bör ritas in över det militära området rätt fram till trafikplats Segerstorp.

Det är positivt att det byggs en ringled runt Södra Ryd. Område 5 i Södra Ryd ska inte delas av genomfartsväg.

Gång och cykelvägar ska finnas i hela kommunen och de ska planeras så att de bygger samman ytterområdena med centralorten. Även Skövdes stadskärna bör få bättre cykelvägar än de som finns idag. Järnvägen mellan Igelstorp-Skövde ska omvandlas till cykelväg. Det är även viktigt att planera för bra och fler cykelparkeringar.

Västra Stambanans kapacitetstak är nått. För att motsvara behoven av utökad person- och godstrafik krävs en lösning med fyra spår, en fråga som bland annat Västra stambanegruppen driver på, vilket vi måste ta med i vår planering. I vår översiktsplan ska en ny station läggas in – en norra tågstation i Södra Ryd. Dessutom vill vi ha regiontågstopp i Skultorp, Väring och Tidån! Resecentrums storlek för framtidens resor med tåg, bussar och taxi kommer inte räcka. Även i det korta perspektivet behövs en utbyggnad.

Centerpartiet vill skapa ett gymnasiecampus på Kavelbro istället för Mariesjö. Mariesjöområdet bör i sin helhet användas för Högskolans och Gothia Science Parks framtida expansion. En lösning kan vara att flytta Eriksdalsskolan till Helenaskolan och Helenaskolan till Västerhöjd.

Trygghetsbostäder bör skapas både i ytterområdena samt i de centrala delarna av kommunen.

Centerpartiet vill se över stationer och centraler för återvinning och källsortering i våra befintliga bostads- och handelsområden samt att översiktsplanen uttrycker en ambition att rita in nya stationer/centraler där det behövs och när nya bostadsområden planeras.

Vi vill betona vikten av att det görs en plan för området sydost om Resecentrum, dvs. Volvoområdet samt Gymnasium Skövde, Balthazar och Ungdomens Hus. Den planen bör också belysa hur Försvarsmakten ska kopplas samman med Högskolan.

I de centrala delarna av Skövde ska inom denna ÖP:s tidsperiod uppföras en byggnad för kongresser och evenemang.

Nya områden för bostäder

Kommunen ska garantera att det finns kommunala tomter i alla orter. Genom att tidigt dra vägar, gatubelysning, bredband etc. ökar attraktiviteten för dessa tomter. Dessutom är det viktigt att jobba med att aktivt marknadsföra våra olika områden.

Möjligheterna att ytterligare förtäta med flerbostadshus i stadsnära lägen bör göras och en förtätningsplan bör tas fram.

Vi vill styra genom markpriset så att det blir billigare att bygga högt än brett.

Alla flerfamiljsområden ska i möjligaste mån anslutas till fjärrvärme utom i nollenergihus eller likvärdigt.

I nya områden ska det planeras för stationer/centraler för återvinning och källsortering.

Kulturhuset ska ha en fortsatt viktig roll som nav för vår kulturverksamhet, men det är även viktigt att det finns platser planerade för kulturupplevelser av olika slag i expansionen av Skövde.

Fjället: Vi vill möjliggöra ytterligare byggnation nordväst om vägen, utmed Åklebyvägen utefter Ösan.

Simsjön: ÖP ska uttrycka en målbild där Simsjöområdet ska exploateras i en betydligt större omfattning än förslaget.

Igelstorp: Vi anser att expansionen av Igelstorp ska ske utmed väg 49 på södra sidan mot Skövde i skogsmark. Område 28 ska utgå. Det andra lilla området är sumpmark. Järnvägen ska omvandlas till cykelväg Igelstorp-Skövde.

Lerdala: Kommunen bör utöka områdena för nya bostäder att omfatta fler tomter.

Skultorp: Utredningsområde 82 utvidgas österut mot område 24, med avsikt att det ska byggas bostäder. Ett utredningsområde mellan Skultorp och Hentorp bör läggas för att kunna bygga samman Skövde tätort med Skultorp.

Östergatan: Område nr 18 för kommande bostäder, vi är tveksamma med tanke på slakteri och biogasanläggning. Det bör göras till utredningsområde.

Område 56 ska strykas ur plan. Det inte är rimligt att lägga verksamhet på mycket god åkermark. Rent allmänt anser Centerpartiet att byggande på god åkermark är tveksamt. Sämre mark eller skogsmark bör tas i första hand.

De utpekade områdena med Handel och Centrumbebyggelse vid Södra Ryd låser fast markanvändandet för tidigt, det bör ligga som utredningsområde inte minst för behovet av en ny tågstation Skövde norra.

Nya verksamheter

Verksamhetsområde flygplatsen är ett mycket bra område för nya verksamheter.

Utredningsområde

ÖP i nuvarande skrivning siktar på 2025, men vi tycker att det är viktigt att inkludera en djupare analys vad händer under perioden 2025-2050, samt att i översiktsplanen märka ut fler utredningsområden.

Hela området mellan Trädgårdsstaden och Räddningsskolan och Ösan bör läggas som ett utredningsområde.

Landsbygdsutveckling

Lången: Utöka LIS området med fler tomter.

Vristulven: Utöka LIS området och se över möjligheten att skapa minst ett LIS område ytterligare. VA-frågan bör lösas på ett ansvarsfullt sätt.

Tidan: Efter Tidans mellan Tidans och Belleforsvägen anser vi att det ska tas fram ett område för bostadsbyggnation.

Naturvård och grönytor

De tysta områdena 3 (Klyftamon) och 5 (Sydbillingen) stryks ur planen.

***Bemötande:** Öp2025 är en revidering av Framtidsplanen. Översiktsplanen ska ge vägledning för kommunens planering vid användning av mark och vatten, vilket innebär att underlagsarbetet till öp'n innefattar utredningar, avvägningar och bedömningar av lämpligheten för redovisade markområden. Behovet av ett arbete med kommunens strategier för det riktigt långsiktiga utvecklingsperspektivet lyfts till kommunledningen. Detta gäller även infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet. Hit bör även ståndpunkten kring fler regiontågstopp i kommande lyftas.*

Parallellt med arbetet att ta fram ÖP2025, pågår arbete med att ta fram en Trafikplan, en Energi- och klimatstrategi samt en Plan för stadstrafikens utveckling. Dessa planer ska läsas parallellt och ger då en långsiktig strategi för hur kommunen ska jobba inom olika delar för att nå en långsiktig hållbarhet. I övrigt hänvisas till dessa planer.

Parallellt med framtagandet av ÖP2025 pågår även ett arbete med att ta fram en boendestrategisk plan för Skövde kommun. Planen beräknas vara klar till halvårsskiftet 2012. Planen behandlar vilka bostadsbehov som finns, även fördelat på olika kategorier.

För centrala Skövde föreslås en fördjupning av översiktsplanen då det inte är möjligt att hantera detaljfrågorna i en kommunomfattande översiktsplan. Flera av de framförda synpunkterna kommer att beröras i det arbetet.

Skogsrovägen (5) kommer i den fortsatta planprocessen, genom upprättande av planprogram eller detaljplan, att närmare detaljstuderas med avseende på trafiklösningar, befintliga motionsspår och anpassning till befintliga naturvärden.

Fjället: Bedömningen i nuläget är att det inte är lämpligt att lägga ett utredningsområde för nytt bostadsområde enligt framförd synpunkt, då detta inte ligger i direkt anslutning till tätorten. För enstaka kompletteringsbyggnader gäller befintliga regler för byggande på landsbygden.

Tidan: Det föreslagna området för bostäder mellan Tidan och Belleforsvägen omfattas till stor del av strandskydd. Exploatering längre österut längs Belleforsvägen innebär en utsträckning av bebyggelsen och ökande avstånd från närheten till skola, handel och busshållplats.

Igelstorp: Väg 49 är en väg för transport av farligt gods, vilket innebär att det måste finnas ett skyddsområde mellan väg och bostäder. Detta tillsammans med krav på lämplig trafiklösning för trafikmatning av ett område utmed väg 49 gör att något ytterligare område inte föreslås i ÖP2025.

Planen har förtydligats angående riksintresse för järnväg och att dess intressen ska säkerställas för framtida behov.

Placeringen av ett nytt gymnasiecampus har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Möjligheter till förtätning av centrala Skövde bla genom omställning kommer att studeras i samband med en fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde.

Skövde – Skultorp (inom militärt område): Synpunkten om ett utredningsområde för bostäder längs Skövdevägen har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete.

I Stadsskogen redovisas ett område för centrumbebyggelse, vilket innebär ett område för en mix av bostäder, verksamheter mm. Vid den fortsatta planeringen av området ska framtida behov/förutsättningar för tåg/buss-station beaktas.

Området mellan Trädgårdsstaden och Ösan har studerats i utredningsskedet till ÖP2025 men inte bedömts lämpligt att markera som utbyggnadsområde.

I samband med upprättande av detaljplan för nya bostadsområden sker samråd med FTI, förpacknings- och tidningsinsamlingen.

Det har under remisstiden inte framkommit några nya förutsättningar som förändrar någon förändring av utpekade tysta områden i kommunen.

Åtgärder i planförslaget: *Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.*

Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.

Texten om gymnasiecampus har ändrats i planförslaget.

Planförslaget har kompletterats och utökats med ytterligare mark för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid Lången och Vristulven.

Planen har kompletterats med ett avsnitt om Luftfart. För flygplatsområdet finns idag detaljplan och områdesbestämmelser.

Folkpartiet

Folkpartiet uppmuntrar tillväxt och utveckling för morgondagens Skövde!

Folkhälsa och tillväxt hör ihop på ett positivt sätt.

Skövde kommun ska erbjuda ett varierat utbud av attraktiva bostäder för alla generationer, erbjuda näringslivet möjligheter till expansion och förstärka vår position som mötesarena i alla format .

Skövde ska vara välkommande såväl digitalt som i direkta möten, i sammanträdesrum, på gator och torg liksom vid större kongresser, mässor och andra event. Vår målsättning är att vi i ÖP 2025 ska ta fram goda förutsättningar som kan göra Skövde till ett naturligt centrum för tillväxt och utveckling.

För det etablerade näringslivet i Skövde och Skaraborg är en väl förankrad översiktsplan en viktig politisk signal som behövs inför planerade och nya, kommande investeringar.

Ett välmående näringsliv utgör tillsammans med strategiska infrastruktursatsningar några viktiga förutsättningar för en fortsatt befolkningsökning i Skövde-regionen.

Skövde kommun måste eftersträva att i allt väsentligt framstå som en attraktiv partner och möjliggörare för den som vill välja Skövde som boende-, studie- och/eller verksamhetsort. Detta ska vara lätt att utläsa i ÖP 2025.

Övergripande

Folkpartiet vill att ÖP 2025 på ett tydligare sätt slår fast att Skövde ska gå från att vara en central stad i gamla Skaraborg till att bli ett av fyra regioncentra i framtidens Västra Götaland. Inledningstexterna om globalisering, urbanisering och attraktivitet måste därför få en avsevärt starkare påverkan vid framskrivningen av ÖP 2025.

Folkpartiets anser att ambitionen för Skövde kommuns tillväxt kan och måste höjas för att möta de utmaningar vi står inför.

”Människor vill flytta till större städer som erbjuder fler valmöjligheter. Till detta kommer centraliseringstrenden bland företag och myndigheter som koncentrerar sina verksamheter i de större städerna och centralorterna”. Dessa inledande ord måste mötas på ett tydligare och mer offensivt sätt i ÖP 2025.

Förtätning, stadsbild och arkitektur

Bygg i huvudsak nya fastigheter på höjden där så är möjligt. Tekniska lösningar finns och det blir troligen inte billigare att åtgärda nödvändiga markanpassningar i framtiden.

Byggnation på höjden bevarar grönytor, skapar en intressantare stadsbild och innebär ekonomiskt klok markanvändning i ett hållbart perspektiv. Det bidrar också till att vi på ett synbart sätt lyfter Skövde in i framtiden.

Flera olika rapporter pekar i samma riktning – folk vill bo centralt. Skövde kommun tål förtätning i samklang med utveckling av våra grönområden. Tankar kring ett framtida, modernt nyttjande av centrala tomter, som där vi idag ser Helenaskolan och Västerhöjdsgymnasiet, bör därför finnas med i ÖP 2025.

I den mån som nybyggnation och dess arkitektur berörs i ÖP: n vill vi att det tydligt framgår att kommunen har ett välkomnande förhållningssätt till arkitektur som sticker ut och är nutida – att futuristiska, nya lösningar kommer att bemötas på ett positivt sätt.

Cementa

Cementas roll har i ÖP 2025 tonats ner jämfört med Framtidsplan 2015 (se Framtidsplan etapp 2 sid 62).

Det område som Cementa utgör idag (fabrik, administration och dagbrotten) kan användas betydligt bättre för andra verksamheter, bostadsbyggande och/eller rekreationsområde som en positiv del av det Skövde som är målet i Vision 2025 – något som ÖP 2025 självklart ska vara i samklang med.

Folkpartiet menar att Skövde kommun snarast måste göra en tydlig utredning om Cementas eventuella fortsatta verksamhet. Cementas samtliga utsläpp ska utredas, redovisas och naturligtvis finnas med i Miljökonsekvensbeskrivningen.

En ny ansökan från Cementa om att få utvidga norr om Brandstorpsvägen upp mot Billingen bör absolut stoppas.

Simsjön

Förutom vad som nämns i ÖP 2025 om folkhälsa och boendemiljöer har vi en ambition om ett Skövde där människor möts och utvecklas för att ta tillvara den kraft som ligger i mångfald. Vi ser Simsjön som ett av de områden som kan bidra till detta.

I remissversionen skrivs det förvånande att enbart villabebyggelse kan bli aktuellt vid de planerade områdena för bostadsbebyggelse. Vi ser inga skäl till detta som överensstämmer med de politiska ambitionerna för kommunens utveckling. Detta måste ovillkorligen ändras så att nya bostadsområden vid Simsjön också omfattar byggnation av flerfamiljshus.

Det handlar om att på bästa sätt ta till vara nyttan av kommunens redan gjorda investeringar för vatten och avlopp, kommande investeringar avseende vägar, liksom möjlighet och underlag för framtida kollektivtrafik. Flerfamiljshus innebär bättre nyttjande av mark och därmed bevarande av grönytor.

Att ”Skövde kommun ska erbjuda ett varierat utbud av attraktiva bostäder för alla generationer”, som det står i inledningen av ÖP 2025, är ytterligare argument vid sidan av det integrationsmålet. Ett mål som i sig är självklart för varje kommun som vill vara attraktiv och klara att möta morgondagens konkurrens såväl globalt, nationellt som regionalt.

Vristulven

Vi förordar möjliggörande av ytterligare fastighetsexploatering vid Vristulvens fritidsområden Sjöhagen och Sjöberga. Här finns redan idag permanentboende och ett starkt intresse av fastighetsägarna för anslutning till kommunalt vatten- och avlopp.

Enligt den information vi tagit del av finns dessutom flera intresseanmälningar att bebygga ytterligare tomter, varav några omedelbart skulle kunna realiseras vid ett klart positivt besked om kommunalt vatten- och avlopp.

Det är Folkpartiets uppfattning att det är bättre ekonomisk hushållning att ”färdigställa” redan påbörjade områden innan fler nya alternativa exploateringsmöjligheter påbörjas.

Campus för Gymnasium Skövde

Folkpartiet är positiva till tanken om ett samlat Campus för Gymnasium Skövde. Det förslag som presenteras i ÖP 2025 tillmötesgår många av de önskemål som finns kring ett sådant.

Om det geografiskt utpekade platsen är den optimala kan inte besvaras förrän den ställts mot alternativa lösningar – för såväl Campus som andra möjliga etableringar där centrumnära placering är av betydelse.

Arena-området

Att färdigställa Arena Skövde med konsert- och kongresshall samt gärna en privatfinansierad hotelldel skulle bidra till Skövdes utveckling och att stärka vår roll som ett attraktivt mötescentrum. Detta bör absolut finnas med i ÖP 2025.

Möjligheten att även förlägga en ”Multi-inomhushall” för friidrott, mässor och andra möjliga kombinationer på denna centrala plats bör också beaktas.

Sammanfattning

ÖP 2025 (Remiss-versionen) är enligt vår uppfattning resultatet av ett gediget arbete vilket uppskattas och har underlättat behandling och bedömning av densamma.

Folkpartiet ger i allt väsentligt sitt stöd till översiktplanen med undantag av vad som angivits särskilt i detta remissvars ovanstående text under rubrikerna:

- **Övergripande**
- **Förtätning, stadsbild och arkitektur**
- **Cementa**
- **Simsjön**
- **Vristulven**
- **Campus för Gymnasium Skövde**
- **Arena-området**

***Bemötande:** Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med. Det samma gäller infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet. Behovet av ett arbete med kommunens strategier för det riktigt långsiktiga utvecklingsperspektivet lyfts till kommunledningen.*

För centrala Skövde föreslås en fördjupning av översiktsplanen då det inte är möjligt att hantera detaljfrågorna i en kommunomfattande översiktsplan. Flera av de framförda synpunkterna kommer att beröras i det arbetet.

Placeringen av ett nytt gymnasiecampus har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Möjligheter till förtätning av centrala Skövde bla genom omställning kommer att studeras i samband med en fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde.

Upprättat miljökonsekvensbeskrivning till ÖP2025 är av övergripande karaktär för att kunna omfatta hela kommunen. Den beskriver konsekvenser kopplade till nya förutsättningar som tillkommer med det nya planförslaget. Av denna anledning behandlas inte cementas utsläpp i översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning.

Åtgärder i planförslaget: *Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.*

Planförslaget har kompletterats och utökats med ytterligare mark för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid Lången och Vristulven.

Kristdemokraterna Skövde

Kristdemokraterna vill inkomma med några allmänna synpunkter med anledning av det förslag till Översiktsplan som skickats ut på samråd.

Vi anser att beteckningen Översiktsplan är den rätta beteckningen på dokumentet och något annat namn bör inte användas.

När det gäller den framtida fysiska planeringen anser vi att programmet väl tar upp balansen mellan nya bostadsområden och bevarande av grönytor. Vi vill dock framhålla vikten av att bevara de centrala grönytorna och parkerna i Skövde centrum. Vi har förståelse för attraktiviteten av boende i centrum men anser att kommande förtätning ska vara restriktiv.

Vidare anser vi också att flergenerationersboende ska eftersträvas. Den internationella trenden av "gated communities" anser vi driva segregation, både ur ett ålders- och etniskt perspektiv. Dock anser vi att markområden runt Ekedal bör reserveras för i första hand äldreboende för att möjliggöra en kommande utbyggnad av Ekedals äldrecenter.

Viktigt är att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till bland annat den fysiska miljön.

Det är också mycket positivt att ett barnperspektiv finns och att barnkonventionen ska beaktas i den fysiska planeringen.

När det gäller satsningen på ett gymnasiecampus så är det helt i linje med det som Kristdemokraterna drivit.

Vi ser också mycket positivt på de skrivningar som tillkommit i programmet med anledningen av de kommande satsningarna på turism- och besöksnäringen. De utgör en viktig del i den fysiska planeringen. Där vill vi framhålla att s.k. tysta zoner är angelägna att peka ut och fast-

ställa då de såväl ur ett folkhälso- som besökssynpunkt kan skapa framtida attraktivitet. Skrivningarna kring de områden som markeras kan förtydligas.

När det gäller målbilden för Arena Skövde-området anser vi att det är angeläget att planen medger möjlighet till en framtida hotell- och konferensanläggning.

När det gäller centrum och parkeringar har Kristdemokraterna under många år arbetat för att skapa en balans mellan bilismen och kollektivtrafiken. En utbyggd kollektivtrafik ska eftersträvas samtidigt som bilen är ett viktigt transportmedel för många. Vårt krav på att parkering ska vara kostnadsfri för de första timmarna och att en s.k. parkeringsskiva ska införas står fast. Det finns behov av ytterligare parkeringsytor i centrala Skövde.

Det vi saknar i planen är ett förtydligande av användandet av mark nära vatten. Vi anser att hög restriktivitet ska råda för byggnation nära vatten. Detta kan förtydligas i planen i samband med texterna om strandskyddsdispens.

När det gäller frågan om reservvatten anser vi att en omfattande översyn bör ske och gärna i samverkan med övriga kommuner i Skaraborg. Sårbarheten kring beroendet av vattenförsörjningen från Vättern bör särskilt studeras så att alternativ finns.

När det gäller alternativa energikällor saknar vi att det inte nämns något om vattenkraft eller solgenererad kraft. Det kan vara lämpligt att i planen nämna något om vikten av att säkra mark för kommande anläggning av solproducerad energi. Troligtvis kommer vi också framöver att se ett ökat intresse för lokalproducerad energi i mindre skala i form av olika former av kraftverk på den egna fastigheten.

Med dessa generella synpunkter vill Kristdemokraterna tillstyrka förslaget på Översiktsplan 2025.

***Bemötande:** För centrala Skövde föreslås en fördjupning av översiktsplanen då det inte är möjligt att hantera detaljfrågorna i en kommunomfattande översiktsplan. Delar av framförda synpunkterna kommer att beröras i det arbetet.*

Frågan om ett gymnasiecampus i Skövde har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete.

Parallellt med arbetet att ta fram ÖP2025, pågår arbete med att bl a ta fram en Energi- och klimatstrategi. Planerna ska läsas parallellt. I den samrådshandling som finns framtagen beskrivs bl a solenergi. I övrigt hänvisas till Energi- och klimatstrategin.

***Åtgärder i planförslaget:** Texten om gymnasiecampus har ändrats i planförslaget.*

Socialdemokraterna

Översiktsplan 2025 är ett gediget framtaget material som ska spegla Skövdes framtid. Den ger i stora delar en bra inriktning för Skövdes utveckling. Vi vill dock påpeka ett par områden som vi tycker bör förändras eller utvecklas.

Vi vill på samma sätt som vi gjorde i inför ÖP 2015, påpeka att vi helt är emot bebyggelse på NB 6 i folkmun kallat Aspö. Området har unika värden som ska bevaras så att Skövde har en grön lunga.

När det gäller bebyggelse vid Simsjön NB 16 bör man extra noga väga kostnaderna för exploateringen (ny väg upp och infrastruktur) mot de bostäder som skapas.

Vi motsätter oss en ny bussgata genom del av Ryd och saknar den rondell i korsningen Östra och Västra Skogsrovägen som redan nu finns med i investeringsplanen.

Vi saknar en genomgripande analys av trafikflöden genom staden. Bland annat är det inte tydligt hur man ska hantera trafiken på väg 49 som går rätt genom staden. Vi anser att den inritade dragningen av väg 49 över södra brottet är olycklig och ger större skada på naturen än nytta för trafikflödet, då trafikflödet i korsningen Falköpingsvägen - Gröna vägen inte är löst.

Korsningen mellan väg 26 och väg 49 vid utfarten mot Tibro och Hjo är redan idag ett trafikkaos flera gånger om dagen då många som arbetar i Skövde ska klämmas genom denna punkt. Vi vill att man tittar på att knyta samman korsningen vid Huseby (med en rondell) med rondellen vid väg 26 och väg 200 mot Töreboda. Detta kommer att påverka utformningen av blivande Stadsskogen NB 2. För att säkerställa framkomligheten på väg 26 behöver man säkerställa att nuvarande rondeller kan ersättas på sikt med planskilda korsningar.

I höjd med Norra Ryd (område NV 52) väster om väg 26 finns ett område med öppen mark som skulle kunna vara intressant för bostäder/verksamheter. Området bör i så fall redovisas som utredningsområde i ÖP 2025.

När man planerar nya områden som Trädgårdsstaden och blivande Stadsskogen är det viktigt att det byggs in ytor för idrott och rekreation i dessa. Inga sådana kan ses idag. Mindre fotbollsplaner och andra grönytor för spontansport måste finnas med i planeringen.

Motionsslingor bör också finnas med.

Lika viktigt är att planera in mötesplatser för kultur så som bibliotek, torgytor, föreningslokaler och större samlingslokaler där olika kulturyttringar kan ske.

I stadskärnan bör man avsätta parkeringen bakom Kulturhuset till utbyggnad av kulturlokaler.

Försvaret satsar i Skövde och behovet av bostäder växer med detta. Därför bör man inleda samtal med Försvarmakten om att kunna exploatera viss del av Försvarets övningsfält vi ”taktiska eken” mitt emot Heneporten. Detta skulle binda samman staden på ett bra sätt.

Bemötande: *Behovet av ett arbete med kommunens strategier för det riktigt långsiktiga utvecklingsperspektivet lyfts till kommunledningen. Detta gäller även infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet.*

Parallellt med arbetet att ta fram ÖP2025, pågår bl a arbete med att ta fram en Trafikplan. Denna ska läsas parallellt med översiktsplanen. Delar av framförda synpunkterna behandlas i trafikplanen istället för i översiktsplanen.

Skövde – Skultorp (inom militärt område): Synpunkten om ett utredningsområde för bostäder längs Skövdevägen har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete.

***Åtgärder i planförslaget:** Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.*

Bussgatan har slopats i förslaget. Ombyggnad av korsningen Västra och Östra Skogsrovägen till rondell är en detaljfråga som bör behandlas genom upprättande av detaljplan.

Handlingarna har kompletterats med ett utredningsområde (väster om väg 26 i höjd med Norra Ryd).

I samband med nästa planeringsskede av nya bostads- och exploateringsområden, såsom planprogram eller fördjupningar av översiktsplanen, kommer de aktuella områdena att studeras närmare. Kultur-, fritids- och motionsfrågor är viktiga delar i planeringsprocessen och kultur- och fritidsförvaltningarna ingår i projekt- och samrådsgrupperna.

Miljöpartiet i Skövde

Synpunkter utan inbördes ordning på ÖP2025

Kommunen bör förhandla med militären om att få överta markområdet söder om Fabiansrondellen, mot Skultorp, för framtida bostadsbebyggelse.

Att mark avsätts öster om högskoleområdet för framtida expansion av högskolan. Marken bör avsättas till högskolans expansion, inte för en ny gymnasieskola.

Försiktighet med att bygga bostäder på åkermarksområden ur livsmedelsförsörjningssynpunkt, t.ex. område nr 21,24, 28, 82.

Generellt tycker vi att man bör förtäta staden genom att bygga högre hus och på så vis spara mark.

Nya cykelvägar är inte markerade men det vore bra om man kunde planera för en etablering av en cykelväg parallellt med järnvägen genom Skövde, får att få en kort och snabb cykelväg genom hela långdragna Skövde. Cykelvägar bör generellt byggas ut för att förbättra möjligheten att förflytta sig med cykel i Skövde kommun.

Hålla områden längs med befintlig järnväg fri från nära bebyggelse för att i framtiden kunna bygga flera spår.

Planera för en järnvägshållplats i Skultorp .

Kommunen ska verka för att inte järnvägen mot Karlsborg läggs ner (spåren rivs upp), så att man i framtiden kan ha en järnvägshållplats i Igelstorp.

Cementas nuvarande brytningstillstånd går ut år 2017. Kommunen bör planera och verka för att denna etablering upphör, så området kan användas till industri-, handels- och bostadsbebyggelseområde.

Miljöpartiet är ju sedan tidigare mot att Aspö-Karstorp området exploateras med bostäder, speciellt område NB6, vi föredrar att området bibehålls i nuvarande skick som ett centralt fritidsområde.

Efterhand som förtätning av bebyggelsen har skett och fortsätter att ske, i centrala delar av Skövde tätort, kommer behovet av en "grön lunga" i Skövde att öka, Karstorp är den naturliga platsen för detta.

Kommunen bör även i all framtida bostadsbebyggelse verka för att energiförbrukningen är låg. Hus som byggs nu och framåt kommer att användas i minst 100 år. Vi anser att en norm på 50 kWh/m²/år borde tillämpas i nyproduktion.

När det gäller dricksvattenförsörjningen från Vättern, sidan 127, så bör Skövde kommun tydliggöra att man inte accepterar att Vätterns vattenkvalitet tillåts försämrats, t.ex. genom utökade militära skjutningar vid Karlsborg eller via ökad användning av olika bekämpningsmedel i jordbruket.

***Bemötande:** Öp2025 har en god planberedskap för 60 000 invånare. Dels genom de nya markområden för bostäder som redovisas och dels genom förädling och förtätning i centrala delen av Skövde. För centrala Skövde föreslås en fördjupning av översiktsplanen då det inte är möjligt att hantera detaljfrågorna i en kommunomfattande översiktsplan.*

Behovet av ett arbete med kommunens strategier för det riktigt långsiktiga utvecklingsperspektivet lyfts till kommunledningen. Detta gäller även infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet. Hit bör även stånpunkten kring fler regiontågstopp i kommen lyftas.

Skövde – Skultorp (inom militärt område): Synpunkten om ett utredningsområde för bostäder längs Skövdevägen har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete.

Frågan om ett gymnasiecampus i Skövde har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete.

Av översiktsplanen framgår att: "En utökning av täktområdet vid Cementa (Våmb) måste nogsamt vägas mellan olika motstående nationella, regionala och lokala intressen."

***Åtgärder i planförslaget:** Texten om gymnasiecampus har ändrats i planförslaget.*

Planen har förtydligats angående riksintresse för järnväg och att dess intressen ska säkerställas för framtida behov.

Sverigedemokraterna i Skövde

För det första vill vi tacka för ett fint material att gå igenom. Snyggt sammanställt med tydlig information och bra kartor. En stor eloge till alla inblandade som bidragit till det! För det andra konstaterar vi att det är så pass omfattande att det känns övermäktigt att kommentera allt i samrådsplanen. Vi nöjer oss således med följande synpunkter:

Vi skulle önska en tydligare profil att satsa ytterligare på de mindre orterna i kommunen. Till stor del satsas det på nya verksamheter i Skövde tätort. Att istället medvetet och med tyngd föreslå företag och industrier att de etablerar sig i de mindre samhällena skulle minska både pendlingstrafiken och hålla dessa samhällen mer levande.

Vi vill inte binda upp oss på att vi ska bli just 60 tusen invånare i kommunen utan ser hellre till kvaliteten för våra invånare än kvantiteten. Vi tror att en kommun där folk känner sig nöjda automatiskt genererar nya invånare utan att sätta några specifika tal.

Vi föreslår kortfattat vad anbelangar ny bostadsbebyggelse:

- att vi inte vill ha någon sådan på Aspö/Karstorp!
- att man i möjligaste mån inte bygger på, av våra tidigare generationer, sträv- och mödosamt framtagen åkermark eller centrala grönområden.
- att det även byggs hyresrätter i lämpligt antal.
- att vi även här i första hand satsar på våra mindre samhällen i kommunen.

Vi önskar Skövde satsar på goda cykelvägar inte bara i tätorterna utan även längs våra vägar ute på landet. Gång- och cykelvägar som anläggs parallellt utmed redan befintlig landsvägar tror vi markant, förutom god PR för vår kommun, skulle minska användningen av bilen och kännas tryggt för barnfamiljer och övriga som kommer att nyttja dem.

Vi konstaterar att det saknas ett eller flera lastbilsparkeeringar i Skövde, s.k. truckstops, där man kan övernatta, äta och vila oavsett om man bara passerar eller har körning till Skövde.

Undertecknad hittar inget om hur det är tänkt med Skövde flygplats i framtiden. Vi förslår att den utvecklas till en mix av en multi-motorstadium och utbildning/utställningsområde med viss bibehållen flygverksamhet.

Vi ser fram mot ett Skövde som värnar om sitt ursprung (med bl.a. ett bibehållet Garnisonsmuseum) och växer i lagom takt så vi hinner med..!!

Bemötande: Öp2025 tar avstamp i Vision Skövde 2025 som har som mål att vi då ska bli 60 000 invånare.

Parallellt med framtagandet av ÖP2025 pågår ett arbete med att ta fram en boende-strategisk plan för Skövde kommun. Planen beräknas vara klar till halvårsskiftet 2012. Planen behandlar vilka bostadsbehov som finns, även fördelat på olika kategorier, och ska beskriva mål och åtgärdsförslag för kommunens fortsatta bostadsplanering.

Åtgärder i planförslaget: Planen har kompletterats med ett avsnitt om Luftfart. För flygplatsområdet finns idag detaljplan och områdesbestämmelser.

Kommuner

Hjo kommun

Hjo kommun har inga synpunkter på Skövde kommuns översiktsplan, ÖP 2025.

Bemötande: Noteras

Tibro kommun

Översiktsplanen är lättläst och har en tilltalande layout med tydliga kartor.

Tibro kommun har genom Samhällsbyggnadsförvaltningen tagit del av översiktsplanen i de delar den berör Tibro kommun.

Beröringspunkterna är främst Skövde som regioncentrum i Skaraborg med stort handels- och arbetsplats- och bostadsutbud, anläggningar för besöksnäringen, högskola och gemensamma kommunikationsstråk.

Tibro kommun bedömer att den pågående och planerade expansionen i Skövde i huvudsak är positiv för grannkommunerna, däribland Tibro, även om främst handels- och bostadsutbyggnaden i Skövde minskar utrymmet för kommunens egen utveckling inom dessa områden.

Skövde är en omfattande och viktig arbetsplats för boende i Tibro kommun inom relativt kort pendlingsavstånd.

Tibro kommun ser gärna att högskolan i Skövde utvecklas och expanderar som ett viktigt alternativ till landets större lärosäten.

Tibro kommun ser gärna att Skövde kommun är pådrivare i ambitionen att få till stånd förbättringar på väg 49 i sin helhet genom Skaraborg. Tibro kommun efterlyser en tydligare strategi angående kompletterande leder och/eller förbättringar för genomfartstrafiken genom Skövde i öst-västlig riktning. Redan idag är trafikmängden med köbildning under vissa tider på dygnet besvärande för både genomfartstrafiken och dem som har målpunkt i Skövde centrum.

Tibro kommun noterar även att Skövde delar Tibro kommuns syn på Karlsborgsbanan samt att vindkraftsområden behållits, i likhet med Tibro, trots att de ligger inom försvarets sk stoppområde. (Tibro kommun har dock erfarit att Trafikverket avser att ånyo utreda Karlsborgsbanan, vilket ytterligare försenar möjligheten att använda banvallen för t ex en gång- och cykelväg eller delar av banvallen för terminalområde)

***Bemötande:** Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med. Det samma gäller infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet.*

Betydelsen av Resecentrum som kommunikationsnav, beskrivs i planen. Skövde kommun har påbörjat ett utredningsarbete för att kunna säkerställa resecentrums framtida markbehov.

Mariestads kommun

Förslaget till översiktsplanen sammanfattar på ett bra sätt Skövde kommuns utvecklingsambitioner. Mariestads kommun ser positivt på att Skövde tar övervägda och strategiska steg för att utvecklas och stärkas som ort i delregionen Skaraborg. Det är bra för såväl Mariestad som för delregionen i sig att Skövde fortsätter att utvecklas och stärkas.

Mariestads kommun har inget att erinra i sak mot förslag till översiktsplan, men med utgångspunkt ur de mellankommunala frågorna lämnar Mariestads kommun följande frågeställningar och reflektioner:

Skövde regionen

I dokumentet anges flera geografiska begrepp. Skaraborg, Skövde kommun och Skövde regionen. Begreppet Skövde regionen ser sig något svårtolkat och någon tydlig definition kan inte utläsas. Det skulle ur ett mellankommunalt perspektiv vara intressant med en geografisk och innehållsmässig definition av hur Skövde kommun tolkar begreppet "Skövde regionen".

Vi tolkar i detta skede Skövde regionen som Skövdes lokala arbetsmarknad (LA-region). Om detta är rätt tolkning kan således Skövde regionen i förlängningen ses som det geografiska området Skaraborg då Skövdes och Lidköpings arbetsmarknadsregioner över tid förväntas bli en gemensam arbetsmarknadsregion. Med denna utgångspunkt är förslag till översiktsplan viktig som ett underlag i ett framtida samarbete för att stärka Skövde, Skövdes grannkommuner och Skaraborg.

Skövde blir starkare genom ett starkt omland med starka noder

Nyligen har rapporten "Skaraborg och attraktivitet" presenterats. Rapporten har tagits fram av Västra Götalandsregionen på uppdrag av Skaraborgs kommunalförbund. Denna rapport blir särskilt intressant att läsa utifrån begreppet Skövde regionen.

En av de tidiga slutsatser som kan dras är att en av Skaraborgs framtida framgångar bör grundas på att dels skapa några tydliga centrum, dels skapa förutsättningar för att helheten stärks. Kommunerna i Skaraborg behöver varandras utbud av utbildningsplatser, boende, handel, besöksmål m.m. för att bli en komplett helhet. Kommunerna är för sig själva inte tillräckligt starka eller tillräckligt attraktiva.

Mariestads kommun kan på ett fint sätt komplettera Skövde kommuns nuvarande och framtida utbud. Genom anläggningarna för fritidsbåtar i Mariestad har Skövde tillgång till innanhavet Väner och dess skärgårdslandskap och genom den bostadsplanering som pågår i Mariestad har Skövde regionen en bra förstärkning i utbudet av attraktiva boendemiljöer för att skapa ett bra underlag av arbetskraft på den lokala arbetsmarknaden.

För såväl Skövde regionens som Skaraborgs framtida framgång är det viktigt att den s.k. inomregionala balansen upprätthålls och försvaras. Inför bildandet av Västra Götalandsregionen bestämdes att Skövde bland annat skulle bli säte för den gemensamma kollektivtrafikorganisationen och att Mariestad skulle utvecklas till ett rätts- och förvaltningscentrum. Mariestads kommun ser det som självklart att Skövde kommun stödjer denna utveckling i Mariestad på samma sätt som Mariestad har stött den utveckling som var destinerad till Skövde. Den överordnade och gemensamma inställningen bör vara att stärka delregionen Skaraborg och inte i första hand verka för förflyttningar av arbetstillfällen och offentliga organisationers hemvist mellan de olika kommunerna i Skaraborg.

Viktiga steg tas på Skaraborgsnivå, som refereras i samrådhandlingen, för att stärka såväl Skövde regionen och övriga Skaraborg. Exempelvis inom kollektivtrafik, turism- och besöksnäring, kultur m.m.

Det skulle vara intressant om förslaget till översiktsplan kompletteras med ett avsnitt som

beskriver hur såväl Skövde-regionen som Skaraborg kan utvecklas till en stark helhet som skapar förutsättning för tillväxt och attraktivitet. En beskrivning där de olika delarna inom Skövde-regionen stärker och kompletterar varandra.

Infrastruktur och resande

Skövde kommun och Mariestads kommun ingår i flera samverkanskonstellationer för att skapa bättre förutsättningar för studie- och arbetspendling, infrastrukturutveckling för näringslivets behov och annan typ av strukturella satsningar. Denna samverkan sker på ett bra sätt där Skövde kommun är en aktiv part. Mariestad ser gärna att diskussionen kring dessa strategiska frågor fortgår och fördjupas. Med utgångspunkt från detta skulle betydelsen av Västra stambanan, E20 och RV26 ytterligare belysas på ett tydligare sätt i översiktsplanen. Gärna med en målbildsdefinition som övriga kommuner kan ställa sig bakom.

För en fortsatt positiv utveckling på Västra stambanan är även Kinnekullebanan en bra möjlighet för avlastning av tågrörelser på Västra stambanan för att kunna prioritera den snabbgående persontrafiken.

En av Mariestads kommuns viktigaste platser för den egna utvecklingen är Resecentrum i Skövde. Det är mycket positivt att Skövde aktivt arbetar för att stärka resandenalets kapacitet och funktion samt att bussförbindelserna till och från Resecentrum planeras så att största möjliga tidseffektivitet uppnås för pendeltrafiken till Skövde och även till andra orter via Västra stambanan.

Det är positivt att Skövde kommun tillsammans med Trafikverket planerar för att undanröja en del av de "hinder" som har uppstått för den genomgående trafiken utmed RV26 i form av cirkulationsplatser m.m.

***Bemötande:** Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med. Det samma gäller infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet.*

Betydelsen av Resecentrum som kommunikationsnav, beskrivs i planen. Skövde kommun har påbörjat ett utredningsarbete för att kunna säkerställa resecentrums framtida markbehov.

Töreboda kommun

Töreboda kommun noterar att Skövde kommun har en central roll i den norra delen av Västra Götalandsregionen. I Översiktsplan 2025 beskrivs kommunens vision där regionsamarbetet är ett av de prioriterade områdena. Planen beskriver bland annat att det är önskvärt att vidareutveckla det regionala arbetet kring de övergripande samhällsstrukturerna. Skövde kommun vill förstärka rollen som attraktiv centralort och agera draglok för hela Skövde-regionen.

Töreboda kommun vill med anledning av detta föreslå att Skövde kommun arbetar in en mer tydlig indikation för hur detta kan ske gentemot Töreboda kommun. Kommunen har med sin placering utmed Västra Götalandsbanan bra förutsättningar för att ha en tydligare roll för arbetspendling både för in- och utpendling från Skövde centralort. Töreboda har ett rikt och blomstrande företagsklimat, god samhällsservice samt vackra bostadsmöjligheter och en besöksnäring med Göta Kanal som utgångspunkt. Töreboda kommun vill samverka med Skövde kommun genom att gemensamt skapa förutsättningar för bra kommunikationer mellan kommunerna. Vi föreslår en tydligare beskrivning av utvecklingen av kommunikationerna till och

från Töreboda kommun med bil, buss och tåg. Den föreslagna markreservationen för pendelstation i Tidån ser vi som mycket positiv då vi ser det som viktigt att Älgårås, Töreboda och Moholm knyts samman i ett utvecklat regiontågnät. Vi föreslår att även en strategi för väg 200 tas med i planförslaget.

Töreboda kommun vill också föreslå att Skövde kommun lyfter fram bredbandsutbyggnaden i regionen som en viktig tillväxtfaktor för näringslivet och för att nå målen i den nationella bredbandsstrategin.

Töreboda kommun har övrigt inget att erinra mot Skövde kommuns förslag till översiktsplan, ÖP 2025.

***Bemötande:** Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med. Det samma gäller infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet.*

Betydelsen av Resecentrum som kommunikationsnav, beskrivs i planen. Skövde kommun har påbörjat ett utredningsarbete för att kunna säkerställa resecentrums framtida markbehov.

Kommunen arbetar med frågor för näringslivet på landsbygden bla genom kommunens näringslivsutvecklare. Tillgång till bredband på landsbygden är en sådan fråga.

Falköpings kommun

Falköpings kommun har inga synpunkter på redovisningen och behandlingen av mellankommunala frågor avseende samrådshandling för Skövde kommuns översiktsplan ÖP 2025.

***Bemötande:** Noteras.*

Tidaholms kommun

Handeln i Tidaholm har svårt att konkurrera med handeln i Skövde. Den senaste tidens externa detaljhandelsutveckling i Skövde har fått negativa effekter för handeln i Tidaholm, genom minskad försörjningsgrad inom bland annat detaljhandeln.

I översiktsplanen nämns några mellankommunala frågor som är av intresse att få kännedom om för Tidaholms kommun. Det är handeln i externa och halvexterna lägen, infrastrukturfrågor och besöksnäringen i fysisk planering.

I övrigt finns inga gemensamma riksintressen eller andra värdefulla natur och kulturmiljöer.

***Bemötande:** Noteras.*

Föreningar

Skövde Golfklubb

Sammanfattning

Om en väg dras utan att ge möjlighet till ny mark och finansiering till mark blir konsekvenserna stora för klubben och dess medlemmar. Bedömningar visar att ca 200 medlemmar skul-

le sluta, ca ytterligare 100 skulle byta klubb. Juniorverksamheten skulle minska och nybörjarna skulle bli färre. Sammanvägt riskeras hela klubbens verksamhet.

Tillgång till ny närliggande mark på ca 15 ha och betydande ekonomiskt stöd behövs för att klubbens verksamhet inte ska riskeras. Närliggande mark innefattar Natura 2000, fågelskydd samt fornlämningar. Klubben vill gärna vara en samtalspartner kring den exakta dragningen av vägen.

Bakgrund

I Översiktplan 2025 föreslås att dra en ny väg för att täcka trafikbehovet till eventuella nya bostadsområden vid Simsjön. Vägen förelås att dras genom golfklubbens 9-håls bana (Norra banan).

Klubbens historik

Klubbens grundades 1934 vid Fabiansrondellen på militärt område. Senare tvingas klubben till nedläggning pga. byggnation av Milotyverkstaden samt en ny vägdragning (idag Falköpingsvägen). Klubben upplöstes 29 mars 1943.

Det dröjde till 1989 innan Skövde Golfklubb återuppstod. Denna gång på nuvarande mark. Klubben växte i popularitet och hade under 2003 ca 1700 medlemmar och kösystem för att bli medlem. Idag är vi 1200 medlemmar och har haft en ökning under det senaste året. Den snabba nedgången av medlemsantalet ledde till en stor likviditetsbelastning för föreningen trots en ordnad ekonomi i övrigt.

Banan har utnämnts till "Sveriges bästa nya bana". Klubben har stått värd för European Amateur Championship och arrangerat flera stora tävlingar på den nordiska proffstouren. 2009 rankades banan till Sveriges 6:e bästa av Sportbladet.

Föreningens syfte

Skövde Golfklubb ligger under Riksidrottsförbundet och delar aktivt dess målsättningar.

"Idrott skall inriktas på att utveckla individen positivt i såväl fysiskt och psykiskt som socialt och kulturellt avseende.

Idrott skall utformas och organiseras så, att den i någon form blir tillgänglig för alla och kan ge varje utövare tillfredsställelse med hänsyn till vars och ens värderingar.

Idrott skall organiseras enligt demokratiska principer, varvid individuellt inflytande och ansvarstagande eftersträvas i gemensamma angelägenheter.

Idrott skall verka som internationellt kontaktmedel och respektera alla människors lika värde."

Utdrag ur Skövde GK:s stadgar

Hälsa

Golfen har tydliga effekter på hälsan hos utövarna. En svensk studie gjord på 300 000 golfare och en jämförbar grupp (ålder, kön och socialekonomiska förhållanden) visar att golfarna har 40 % lägre dödlighet detta motsvarar en ökad förväntad livslängd med 5 år (*Rahmand, Broman, et. al, 2008*).

Under en vanlig runda förbränner spelaren 5-600 kilokalorier. På Skövde Golfklubb spelas det ca 25 000 ronder per år. Det motsvarar en förbränning av nästan 2 ton kroppsfett per år.

De två ovanstående styckena är ett lite tillspetsat sätt att uttrycka de stora hälsomässiga effekterna av golfspelet. Till det kommer även muskulär styrka och motverkande av benskörhet. Utöver detta, det stora värdet av den mentala hälsan av att ha utbyte med andra människor och idrottslig utmaning.

Banorna

Klubben har två banor. Södra banan som är 18 hål och sträcker sig från klubbhuset till Skultorp och tillbaka. Norra banan ligger mellan klubbhuset och brottet och påverkas av den tänkta vägdragningen. På många golfklubbar är 18-hålsbanan byggd även för att kunna erbjuda 9-håls spel. Den södra banan är dock inte konstruerad så. Efter 9 hål är man då ca 2 km från klubbhuset. Eftersom även 9-håls spel är en central del i golfen så kan man konstatera att arkitekten ritade anläggningen utifrån att det skulle vara 27-hål eller fler.

Juniorverksamhet

Skövde Golfklubb har varit känd för sin stora juniorverksamhet. För några år sedan hade vi 400 st juniormedlemmar. Vi har nu över 100 juniorer i aktiv verksamhet. Vi arbetar kontinuerligt med att återskapa det stora juniorintresse vi hade. En central del i detta är Norra banan. Vi har via Idrottslyftet byggt nya utslagsplatser på varje hål som är anpassade till juniorer. De får en kortare och roligare bana att "växa i". Detta arbete genomfördes 2010 och varit mycket uppskattat. Det är även något som är ganska unikt i Sverige än så länge.

Golfen är en unik idrott när det gäller den fostrande delen av tålmod, hänsyn och uppförande. Värderingar som är djupt rotade i idrotten och som många delar. De kommer även naturligt då bra golfprestationer kräver lugn och koncentration.

Golfen är fortsatt en billig idrott för juniorer. Enligt RF:s undersökning (2003) ligger kostnaderna för golfutövande i åldrarna 7-15 år under snittet för andra idrotter.

Turism

Golfklubben attraherar varje år ca 6 000 gästspelare som många gånger övernattar och besöker stadens handel.

Ekonomi

Golfklubben står totalt för en arbetsplats under säsong för 15-20 personer. Vi stödjer även arbetsförmedlingen med goda praktikmöjligheter för de som är på väg tillbaka till arbetslivet. Även marknadsföringsmässigt är det av stor vikt för kommunen att kunna erbjuda en centralt belägen golfanläggning av hög klass.

Generellt om golfbanebyggnation

De kostsamma delarna i banbyggnation är ofta bevattning och greener. Bevattningen ligger centrerat under fairway på varje hål. Att flytta ett hål i sidled mer än ett fåtal meter innebär stora kostnader då det kräver nedgrävning av ny bevattning.

Greener byggs upp med flera olika sorters material och har höga precisionskrav under större delar av arbetet. Även här är bevattning en stor del av kostnaderna.

Generellt räknas ca 1,5 milj. / golfhål som kostnad för anläggande av golfbana av normal standard. Ofta blir kostnaderna inte mycket lägre vid flyttning eller ombyggnation av befintliga hål.

Med närliggande väg bör man undvika att ha golfhål som går utmed vägen då det ökar risken för de som färdas på vägen. Det är säkrare att ha hål som startar eller slutar vid en eventuell väg. Detta bör tas hänsyn till vid byggnationer med närliggande väg.

Konsekvens av vägbygge

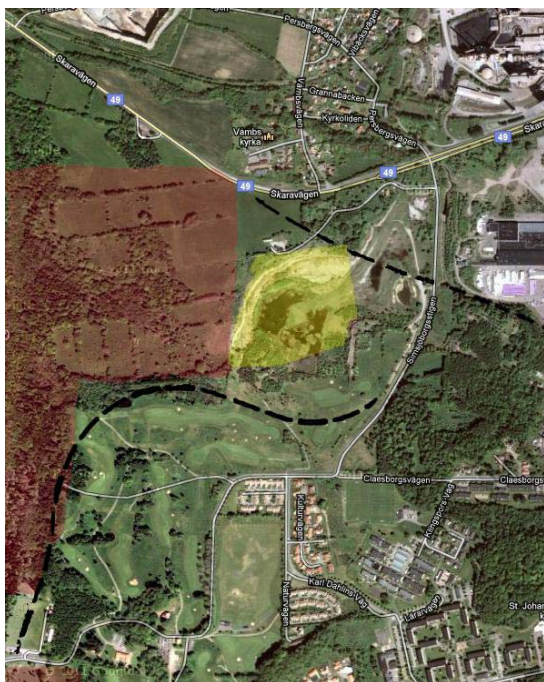
Med nuvarande dragningsförslag försvinner troligtvis fyra av nio hål. Marken som är kvar innefattar större naturskyddade områden och det finns inga möjliga lösningar på att inom nuvarande mark skapa en ny 9-hålsbana. Utan ytterligare närliggande mark skulle klubben tvingas lägga ned hela 9-hålsbanan.

En nedläggning av 9-hålsbanan skulle ge stora konsekvenser för klubben. En stor del av junior- och nybörjarverksamheten sker på den banan. Det mesta av den verksamheten går inte att flytta till Södra banan. Av klubbens 1 200 medlemmar är drygt 100 st enbart medlemmar på Norra banan. Mycket få av dessa skulle bli medlemmar på Södra banan istället då möjligheten till 9-håls spel inte finns där i praktiken. Bedömningen är att ca 90 personer skulle sluta spela helt och 10 bli medlemmar på Södra men spela i en mindre omfattning.

Av övriga medlemmar så är 9-hålsspel fortfarande en central del och troligtvis skulle många sluta spela om de inte kunde gå en kortare runda efter jobbet. Av dessa bedöms ca 100st sluta spela helt och ytterligare 100-200 byta klubb till någon som kan erbjuda 9-hålsspel.

Med en drabbad junior- och nybörjarverksamhet kommer färre att börja spela golf. Troligtvis kommer det börja 10-20 färre personer varje år. Den ackumulerade effekten av det kommer drabba medlemsantalet ordentligt.

Sammanlagt skulle dessa konsekvenser drabba hela klubben mycket hårt. Troligen riskeras hela klubbens verksamhet. Men även på individnivå blir konsekvenserna stora. 2-300 personer skulle få minskad motion, minskat socialt utbyte och tappa den idrottsliga utmaningen som golfen ger. För samhället är det främst de stora hälsoeffekterna och juniorverksamheten som ger betydande konsekvenser.

Figur 1: En översikt över Norra banan, de nya vägarna, Natura 2000 (rött) och fågelskydd (gult).

Möjligheter

Om en väg ska dras utan att riskera de betydande konsekvenserna ovan behövs dels ny mark och dels finansiering av byggnationen. Detta för att kunna återskapa de tappade hålen och få en slinga med 9-hål. En möjlighet i samband med en eventuell ombyggnad är att kunna få upp övningsområdet till klubbhuset. Detta skulle ge en något bättre golfanläggning i jämförelse med dagens utseende. För att bibehålla klubbens 9-hålsbana i samband med en ny dragning av Simsjövägen behövs ny mark i Natura 2000 reservatet norr om banan, i och runt brottet eller i fornlämningsområdet öster om banan. Inget av dessa områden är utan utmaningar. Beroende på områdenas beskaffenhet behövs mellan 10-15 hektar.

En annan vägsträckning kan också vara aktuell beroende på vilka nya marker som är aktuella. En sträckning av nya vägen som går in i golfbanan innan allén och kommer ut vid bågskyttebanan är ur vissa synvinklar bättre än den föreslagna dragningen. Detta då den kanske kan dras så att den påverkar färre hål och ger ökad säkerhet för vägtrafikanter.

För att skapa dessa möjligheter behöver förändringen finansieras med ca 6-11 milj. för att genomföras.

***Åtgärder i planförslaget:** Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg. Kommunen vill fortsätta dialogen med Skövde Golfklubb kring vägfrågan.*

Medborgarsynpunkter

Ann-Charlotte Franzén

Föreslagen översiktsplan 2025 för Simsjöområdet anses ej lämplig. Med referens till artikeln "Jakten på tystnad" i SN den 26 maj 2011 där kommunens samhällsplanerare, Maria Palmqvist, betonar vikten av tysta områden för andningshål och rekreation kan jag inte förstå hur kommunen kan planera in ett bostadsområde på gränsen till Skövdes fritidshusområde. Många har en stuga här just för att komma bort från staden och få lugn och ro. Planerade bostadsområden mindre än 100 meter från fritidshusbebyggelsen känns definitivt inte acceptabelt.

En exploatering av Simsjöområdet drar dessutom med sig en ny planerad väg vilken kommer att gå genom fina naturområden med bland annat störningar som ökad bullernivå och kommer även fritidshusbebyggelsen belastas med ytterligare genomfart?

Låt området kring Simsjön förbli ett fritidshusområde och bygg nya bostäder i områden som inte har samma naturvärde.

***Åtgärder i planförslaget:** Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.*

Dan-Erik Tivestam

Trafik - I Planen, på sid 36, tar man upp problemen med korsningen Gustaf Adolfsgatan/Nolhagavägen. Den är ofta mer än fullmatad. Jag vill här peka på en möjlighet att avlasta denna korsning.

Öster om korsningen/trafikplatsen finns en djup dalsänka där en GC-väg passerar under Nolhagavägen. Förslagsvis utnyttjar man denna dalgång på så sätt att trafik från Mariestadsvägen i riktning Gustaf Adolfsgatan får göra en högersväng innan trafikplatsen, passera under Nolhagavägen, och därefter går söderut och knyter an till Köpmannagatan.

Ytterligare fördelar med detta arrangemang är man då kan angöra både Parkeringsytan vid Coop Forum och resp. Elins Esplanad. Så som jag uppfattar trafikflödet så blir det mindre än 1/3-del av trafiken som därefter skulle fortsätta fram till korsningen. En dyr lösning idag men den är definitivt framtidssäker.

Väg 49, omläggning vid Våmb - Planen anger ett kreativt grepp när man visar på möjligheten att gå direkt från Annero till trafikplats Segerstorp. En mycket bra idé.

Vägfrågorna väster om Våmb har diskuterats tidigare i flera utredningar. ÖP2025 glider ifrån problematiken med en förenklad skiss som inte löser de egentliga problemen. Simsjövägen dras i en omotiverad krok västerut och längs reservatet Våmb's Ängar. En sådan vägdragning kommer att väcka starka protester. Ytterligare ingrepp i känsliga områden bör undvikas.

Lyfter man blicken, och vägen, lite uppåt ser man alternativ. I planen öppnar man upp för Ny Bebyggelse norr om Simsjön pkt 16. I ett framåtriktat perspektiv ser man då även ett stråk av NB ända fram till Skaravägen. Den kreativa lösningen i detta fall blir alltså en ny Simsjöväg på bergsplatån **ovanför** Våmb's Ängar.

Denna nya led kopplas sedan till den väglösning som ändå måste till för lokaltrafiken i området, inklusive nerfarten mot Hallenbergsrondellen.

***Bemötande:** Kommunen är medveten om problematiken vid korsningen Gustav Adolfsgatan/Nolhagavägen och arbetar med att ta fram förslag till åtgärder.*

***Åtgärder i planförslaget:** Område 16, ny bebyggelse vid Simsjön, ersätts med ett utredningsområde. Det innebär att fortsatt utredningsarbete ska ske kring förutsättningarna för bostadsbebyggelse. Utredningsarbetet ska inkludera lämplig sträckning för framtida ny väg.*

Sture Haglind och Yvonne Andersson

Vi bor i en mindre villa på Hentorpsvägen 1 i korsningen Gröna vägen och Hentorpsvägen. Trafikmängden har ökat drastiskt de sista tio åren – 2002 passerade 5000 bilar utanför vårt hus och 2009, 5700 bilar. Senare i år kommer det att flytta in boende i mer än femtio lägenheter (Sofiedal). Om man beräknar att varje lägenhet har en bil så innebär detta (varje bil i området beräknas passera fyra gånger per dygn enligt TEF) en ökning med ytterligare drygt 200 fordon. Förutom detta pågår ett antal villabyggnationer i Hentorp. Vid trafik- och bullermätningar som gjordes 2002 så fick vi informationen om att inga nya husbyggnationer då var planerade.

Bullernivån ligger för närvarande på 62 dB resp. 85dB (lägsta resp. högsta nivå).

Vi är självklart mycket positiva till att en ny in- och utfart öppnas till det planerade området i södra Hentorp. Denna kommer dock inte att avlasta trafiken här i någon större omfattning om ens något alls. Den nuvarande dragningen av Gröna Vägen är undermålig med hänsyn till både gatans bredd och de snäva och feldoserade kurvorna. Gatan klarar inte den stora trafikmängden och det har dessutom inträffat ett antal trafikolyckor på denna sträcka. Pizzerian och bageriet som ligger alldeles i början på Gröna Vägen bidrar också till kaoset. Här uppstår dagligen situationer orsakat av felparkerade bilar (på gång- och cykelvägen) och farliga in- och utkörningar från dessa ställen.

Vårt förslag är:

- att göra om **Gröna Vägen** och dra den rakt norrut mot **Diabasvägen** väster om Annero (detta är en gammal tanke som är värd att beaktas).
- att stänga den nuvarande korsningen **Gröna vägen – Falköpingsvägen** och ersätta den med en **rondell** vid **Diabasvägens** påfart till **Falköpingsvägen**.
- att leda **Ekeskogsvägen** förbi Södra IP och dra den väster ut över P-platsen mot **Falköpingsvägen**. Här bör finnas tillräckligt utrymme för en rondell. På så sätt försvinner kaoset vid trafikljusen (kön från Hentorpshället är vid vissa tider c:a 200m lång och samma förhållande gäller Falköpingsvägen framför allt söderut).

***Bemötande:** Kommunen är medveten om problematiken på Gröna vägen och korsningen med Falköpingsvägen och arbetar med att få tillstånd åtgärder för förbättrad framkomlighet och trafiksäkerhet .*

Med anledning av framtida sträckning av väg 49 från Våmb till Annero, är det inte aktuellt att ansluta någon ny väg på Diabasvägen.

Karin Lundberg & Mikael Berndtsson

Vi vill lämna följande synpunkter ang. byggnation i Skultorp, punkt 23-24 när det gäller nya bostäder vid Östra Skogen och Sofiero.

Det skulle passa bra med ny villabebyggelse (ej högre än 1,5 plan) i Östra Skogen, **under förutsättning att** området kommer att trafikeras via egen anslutning mot Klagstorpsvägen, inte via Orrevadsvägen och Sofierovägen. Orrevadsvägen är grusbelagd, smal, slingrig och i början brant. Under vintrarna har åtskilliga bilar svårigheter att ta sig upp till Klagstorpsvägen via Orrevadsvägen. Bebyggelsen bör även anpassas till gällande bebyggelse och topografi, med stora tomter och utspridda hus. Höjdskillnaderna i området är på vissa platser betydande. Vi vill inte ha ett bostadsområde med hopträngda bostäder och minimala avstånd mellan husen, det passar inte in.

Angående punkt 24, område vid Sofiero, är vi mer tveksamma. Om detta ska bebyggas så anser vi att även detta område bör förbindas med Klagstorpsvägen via det nya trafikinätet genom Östra Skogen. Området väster om Orrevadsvägen bör inte bebyggas alls, för att behålla karaktären av landsbygd och även för att bevara den våtmark som finns. Även här bör i så fall bebyggelsen anpassas efter områdets karaktär, med stora tomter och anpassat avstånd mellan husen. Stråk av naturmark skall finnas mellan bostadsområdena för att bevara "Skultorpskaraktären" av området. Det rör sig otroligt mycket folk som är ute och promenerar och motionerar utmed Orrevads- och Sofierovägen, och vi vill gärna att folk fortfarande ska känna att det är "på landet", trots det korta avståndet till nuvarande villaområden.

Om de båda områdena ska bebyggas med bostäder behöver ordentliga bullervallar anläggas omgående mot väg 26 och Lövsjötorps skyttecentrum, buller därifrån är redan idag störande för boende i området. Om marken närmast 26:an ska bebyggas med verksamheter, bör bullervallen läggas mellan verksamhetsområdet och bostadsbebyggelsen.

Kollektivtrafiken förbi området trafikeras av busslinje 12 & 13, med 20-minuterstrafik enbart på morgon och eftermiddag, men ingen busstrafik alls under dagtid och kvällstid efter 18.00. Sista bussen från centrum går i dagsläget 17.36, vilket inte alls är tillräckligt. Ny bebyggelse kräver fler bussturer under hela dagarna, eller att linje 1 dras förbi området. I dagsläget får man gå genom halva Skultorp för att komma till en busshållplats där man kan gå på linje 1, som trafikeras mycket tätare och över nästan hela dygnet.

***Bemötande:** Ny byggnation ska föregås av ett detaljplanearbete. I det skedet studeras området mer i detalj för t ex trafikmatning och väganslutningar.*

En linjenätsöversyn för stadsbusstrafiken har resulterat i en Plan för stadstrafikens utveckling 2013-2017. I det arbetet har förslaget till ÖP2025 legat med som ett underlag.

***Åtgärder i planförslaget:** Planbeskrivningen har kompletterats så att det framgår att ny bebyggelse ska anpassas till topografin och områdets karaktär, som innebär något större tomter samt stråk av naturmark mellan områdena. I detaljplanearbetet ska hänsyn tas till befintliga naturvärden, Samråd ska ske med kommunekologen. Eventuella bullerstörningar från Lövsjötorps skjutbanor, militär verksamhet och väg 26 ska beaktas.*

Hans Carlsson

Har tagit del av utställt planförslag. Mitt intresse berör enbart områdena runt sjön Vristulven.

Jag bor permanent i Sjöhagen. Sitter i styrelsen för Vristulvens fiskeförening, Böja - Vristulvens vägförening, Sjöhagens 1:a och 2:a samfällighetsföreningar. Jag är även sammankallande i den gruppen som är med och diskuterar avloppsfrågan för Sjöhagen, Sjöberga och badlandet (sid 89 i planförslaget). Jag känner till området mycket väl (50 år).

Jag har följande funderingar/synpunkter på det utställda planförslaget.

1. Det finns ett LIS-område föreslaget i Sjöberga. Det föreslagna området ligger inom planlagt område. Att exploatering inte skett beror på att marken här huvudsakligen består av berg i dagen. Det blir för dyrt med vägar, vatten och avlopp. Dessutom kommer fastigheterna inom detta område att ha mycket begränsade möjligheter att nå sjön, både för bad och båtliv. Det beror på att de befintliga fastigheterna går ända ner till stranden. Det är i princip bara två smala remsor (mellan Sjöberga 1:17–1:20 och Böja 2:18–4:13) som utgör möjlighet att nå vattnet. Jag anser att området väster om Sjöhagen fram till kommungränsen mot Mariestad är ett lämpligt LIS-område. Området kan utformas på samma sätt som Sjöhagen. Fastigheterna går inte ända ner till sjön utan det finns ett grönområde utefter hela stranden. Dessutom finns en stor gemensam sandstrand samt en stor brygga med plats för samtliga att lägga upp sina båtar. Den strandremsa som ingår i det föreslagna området utnyttjas idag inte av utifrån kommande

besökare. För att nå stranden krävs en relativt lång skogspromenad. Då är det lättare att nå den naturliga sandstranden som ligger i nästa vik väster ut (inom Mariestads kommun). För eventuell båttrafik är den aktuella stranden inte heller attraktiv eftersom det är svårt att gå in med båt på grund av mycket sten/grund. Dessutom finns många mycket finare ställen att angöra med båt i sjön. Det finns ett intresse från fastighetsägaren att exploatera området. Ansökan om avstyckning och planläggning finns inlämnat till kommunen för drygt ett år sedan. Sjöhagen består av 15 fastigheter på mellan 2500-5000 kvm stora tomter. Planen är sedan slutet av sjuttioalet. Idag är fyra av fastigheterna permanentboende. Det finns ett mycket stort intresse för en planändring så att man får bygga större än vad nuvarande plan medger. Ansökan finns inlämnad för drygt ett år sedan. Där framgår även att man kan tänka sig en samordning med ansökan enligt pkt 2 ovan. Det finns idag flera förfrågningar/ansökningar om bygglov för tillbyggnad inom området.

2. När det gäller avloppsfrågan så finns idag ett mycket stort intresse för en permanent och för sjön bra lösning från Sjöhagen samt ett nytt område väster om Sjöhagen. Inom Sjöberga och badlandet finns för närvarande inget intresse anmält. Det är dessa tre infiltrationsanläggningar som omnämns i planförslaget. Ur både produktions- och ekonomisk-synpunkt är det bra om man tar en anläggning i taget. Om förslagen enligt pkt 2 och 3 ovan kommer till stånd så kan man omgående starta byggandet av den första infiltrationsanläggningen.

Beträffande vägfrågan så kan det nämnas att det bor dubbelt så många permanentboende utefter vägen från sågen upp till Sjöhagen som utefter vägen från sågen upp till Sjöberga och badlandet tillsammans. Vilket innebär att vägen upp till Sjöhagen hålls i bättre skick (särskilt vintertid). Även vägen gynnas av en satsning på Sjöhagen och området väster därom.

Sammanfattning:

Det är av största betydelse att avloppsfrågan för områdena runt Vristulven löses. För sjöns del är det viktigt att den fina vattenkvaliteten behålls. Eftersom avloppsfrågan inte är löst så gäller i princip byggförbud eftersom det inte finns något godkänt alternativ för avlopp. Varken latrintömning, septiktank eller infiltration är godkänt som avlopp. Detta innebär ett problem både för obebyggda tomter samt för bebyggda utan avlopp inom planlagt område. En ansökan som uppfyller kraven enligt planbestämmelserna kan i princip inte beviljas.

En lösning på detta är enligt min mening att satsa på en utveckling inom och väster om Sjöhagen. Ett första steg till lösning på avloppsfråga, utveckling av hela området utan att förhindra allmänheten tillträde till sjön. Allt i enlighet med intentionerna i planen.

***Bemötande:** Byggnation inom ett utpekat LIS-område förutsätter att det först upprättas en ny detaljplan där lämplig utbyggnad studeras mera i detalj.*

Arbetet med att finna en bra lösning för VA-hantering i områdena kring Vristulven hanteras inte i översiktsplanen, utan detta sker i särskild ordning.

***Åtgärder i planförslaget:** LIS-områdena har utökats med ytterligare områden i anslutning till de tidigare utpekade områdena vid Lången och Vristulven.*

Magnus Bertilsson

I Skövde kommuns översiktsplan 2025 pekas ett markområde i nära anslutning till korsningen v49 och v194 ut som möjlig framtida industrimark.

Marken är i dag jordbruksmark med synnerligen god arrondering och gränserna består av de båda riksvägarna i öster och norr, samt av Ösan i söder och enskilda tomter i öster.

Marken är väl underhållen vad gäller täckdikning, kalkning och uppgödsblad till bra näringsvärden. Marken odlas sedan 1998 helt ekologiskt.

Marken har inga gränser mot någon befintlig industri, utan omgärdas av jordbrukslandskap.

Jag som ägare och brukare av marken emotsätter mig en bebyggelse där då jag anser att det inom kommunen finns annan mark som inte har ett sådant högt odlingsvärde och som ligger närmare staden och så att säga redan är påverkad av kringliggande verksamheter. Jag hävdar att man i möjligaste mån skall undvika att ta god jordbruksmark i anspråk för byggnation.

Åtgärder i planförslaget: Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.

Lennart och Maj-dol Johansson

Vi vill härmed överklaga planförslaget Öp2025 för Skövde Kommun avseende Vristulven

Vi är ägare till fastigheten Skövde 4:24 i Böja socken som ingår i Sjöbergas planförslag. Vi tycker att detta område är mycket olämpligt för husbyggnader, eftersom marken består mestadels av berg i dagen. Detta omöjliggör installation av vatten och avlopp. I dag är tre av de närmaste fastigheterna utan avlopp, har enbart sommarvatten på grund av berg. Vi har två tomter norr om detta område. Ingen har varit intresserad av dessa under de 30 år som dom har legat inom planlagt område i Sjöberga.

Intresset för utbyggnad vid Sjöberga är svalt på grund av de små möjligheterna till strandutnyttjat område.

För ett år sen ansökte vi om planläggning av området väster om Sjöhagen, som då kan ingå i deras plan - Det kommer att innebära att det blir ett mycket mer attraktivt område att bebyggas. Markens beskaffenhet för schakt- och gräv möjligheter möjliggör lättare installation av vatten- och avloppsanläggning, möjlighet att utnyttja hela strandområdet för boende på Sjöhagen.

Jag (Lennart) är också involverad i den planerade avloppsfrågan vid Vristulvens byggområden, som består av badplatsen (Mejbobadet) Sjöberga och Sjöhagen. Vårt förslag, tillsammans med MÖS, är att anlägga infiltrationer och trekammarbrunnar på mina marker som gränsar till dessa områden. Intresset av detta förslag har resulterat till ett positivt besked från 90 procent av boende i Sjöhagen. Svalt intresse från Sjöbergaområdet.

Jag är också ordförande i vägföreningen "Böja Vristulvens Vägsamfällighet" som avser dessa områden. Dom flesta åretruntboende (statsbidrag utgår enbart till åretruntboende) bor på väg till Sjöhagens område. Detta leder till en bättre upprustning av denna vägsträcka framöver.

Utifrån vad ovan sagts, förespråkar vi en utbyggnad av Sjöhagenområdet före Sjöbergaområdet.

***Bemötande:** Byggnation inom ett utpekat LIS-område förutsätter att det först upprättas en ny detaljplan där lämplig utbyggnad studeras mera i detalj.*

Arbetet med att finna en bra lösning för VA-hanteringen i områdena kring Vristulven hanteras inte i översiktsplanen, utan detta sker i särskild ordning.

Åtgärder i planförslaget: LIS-områdena har utökats med ytterligare områden i anslutning till de tidigare utpekade områdena vid Lången och Vristulven.

Anders Oskarsson

Anders Oskarsson är lantbruksföretagare med mark såväl kring Husebykorset som längs Karlsborgsbanan och har därför följande synpunkter på delar av kommunens översiktplan för år 2025.

Ny verksamhet vid Husebykorset (område 56 i ÖP 2025)

Åkermark är resultatet av tusentals år av hårt arbete av såväl inlandsis som människa. Det finns ingen nyproduktion av åkermark och därför bör åker behandlas som den ändliga resurs den är. Globalt sett ska allt fler människor livnära sig på allt färre hektar god åkermark. Den ekvationen går inte ihop om vi fortsätter att leva som vi gör nu. Det inser rika länder som Kina och oljeproducerande arabländer som med hjälp av s.k. "land grabbing" i t ex Afrika säkrar tillgången på mat på hemmaplan. Men i Sverige, och i Skövde, bygger vi hus, vägar, köpcentra och industrier på den bästa åkermarken utan en tanke på framtiden. Sverige är idag ett av de länder i Europa som har störst areal hårdgjord yta per innevånare.

I Sverige tar matkonsumtionen i medeltal 0,39 hektar åker i anspråk per person. En stor del av arealen finns dock i andra länder eftersom nästan hälften av medelsvenssons matkorg består av importerade varor. Men import är en osäker lösning med kraftiga prissvängningar på råvaror. Ingen kan med säkerhet sja om världens framtida livsmedelsförsörjning och i det perspektivet kan egen åkermark vara bra att ha.

Lek med tanken att Skövde skulle tvingas vara självförsörjande på livsmedel. Med 60 000 invånare, som ÖP 2025 siktar på, kombinerat med dagens matvanor (0,39 hektar per person) krävs 23 400 hektar åkermark. Det är den areal vi har i kommunen idag (23 500 hektar åker år 2010). Vill Skövde kommun ta ansvar för det mest elementära vad gäller innevånarnas framtida livskvalitet och en långsiktigt hållbar markanvändning har vi således inte råd att förlora ett enda hektar åkermark.

Även om världens ökande konkurrens om livsmedel inte skulle komma att innebära direkt svält för kommuninnevånarna om ett par decennier, torde ändock världsmarknadspriserna på livsmedelsråvaror ha ökat drastiskt. Att stora arealer prima åkermark inom kommunens gränser då har ödelagts under asfalt och betong försämrar kraftigt den tidens välstånd och ekonomiska konkurrenskraft jämfört med om dessa resurser skulle ha kunnat utnyttjas i den ursprungliga jordnära näringsverksamheten.

Flera av kommunens expansionsområden i ÖP 2025 sker på åkermark. Avkastningspotentialen på övriga expansionsområden känner jag inte till, men vad åkermarken kring område 56 anbelangar är det högklassig jordbruksmark av finaste Kåkindslera. Som framgår av ÖP 2025 kringgärdas området dessutom av flera olika begränsningar från såväl natur - och kulturminnesvårdssynpunkt. Ösan och Lillån har mycket höga naturvärden och omgärdas av strandskydd. Dessutom går en ändmorän av riksintresse (NROI4088) fram till Husebykorsningen. Söderut begränsar kulturmiljön kring Forsby kyrka en expansion. Den

skredbenägenhet kring Ösan som nämns i ÖP 2025 har jag själv bevittnat ca 300 m från Huseby uppströms Ösan. Att bebygga område 56 ser jag därmed sammantaget som klart olämpligt.

En ökad regional samordning skulle sannolikt underlätta ett förverkligande av intentionerna i Plan- och Bygglagen kap 2 och Miljöbalken kap 3 om hushållning med värdefull åkermark. Självklart vill Skövde växa genom att kunna erbjuda mark och locka till sig nyetableringar av företag. Skövde är idag den givna centralorten i f.d. Skaraborg och skulle enbart må bra av om kranskommunerna också stärktes med nya företag, istället för att som idag där de olika kommunerna konkurrerar om etableringarna. Att förlägga de nyetableringar som inte ryms på skogs- och marginalmark kring Skövdes tätort till mindre bördiga områden i framför allt de norra och östliga kranskommunerna stärker hela den region som Skövde vill fortsätta vara centralort för, samtidigt som den värdefulla åkerarealen inom kommunens gränser vidmakt hålls.

Cykelbana av Karlsborgsbanan mot Tibro

Banvallen för Karlsborgsbanan föreslås i ÖP 2025 på sikt göras om till gång- och cykelbana. Självklart ska kommuninnevärdarna i den östra delen av kommunen kunna cykla säkert till och från Skövde. Banvallen är emellertid inte något trafiksäkert alternativ.

Från Ösan i väster till kommungränsen i öster korsas Karlsborgsbanan, förutom av ett antal större vägar, även av många små såväl allmänna och enskilda vägar. Vägar används bland annat av det trettiotal lantbruksföretag som regelbundet passerar banvallen i sin verksamhet. Ägostrukturen på markskiften i ett geografiskt område är vanligen komplicerad. Det är sällan ett lantbruksföretags alla skiften ligger samlade kring brukningscentrum utan är ofta utspridda med flera kilometers mellanrum. Vägar trafikeras, förutom av ordinära persontransporter, av såväl lantbrukens egen trafik men också av företag som förser lantbruken med förnödenheter och transporter avsaluprodukter.

Vid mitt eget lantbruksföretag, som troligen är ganska representativt för de många mjölkko-gårdar som finns längs Karlsborgsbanan, har jag uppskattat antalet egna lantbruksöverfarter över banvallen till 1300 per år. Majoriteten av transporter sker under sommarhalvåret då antalet cyklister troligen är högst. Lantbrukstransporterna utgörs av ekipage som väger upp till 30 ton och bromssträckan för dessa är betydande. Förutom dessa transporter sker överfarter av andra företag och organisationer som åker till och från de olika lantbruksföretagen. Det är till exempel seminörer, veterinärer, leverantörer av utsäde, handelsgödsel och maskindelar, mjölkbil, slakt- och livdjurstransporter, timmerbilar, spannmålsuppköpare, kontrollanter och diverse servicepersonal.

På den tiden tågen gick på Karlsborgsbanan skedde påfallande få olyckor mellan tåg och lantbrukstrafik på sträckan Skövde-Tibro. Ett tåg var emellertid lätt att se på långt håll – en cyklist är det inte.

Av säkerhetsskäl föreslår jag därför att en gång- och cykelbana från Skövde till den östra kommungränsen förläggs intill väg 49. Huvudskälet är att samtliga tunga transporter som ska passera eller köra ut på väg 49 saktar av och ofta stannar. Därmed saktar trafiken automatiskt av även för cyklisterna, varvid dessa oskyddade trafikanter lättare upptäcks, samtidigt som bromssträckan för lantbrukstrafiken kortas av väsentligt. Dessutom blir sannolikt antalet lantbrukstransporter som passerar gång- och cykelbanan lägre, eftersom ägostrukturen av markerna oftare är anpassad till väg 49 än till Karlsborgsbanan och därmed befinner sig på antingen

den norra eller södra sidan av vägen. Ett tredje skäl att förlägga gång- och cykelbanan intill väg 49 är att många cyklister och gångtrafikanter upplever otrygghet när de färdas genom skogspartier, i synnerhet under dygnets mörka timmar. Intill väg 49 har bilister uppsikt över cykelbanan, vilket sannolikt ger ökad trygghetskänsla hos många cyklister och gångtrafikanter.

Karlsborgsbanans banvall utnyttjas bäst i framtiden för att lösa den infrastruktur med lokala bil- och transportvägar som behövs den dag väg 49 byggs om till 2+1/2+2-väg med färre anslutningsvägar och omöjliggjord, eller åtminstone minskad, lantbrukstrafik på den stora vägen.

Anders Oskarsson är positiv till en diskussion med kommunen om sitt markinnehav längs väg 49 som kan användas till en gång- och cykelbana längs vägen och om utnyttjande av berörda delar av Karlsborgsbanan för anslutningsvägar till väg 49.

***Bemötande:** Frågor kring Skövdes roll i regionen och delregionen Skaraborg har lyfts till kommunledningen för fortsatt arbete. Det är absolut viktiga frågor som Skövde kommun har för avsikt att arbeta vidare med. Det samma gäller infrastrukturfrågorna som har en tydlig koppling till regionarbetet.*

Utredningsarbete kring framtida gång- och cykelväg mellan Skövde och Igelstorp kommer kommun återkomma till i ett senare skede.

***Åtgärder i planförslaget:** Område 56, Husabykorset, utgår ur planen.*

Camilla Linder

Planen är omfattande och är i vissa stycken ytterst detaljrik medan den i andra avsnitt innehåller en svepande odetaljerad beskrivning av framtidsläget.

I det här svaret avgränsar jag mig till området kring Trädgårdsstaden och det nya området Stadsskogen.

På sidan 15 i planen beskrivs visionen som tar fasta på att alla invånare ska trivas och den ideella sektorn framhålls.

”Skövde regionen ska blomstra till glädje för alla invånare, besökare och verksamhetsidkare. Skövde kommun har ett ansvar och ett åtagande att utveckla former för samverkan med grannkommunerna i Skövde regionen, andra offentliga verksamheter och inte minst näringslivet och den ideella sektorn.”

Inom det nya området är Skövde ridskola belägen. Det är ett område som har varit föremål för diskussion under många år och Skövde kommun har hanterat frågan på ett ytterst beklagligt och beklämmande sätt. Visionen blir inte trovärdig om ”glädje för alla” om Skövde kommuns enda idrottsanläggning för ridsport (som ligger inom stadsnära område), belägen mitt i området varken nämns eller beskrivs som viktig för Skövde kommun.

Vidare står det på sidan 18 att ”Våra främsta tillgångar ”Vårt aktiva idrotts- och föreningsliv” det är svårt att se hur den här meningen inkluderar även de hästintresserade människor som bor och vill utöva sitt intresse i Skövde kommun. På sidan 101 fortsätter översiktsplanen att beskriva kommunens fritidspolitiska program 2008-2014 där det bl.a. står ”Skövde kommun ska ge förutsättningar för en meningsfull fritid för alla”. Och översiktsplanen fortsätter

med att räkna upp de olika idrottsanläggningarna som finns inom Skövde kommun – dock utan att nämna någonting kring den ridsportanläggning på Kultomtens som är starkt berörd av denna översiktsplan.

På sidan 21 i översiktsplanen kan vi läsa om hälsofrämjande åtgärder som att *”främja fysisk aktivitet genom säkra och attraktiva gång och cykelbanor som innebär att fler kan gå, cykla och att vi kan släppa våra barn.”* Även sidan 37 beskriver cykel- och gångvägar. Ett stort problem i hästtäta områden och en källa till ständiga konflikter är bristen på ridvägar. I områden med många hästar och brist på ridvägar skapas konflikter som är olösliga om man inte tidigt i planeringen skapar ridvägar på samma sätt som gång- och cykelvägar. I området kring Skövde ridskola har ridvägar ”glömts” i planeringen. Det gäller också de närliggande områdena längs med gamla Törebodavägen.

På sidan 87 talas det om att bilda s.k. hästfastigheter. För att bilda hästfastigheter krävs stora markområden, fastigheterna blir ofta dyra och tyvärr glömmas många gånger kommunerna att planera områdena utifrån att hästar och människor ska komma överrens, vilket tyvärr leder till olösliga konflikter. I stället för att planera hästfastigheter satsa kraft och resurser på att utveckla de ridanläggningar som idag finns inom Skövde kommun. Det finns fastigheter inom lämpligt avstånd från Skövde centrum som passar för hästhållning och som går att utveckla för de personer som vill ha eget stall och egen häst.

På sidan 122 i översiktsplanen nämns för första gången ordet häst (förutom på sida 87), tyvärr inte på något sätt positivt utan då bara i form av s.k. ”skyddsavstånd”. Källan till skyddsavstånden kommer från en rapport från Skåne från 2004, vill bara påpeka att forskningen har tagit ett stort steg framåt och att slutsatser i rapporten bygger på gammal forskning från annan djurhållning. Det är sorgligt att se att Skövde kommun endast nämner hästar i negativa ord och inte kan beskriva det positiva som hästar och hästnäringen kan tillföra kommunen.

Sammanfattning

Planera ridvägar både för Kultomtens och för de hästgårdar som ligger i, och i anslutning till det planerade området. På så sätt minskar konflikterna mellan ryttare, markägare och boende. Ridvägar är också en säkerhet för de ryttare (eller kuskar) som annars måste ut på trafikerade vägar med stora olycksrisker. Ridvägar ger också ett positivt anseende för kommunen, både inom den egna kommunen och mot andra kommuner. Läs gärna Hanna Elgåkers forskningsrapport *Horse keeping in peri-urban areas. - Changing land use with possibilities and conflicts*, SLU 2010.

Tänk djurskyddsmässigt och se till att det finns tillräckligt med mark för de hästar som ska finnas inom ridskolan och på hästfastigheter i närheten. Hästverksamhet kräver också stora markområden, minska inte ner området så att säkerheten inom området äventyras.

Tänk på säkerheten för de människor som ska ta sig till ridskolan och bygg ut cykelvägar så att besökarna på ridskolan inte behöver åka bil, miljömässig vinst och positivt för att barn och ungdomar lätt ska kunna ta sig till stallet.

Hästar bidrar till att folk vill bo på landsbygden, hästar äter det som lantbruket producerar och håller landskapet öppet. Visa i den här översiktsplanen att hästar också är betydelsefulla och viktiga även för Skövde kommun och negligera inte den idrottsanläggning som ligger inom översiktsplanen.

***Bemötande:** I samband med en utredning om ridskolans framtida lokalisering fördes en dialog med representanter för ridskolan där man kom fram till det markområdet som nu redovisas i ÖP2025. Man förde då också diskussioner om byggande av ridvägar i samband med utbyggnad av Trädgårdsstaden.*

***Åtgärder i planförslaget:** Beskrivningen har kompletterats under rubrikerna "Rekreation och Fritid" och "Nya områden för bostäder, 1. Trädgårdsstaden" angående planering för ridvägar.*

Erik Andersson, Aina och Per Erik Nordqvist

Norra kommundelen Tidän

Vi instämmer med Översiktsplanen att en hpl Tidän skulle betyda mycket för den norra kommundelen, vi ser kopplingen till Töreboda och Mariestad. Mariestad med universitetsfilialen Da Capo och Töreboda med Göta Kanal.

Använd skolans lokaler för kvällskurser, Komvuxfilial, ex SFI och Integrationsaktiviteter för invandrare.

Samhället Tidän har stora värden av Natur och Kultur som går att utveckla.

Fabriken med dess dammar ovanför och nedanför dämnet med möjlighet till inplantering av fisk för flugfiske och mete. Vads kyrka ligger vackert vid bron och den nedre dammen, bron skulle kunna få en spännande belysning.

Fabriksparken med promenad- och motionsspår utefter ån, här finns naturresurser som med små medel kan tas till vara och skötas.

Byggklara tomter utefter den anslutande allén, lämpliga för pensionärs- och äldreboende. Här finns redan Tidäns vårdcentral och äldreboendet Solgården som grund. Parkområdet innanför motionsspåret kan planeras som rekreationsområde.

Återvinningsstationen är välskött men ligger olämpligt placerad, skämmer uppfarten till Vaholms Herrgård och den täckta bron, fälten västerut mot sjön Östen. Om avloppsreningsanläggningen läggs ned, kan det vara lämpligt att finna en bättre plats för återvinningen.

***Bemötande:** Synpunkterna noteras. De föranleder dock ingen ändring i planförslaget.*

Kommunstyrelsen

Postadress 541 83 SKÖVDE **Telefon** 0500-49 80 00 **Hemsida** www.skovde.se